

STRATEGIA ROZWOJU GMINY KWIDZYN NA LATA 2021 -2030

Opracowano:

Powiślańska Regionalna Agencja Zarządzania Energią

SPIS TREŚCI

SPIS TREŚCI.....	2
1. WPROWADZENIE.....	4
1.1. Harmonogram prac	6
1.2. Metodologia analizy.....	7
2. DIAGNOZA SYTUACJI PRZESTRZENNEJ GMINY	8
2.1 Ogólna charakterystyka Gminy Kwidzyn.....	8
2.2 Wody podziemne i powierzchniowe.....	10
2.1.2 Wody podziemne	10
2.2.2 Wody powierzchniowe.....	12
2.3 Przyroda i formy jej ochrony na terenie gminy Kwidzyn	15
2.4 Infrastruktura techniczna.....	16
2.7 Gospodarka odpadami.....	18
2.8 Zaopatrzenie w energię ciepłą i elektryczną	22
2.8.1. Energia odnawialna	24
2.9 Stan środowiska naturalnego	28
2.10 Infrastruktura drogowa	31
2.11 Zasoby mieszkaniowe	33
2.12 Walory turystyczne	33
2.13 Infrastruktura sportowo- rekreacyjna	34
3. DIAGNOZA SYTUACJI GOSPODARCZEJ GMINY	39
3.1 Przedsiębiorczość	39
3.2 Oferta inwestycyjna gminy Kwidzyn	41
3.3 Rynek pracy	42
3.4 Finanse.....	45
4. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ GMINY	47
4.1 Demografia	47
4.2 Edukacja	55
4.3 Biblioteki	58
4.4 Kultura	61
4.5 Organizacje pozarządowe.....	62
4.6 Pomoc społeczna	63
4.7 Bezpieczeństwo	66

4.7.1. Zagrożenie powodziowe	67
4.7.2. Zagrożenie związane z suszą	69
4.8 Opieka zdrowotna	71
5.1 Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej.....	72
5.1 Wnioski z diagnozy sytuacji gospodarczej.....	76
5.4 Wnioski z diagnozy sytuacji przestrzennej	77
6. ANALIZA SWOT.....	79
6.1 Wizja rozwoju.....	84
7. PLAN OPERACYJNY	85
7.1 Obszary priorytetowe, cele strategiczne i operacyjne.....	85
7.2. Obszar I-Gospodarka	85
7.3. Obszar II-Kapitał społeczny	89
7.3.1. Aktywni i wykształceni, zintegrowani mieszkańcy Gminy Kwidzyn	89
7.4. Obszar III Usługi publiczne.....	93
7.4.1. Rozwinięta infrastruktura techniczna i czyste środowisko w Gminie Kwidzyn	93
8. MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ GMINY KWIDZYN	97
8.1 System monitoringu i ewaluacji strategii.....	97
8.2 Ewaluacja	98
8.3 Poziom organizacyjny	99
8.4 Poziom merytoryczny.....	103
8.5 Poziom społeczny	105
9. ZGODNOŚĆ STRATEGII Z DOKUMENTAMI WYŻSZEGO RZĘDU I OBSZARY INTERWENCJI	108
10. RAMY FINANSOWE I ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	112
SPIS TABEL	115
SPIS WYKRESÓW	115
SPIS RYSUNKÓW	116

1. WPROWADZENIE

Strategia Rozwoju Gminy Kwidzyn jest formalnym dokumentem, który określa strategiczne kierunki rozwoju Gminy na lata 2021-2030. Jest komplementarna z innymi regulacjami planistyczno-strategicznymi, obowiązującymi w Gminie. Dokument będzie nadrzędny względem dokumentów sektorowych dotyczących obszaru Gminy Kwidzyn, jednocześnie pozostając spójny z dokumentami wyższego rzędu – w szczególności Strategią rozwoju województwa pomorskiego do 2030 roku. Strategia będzie wyznaczała ramy dla planów i programów powstających w Gminie podczas jej obowiązywania.

Strategia Rozwoju Gminy Kwidzyn na lata 2021-2030 została opracowana na podstawie aktualnych dokumentów planistycznych, sprawozdań oraz danych statystycznych.

Podstawowym dokumentem prawnym określającym zadania Gminy, na którym opierano się podczas przygotowywania Strategii, jest ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym. Dokument został sporządzony z uwzględnieniem zapisów ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1057).

Strategia Rozwoju Gminy jest dokumentem, który w jasny i klarowny sposób wskazuje kierunki w jakich powinna zmierzać gmina aby zapewnić sobie zrównoważony rozwój, a mieszkańcom konsekwentne polepszanie warunków życia.

Informuje o warunkach podejmowania i realizacji wszelkich działań w gminie, w tym formułowania kolejnych zadań w Programach Operacyjnych.

Opracowanie niniejszego dokumentu podnosi wiarygodność wobec partnerów zewnętrznych, dla których niejednokrotnie jest podstawą oceny współpracy z gminą lub wpływa na decyzję inwestorów chcących realizować inwestycje na terenie gminy. Stanowi podstawę korzystania przez gminę z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej i innych zewnętrznych źródeł finansowania.

Po wstąpieniu Polski do UE, Strategie Rozwoju są nadrzędnymi dokumentami diagnostyczno- planistycznymi w funkcjonowaniu Jednostek Samorządu Terytorialnego przedstawiającymi kierunki rozwoju jednostek na najbliższe lata.

Najważniejsze jest jednak nadanie Strategii kształtu platformy współdziałania zainteresowanych podmiotów, głównych przywódców życia publicznego: mieszkańców, organizacji pozarządowych, przedsiębiorców oraz władz gminy w celu wypracowania wspólnej przyszłości, odpowiadającej ich potrzebom.

Strategia nie zawiera szczegółowej listy inwestycji do realizacji a jedynie ukazuje kierunki i propozycje działań. Szczegółowe listy operacji do realizacji określone są m.in. w Uchwale Budżetowej, w której to umieszczone są stale aktualizowane plany finansowe.

Potrzeba przystąpienia do opracowania Strategii Rozwoju Gminy Kwidzyn na lata 2021-2030 wynika z konieczności:

- dostosowania Strategii Rozwoju Gminy Kwidzyn do nowych dokumentów strategicznych szczebla regionalnego i krajowego, w tym uspoźnienie horyzontu czasowego Strategii z horyzontem czasowym nowego okresu programowania Unii Europejskiej oraz dokumentów nadrzędnych;
- dokonania aktualizacji obowiązującego dokumentu określającego kierunki rozwoju społeczno-gospodarczego gminy Kwidzyn na podstawie uwarunkowań lokalnych, z uwzględnieniem Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju do 2030 roku oraz Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego do 2030 roku;
- dostosowywania polityki rozwoju do zmieniających się uwarunkowań społecznych oraz gospodarczych w gminie i jej otoczeniu;
- określenia celów operacyjnych oraz strategicznych oraz kierunków działania gminy Kwidzyn w kontekście możliwości pozyskiwania środków zewnętrznych w perspektywie finansowej 2021 – 2030;
- promocja gminy.

Proces tworzenia Strategii poprzedzono analizą sytuacji społeczno-gospodarczej Gminy, którą pogłębiono podczas spotkania z kierownictwem Urzędu i na tej podstawie wyznaczono obszary problemowe.

W sierpniu 2022 roku przygotowano projekt Strategii. Następnie projekt dokumentu został wyłożony do publicznego wglądu w trybie konsultacji społecznych. Na koniec projekt przedłożono Zarządowi Województwa Pomorskiego w celu wydania opinii dotyczącej sposobu uwzględnienia ustaleń

i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w województwie określonych w strategii rozwoju województwa.

1.1. Harmonogram prac

Prace nad opracowaniem Strategii Rozwoju Gminy Kwidzyn na lata 2021-2030 przebiegały zgodnie z prezentowanym harmonogramem:

Etap I: Prace przygotowawcze

1. Prezentacja zakresu prac planowanych w gminie oraz zakresu odpowiedzialności poszczególnych podmiotów zaangażowanych w proces tworzenia Strategii Rozwoju;
2. Zebranie danych statystycznych i informacji niezbędnych do opracowania raportu diagnostycznego.

Etap II: Wykonanie opracowania diagnostycznego, opisującego podstawowe uwarunkowania rozwojowe Gminy Kwidzyn

1. Diagnoza stanu zasobów Gminy Kwidzyn oraz tendencji rozwojowych zachodzących w latach 2016-2020 w sferze przestrzenno-przyrodniczej, społeczno-kulturowej i gospodarczo-finansowej.

Etap III – Analiza strategiczna Gminy Kwidzyn oraz budowa planu operacyjnego Strategii na lata 2021-2030

1. Przedstawienie metodyki procesu budowania strategii rozwoju metodą partnerską oraz znaczenia partycypacji społecznej w planowaniu strategicznym;
2. Prezentacja wniosków płynących z diagnozy społeczno-gospodarczej stanu zasobów Gminy Kwidzyn oraz tendencji rozwojowych zachodzących w latach 2016-2020;
3. Przeprowadzenie analizy silnych i słabych stron Gminy Kwidzyn oraz identyfikacja szans i zagrożeń płynących z otoczenia zewnętrznego – analiza SWOT;
4. Weryfikacja wyników analizy SWOT Gminy Kwidzyn;
5. Weryfikacja obszarów priorytetowych dla Gminy Kwidzyn oraz zagadnień strategicznych w poszczególnych obszarach;
6. Formułowanie celów strategicznych, celów operacyjnych oraz kierunków interwencji (kluczowych zadań).

Etap IV: Strategia Rozwoju Gminy Kwidzyn na lata 2021-2030 – opracowanie dokumentu końcowego

1. Konsultacje wersji roboczej Strategii Rozwoju Gminy Kwidzyn na lata 2021-2030 ze środowiskami lokalnymi;
2. Opracowanie dokumentu końcowego Strategii Rozwoju Gminy Kwidzyn na lata 2021-2030.

Autorzy opracowania pragną podziękować wszystkim pracownikom Urzędu za poświęcony czas, odpowiedzialność w podejściu do spraw publicznych oraz merytoryczne zaangażowanie w proces opracowywania niniejszej Strategii.

1.2. Metodologia analizy

Diagnoza gminy zawiera zestawienia danych statystycznych, charakteryzujących Gminę Kwidzyn wraz z ich syntetycznym opisem. Podzielona została ona na trzy części.

W pierwszej znajdują się dane opisujące sytuację przestrzenną gminy. Druga część dotyczy zagadnień sytuacji gospodarczej gminy. Trzecia część diagnozy opisuje przedstawia sytuację społeczną gminy.

Dane z wymienionych obszarów przedstawione zostały w dwóch płaszczyznach.

Z jednej strony zaprezentowane są w układzie dynamicznym, pokazującym zmiany wartości w czasie, pozwalającym zaobserwować trendy rozwojowe. Dodatkowo dane są ukazane w układzie porównawczym w zestawieniu z wartościami średnimi dla województwa i powiatu, a także w porównaniu z gminami sąsiadującymi z Gminą Kwidzyn.

W diagnozie posłużono się możliwie najaktualniejszymi danymi – do roku 2020.

W podejściu dynamicznym sięgnięto po informacje z roku 2016 do statystyk z lat późniejszych odwołano się tylko z powodu braku ogólnodostępnych danych.

2. DIAGNOZA SYTUACJI PRZESTRZENNEJ GMINY

2.1 Ogólna charakterystyka Gminy Kwidzyn

Gmina Kwidzyn, to gmina wiejska położona w województwie pomorskim, w powiecie kwidzyńskim.

Rys. 1 Położenie gminy Kwidzyn na tle powiatu kwidzyńskiego

Źródło: <http://www.gminy.pl/powiaty/241.html>

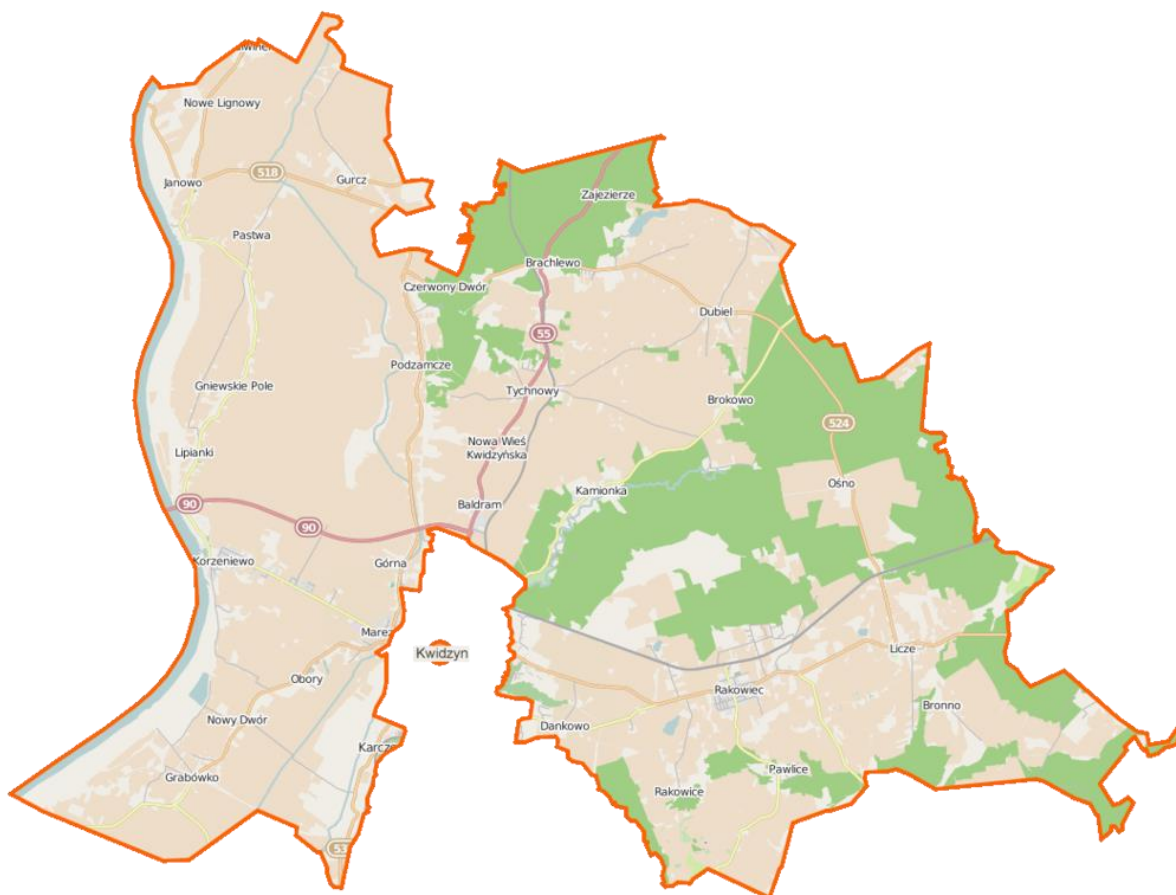
Gmina Kwidzyn położona jest w południowo-wschodniej części województwa pomorskiego. W skład gminy wchodzi 28 sołectw: Baldram, Brachlewo, Brokowo, Bronno, Dankowo, Dubiel, Gniewskie Pole, Górki, Grabówko, Gurcz, Janowo, Kamionka, Korzeniewo, Licze, Lipianki, Mareza, Mareza Osiedle, Nowy Dwór, Obory, Ośno, Pastwa, Pawlice, Podzamcze, Rakowice, Rakowiec, Rozpedziny, Szałwinek, Tychnowy.

Powierzchnia gminy wynosi 20 660 ha i zamieszkuje ją 11 145 mieszkańców (stan na 31 grudnia 2020 r. wg danych ewidencji ludności Urzędu Gminy Kwidzyn), co stanowi ponad 13 % mieszkańców powiatu kwidzyńskiego

(83 840 mieszkańców (stan na dzień 31.12.2020) i 0,47% ludności województwa pomorskiego (2 295 800 mieszkańców).

Rys. 2 Gmina Kwidzyn

Źródło: [https://pl.wikipedia.org/wiki/Kwidzyn_%28gmina_wiejska%29#/media/Plik:Kwidzyn_\(gmina_wiejska\)_location_map.png](https://pl.wikipedia.org/wiki/Kwidzyn_%28gmina_wiejska%29#/media/Plik:Kwidzyn_(gmina_wiejska)_location_map.png)

Gmina Kwidzyn sąsiaduje z gminami: Miastem i Gminą Prabuty, Gardeją Sadlinkami, Ryjewem, miastem Kwidzyn oraz Gniewem. Gmina Kwidzyn otacza Miasto Kwidzyn. Obszary sąsiednich gmin są podobnie zagospodarowane. Od strony gminy Sadlinki i gminy Gardeja dominują tereny rolne, od strony gminy Prabuty znaczne kompleksy leśne, położone w granicach Morawskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu. Od strony północnej gmina Kwidzyn graniczy z terenami leśnymi (w części w granicach Ryjewskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu) i terenami rolnymi gminy Ryjewo. Granicę zachodnią gminy Kwidzyn stanowi rzeka Wisła a po jej drugiej stronie znajduje się gmina Gniew. Zagospodarowanie terenów sąsiednich gminy Gniew, to obszar Natura 2000 i korytarz ekologiczny (KE-10), zlokalizowane bezpośrednio przy rzece Wiśle oraz

tereny rolnicze. W niewielkiej odległości od granic administracyjnych gminy, w miejscowości Pelplin, gmina Pelplin ma w perspektywie ulokowanie elektrowni węglowej.

Przez gminę Kwidzyn przebiegają dwie drogi krajowe: nr 90 (Jeleń /Droga 91/ – Baldram k/Kwidzyn) i nr 55 (Nowy Dwór Gd. – Malbork – Kwidzyn – Grudziądz - Stolno).

Ponadto ogromnym udogodnieniem jest przeprawa mostowa na Wiśle oddana do użytku w lipcu 2013 roku. Do czasu oddania mostu najbliższe przeprawy mostowe znajdowały się w Tczewie i Grudziądzu. Linia kolejowa przebiegająca przez gminę zapewnia połączenia z Toruniem i Malborkiem. Dodatkowo przez gminę przebiega linia kolejowa relacji Kwidzyn – Prabuty, niegdyś obsługująca ruch pasażerski, obecnie tylko towarowy.

Gmina Kwidzyn jest gminą o typowo rolniczym charakterze. Grunty rolne zajmują ponad 67% powierzchni gminy. Występują tutaj generalnie żyzne gleby klas bonitacyjnych I–IV a, co w połączeniu z korzystnymi warunkami klimatycznymi stwarza bardzo dobre warunki dla rozwoju rolnictwa. Lasy na terenie gminy zajmują powierzchnię 4 783 ha, co stanowi 23,15 % powierzchni całej gminy; są to lasy głównie zaliczane do lasów mieszanych bukowo – dębowo – grabowych z domieszką lipy i klonu. Na glebach wilgotnych przeważa olsza i jesion. Lasy iglaste, zazwyczaj sosnowe z domieszką świerka, pokrywają obszary sandrowe. Przez obszar gminy przepływają rzeki Wisła i Liwa.

Ponadto, gminę charakteryzuje bogactwo walorów przyrodniczych i historyczno-kulturowych, co decyduje o jej niewykorzystywanym obecnie potencjale rekreacyjno-turystycznym.

2.2 Wody podziemne i powierzchniowe

2.1.2 Wody podziemne

Na terenie gminy Kwidzyn wyróżniamy występowanie trzech pięter wodonośnych:

- czwartorzędowego,
- trzeciorzędowego,

- górnokredowo – trzeciorzędowego.

Jakość wód podziemnych występujących na obszarze gminy jest zróżnicowana.

W rejonie składowiska zakładów celulozowych wyraźnie występują antropopresyjne zmiany jakości wód. Rośnie tu zawartość związków żelaza, manganu, strontu, związków azotu oraz mineralizacja. Te same wskaźniki mają podwyższone wartości w dolinie Wisły. Wzrost zawartości azotanów może świadczyć o wpływach rolnictwa. Na wysoczyznach woda jest na ogół dobrej wartości. Z uwagi na brak izolacji jakość tych wód może być nietrwała.

Wody podziemne piętra czwartorzędowego są generalnie bez zapachu, o barwie najczęściej 80 mg Pt/dm³, sporadycznie 50 mgPt/dm³. Odczyn wód od słabo zasadowego do obojętnego. Mineralizacja wody mieści się w granicach 200 – 600 mg/dm³. Przeważają wody średnio twarde.

Zawartość związków żelaza i manganu waha się w dość dużych granicach. Zauważa się lokalnie stosunkowo dużą zawartość azotu amonowego (do 3,7 mgN/dm³) i azotynowego (do 0,4 mgN/dm³). Trudnym jest rozstrzygnięcie czy są to anomalie hydrogeochemiczne antropogeniczne, czy geogeniczne. Zawartości chlorków mieszczą się w granicach 2,5 – 55 mgCl/dm³, a siarczanów do 95 mg SO₄/dm³.

W dolinie Wisły jakość wód tego piętra może być nietrwała. Są to generalnie wody klasy III w granicach doliny Wisły lub generalnie II klasy na pozostałym obszarze.

Trzeciorzędowe piętro wodonośne prowadzi wodę klarowną, o podwyższonej barwie i słabym zapachu roślinnym. Jest to woda słabo zasadowa, przeważnie średnio twarda. Mineralizacja jej oscyluje wokół wartości granicznej między wodami słodkimi a akratopegami. Zawartość chlorków mieści się w przedziale 4,7 – 51 mgCl/dm³. Zawartości siarczanów nie przekraczają 54 mgSO₄/dm³. Azot azotynowy nie przekracza 0,5 mgN/dm³, a amonowy 0,08 – 3,0 mgN/dm³. Podwyższona barwa w otworach na północny zachód od terenu Zakładów Przemysłu Owocowo – Warzywnego może być związana z pyłem węgla

brunatnego w rejonie Nowy Dwór Kwidzyński – Obory. Generalnie są to wody II klasy jakości.

Górnokredowe piętro wodonośne (Cr) prowadzi wodę klarowną, bez szczególnego zapachu. Jest to woda o podwyższonej mineralizacji w granicach 586 – 950 mg/dm³. Wśród makroskładników dominuje jon wodorowęglanowy. Wody kredowe są klasyfikowane jako wody klasy II.

2.2.2 Wody powierzchniowe

Gmina Kwidzyn zlokalizowana jest w dorzeczu Wisły i rzek bezpośrednio uchodzących do niej. Na obszarze gminy administruje Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Gdańsku. Obszary dorzeczy podzielone zostały na jednostki bilansowe, a gmina Kwidzyn znajduje się w jednostce 239 B. Obszar gminy położony jest w zlewni I rzędu - rzeki Wisły oraz zlewni cząstkowej II rzędu – Liwy.

Główną rzeką gminy jest Wisła, stanowiąca zachodnią granicę gminy. Dno doliny Wisły pochyla się z południa na północ od 16 do 10 m n.p.m. Charakterystycznym elementem doliny Wisły są szeregowe starorzecza. Wisła na wysokości Kwidzyna ma szerokość 400 – 500 m, a dno doliny wznosi się około 3 m powyżej poziomu wody w rzece. Koryto rzeki jest na wysokości gminy uregulowane i objęte wałami przeciwpowodziowymi. Przeciętne roczne wahania wody wynoszą od 4,5 do 5,5 m. Najniższy stan wody występuje w grudniu i sporadycznie w lipcu, najwyższy zaś w kwietniu i marcu, sporadycznie w lipcu.

Drugą ważną rzeką jest Liwa, uchodząca do Nogatu w pobliżu miejscowości Biała Góra. Źródła rzeki znajdują się na Pojezierzu Iławskim w pobliżu miejscowości Piotrkowo. Rzeką przepływa przez cztery gminy powiatu, a jej zlewnia o powierzchni 934 km² obejmuje trzy powiaty (kwidzyński, iławski i sztumski). Długość rzeki wynosi 118 km z czego na terenie gminy wynosi 47,9 km. Koryto Liwy silnie meandruje, we wschodniej części gminy Liwa ma przebieg E – W, a na wysokości Kwidzyna okrąża go i zmienia swój bieg na S – N.

Rzeka ta charakteryzuje się gwałtownymi i nierównomiernymi spadkami. Wybrane przepływy charakterystyczne są następujące: 0,72 m³/s (SNQ) oraz 0,34 m³/s (NNQ). Liwa należy do rzek drenujących.

Okresowo rzeka prowadzi duże ilości rumoszu skalnego, pochodzącego z erozji dennej i bocznej, co stwarza pewne zagrożenie dla intensywnie użytkowanych rolniczo terenów Doliny Kwidzyńskiej.

Na obszarze od źródła rzeki do wypłynięcia na tereny Doliny Kwidzyńskiej zostały uznane, ze względu na duże walory przyrodnicze, za Obszar Chronionego Krajobrazu Rzeki Liwy. Obejmuje on obszar 9841 ha i połączony jest w jeden system z Obszarem Chronionego Krajobrazu Jeziora Dzierżoń i Morawskim Obszarem Chronionego Krajobrazu. Rzeka Liwa jest atrakcyjnym szlakiem kajakowym, a wzdłuż jej brzegów wyznaczony został szlak pieszy nazwany Szlakiem Napoleońskim.

Oprócz rzeki Wisły i Liwy przez teren gminy przepływają także: rzeka Cyganówka (odcinek 3 km) i Wandówka (odcinek 7 km).

Bardzo ważnym elementem sieci hydrograficznej są kanały i rowy melioracyjne. W gminie Kwidzyn na 1 km² przypada 2,2 km rowów melioracyjnych). Rowy i kanały wraz z urządzeniami hydrotechnicznymi służą do regulacji poziomu wód powierzchniowych w dolinie, nawodnienia i odwodnienia terenu. Na terenie gminy funkcjonują następujące budowle hydrotechniczne:

- Jaz Piekarniak w Kamionce
- Jaz Szadowo

Wybrane elementy sieci hydrograficznej gminy Kwidzyn przedstawia tabela nr 1.

Tabela 1 Charakterystyka sieci hydrograficznej gminy Kwidzyn

Nazwa zlewni	Nazwa cieków	Długość cieków	Zagrożenia powodziowe	Długość kanałów
Liwa	Liwa	47,9	Możliwe podtopienia ze strony rzeki Wisły i	47,8
	Cyganówka	3,0		

	Wandówka	7,0	Liwy	
--	----------	-----	------	--

Na terenie gminy znajduje się 8 jezior. Do większych jezior w gminie zalicza się jezioro w miejscowości Brachlewo. Głębokość zbiorników wodnych waha się od 1,5 do 3 m. Pozostałe zbiorniki są niewielkie, ich powierzchnia wynosi kilka hektarów.

Wykaz istniejących zbiorników wodnych na terenie gminy Kwidzyn przedstawia tabela 2.

Tabela 2 Charakterystyka zbiorników wodnych w gminie Kwidzyn

Lp.	Nazwa zbiornika	Miejscowość	Powierzchnia (ha)	Maksymalna głębokość (m)
1.	Jezioro Jerzewo	Brachlewo	18,3	2,5
2.	bez nazwy	Rakowiec	7,3	2,5
3.	bez nazwy	Ośno	5,5	1,5
4.	bez nazwy	Gniewskie Pole	4,8	2,0
5.	bez nazwy	Licze	4,3	3,0
6.	bez nazwy	Rakowiec	2,9	2,0
7.	bez nazwy	Pastwa	2,6	1,5

Na terenie gminy znajduje się 16 źródeł, część z nich jest okresowa. Są to źródła descenzyjne w krawędzi doliny Wisły i Liwy. Ich wydajność waha się od 0,08 do 7,26 l/s. Obecnie źródła te nie są wykorzystywane gospodarczo. Wody ze źródeł to wody wodorowęglanowo - wapniowe o mineralizacji rzędu 510 – 540 mg/dm³. Przejawem antropopresji w jakości wód ze źródeł są podwyższone zawartości związków azotu. Woda ze źródeł wymaga uzdatniania.

Rozpatrując morfologię terenu oraz pokrywę osadów jako elementy środowiska wpływające na zasilanie systemu wodonośnego, na obszarze gminy można wyróżnić obszary:

- *korzystnych warunków infiltracji* (są to powierzchnie zachowanych tarasów nad zalewowych w dolinie Wisły i stożki napływowe, niewielkie pola sandrowe na wysoczyznach pojeziernych),
- *średnich warunków infiltracji* (kemy, drumliny, wydmy, przewiane piaski),
- *złych warunków filtracji* (gliny zwałowe, ily na wysoczyznach).

2.3 Przyroda i formy jej ochrony na terenie gminy Kwidzyn

Na terenie gminy znajdują się liczne obszary i obiekty chronione, zajmujące powierzchnię 5820 ha. Są to:

a) Obszary chronionego krajobrazu:

Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Kwidzyńskiej - powierzchnia 1 597 ha. Jest to część tzw. Żuław Kwidzyńskich w dolinie Dolnej Wisły. Dolina Wisły ma rozbudowaną sieć hydrograficzną. Cechą charakterystyczną jest silnie zróżnicowana roślinność terenów podmokłych.

Ryjewski Obszar Chronionego Krajobrazu - powierzchnia 3 065 ha, z czego część znajduje się w gminie Kwidzyn. Zajmuje zbocza doliny Wisły i jej strefę krawędziową ze zbiorowiskami łąk subkontynentalnych i borów mieszanych.

Sadliński Obszar Chronionego Krajobrazu - powierzchnia 6 879 ha. Obejmuje łąki subkontynentalne na zboczach doliny Wisły oraz fragment doliny Liwy.

Morawski Obszar Chronionego Krajobrazu - powierzchnia 2 909 ha. Fragment pojezierza Iławskiego o łagodnych wzgórzach morenowych, wokół zespołu tzw. Jezior Morawskich: Morawy, Klasztorne, Leśne, Kucki, Różan i Rybno. Są tu tereny o dużych wartościach turystyczno – rekreacyjnych.

b) Pomniki przyrody

Na terenie gminy znajduje się 9 pomników przyrody (dęby szypułkowe, topole białe i buk pospolity).

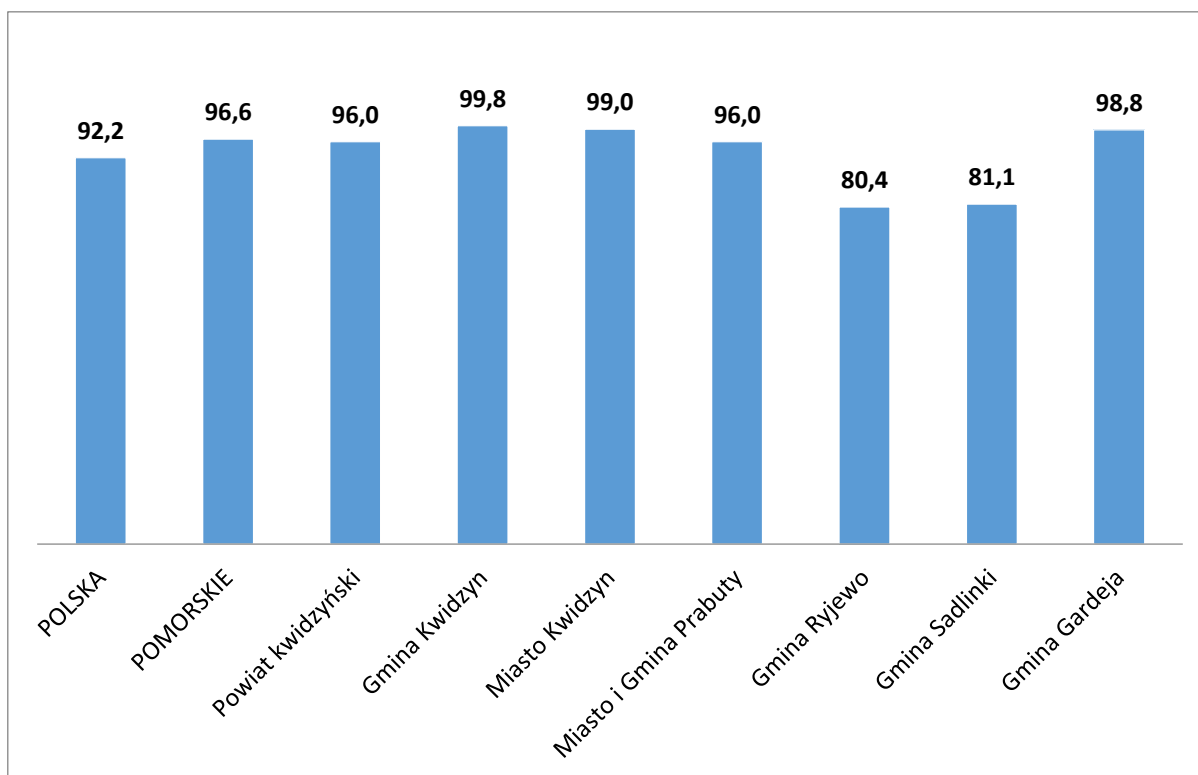
c) Obszar NATURA 2000

W granicach administracyjnych gminy Kwidzyn utworzone są obszary NATURA 2000. Są to: Specjalny Obszar Ochrony PLH 220033 „Dolna Wisła” oraz Obszar Specjalnej Ochrony PLB 0400003 „Dolina Dolnej Wisły”. Na obszarach objętych siecią NATURA 2000 zabrania się podejmowania działań mogących w istotny sposób pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk gatunków roślin i zwierząt, a także w istotny sposób wpłynąć negatywnie na gatunki wchodzące w skład obszaru objętego siecią NATURA 2000. Ochronę tych obszarów regulują przepisy ustawy z 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody.

2.4 Infrastruktura techniczna

Kolejna część diagnozy dotyczy kwestii związanych z infrastrukturą techniczną. Scharakteryzowana została przede wszystkim dostępność do sieci komunalnych: wodociągów, instalacji kanalizacyjnej i gazowej. Ma ona wpływ na jakość i komfort życia, częstokroć determinuje procesy migracyjne, czy rozwój działalności gospodarczej.

Wykres 1 Odsetek ludności korzystający z instalacji wodociągowej w roku 2020

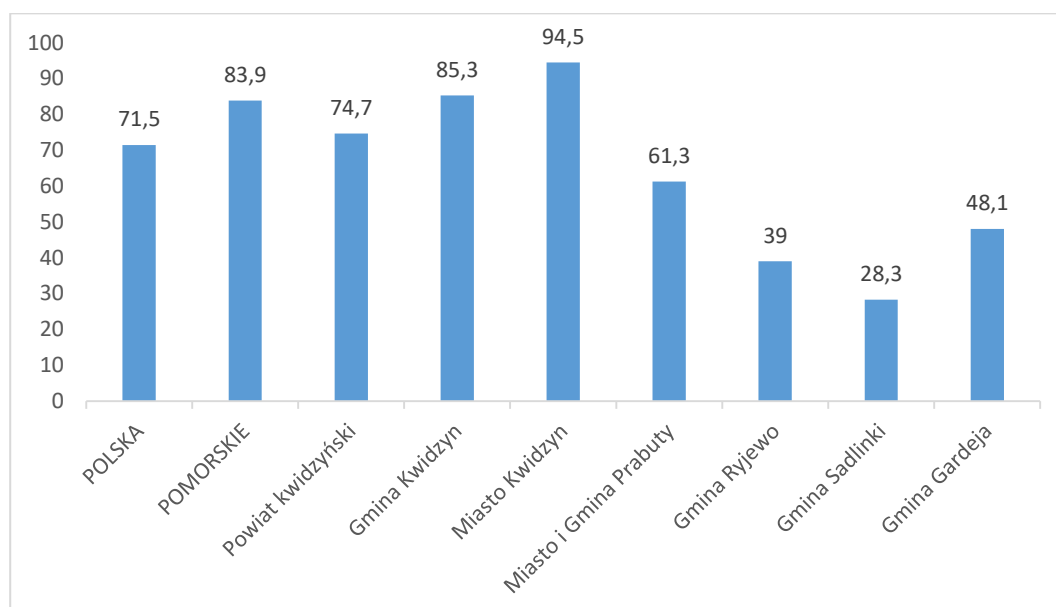
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

Spośród wymienionych trzech sieci komunalnych dla największego odsetka mieszkańców gminy Kwidzyn dostępna jest sieć wodociągowa. W 2020 roku korzystało z niej 99,8% mieszkańców. Jest to bardzo dobry wynik wśród badanych jednostek, gdyż świadczy o tym, że mieszkańcy mają dostęp do wody z sieci wodociągowej i nie są skazani na budowę i korzystanie z wody z prywatnego ujęcia.

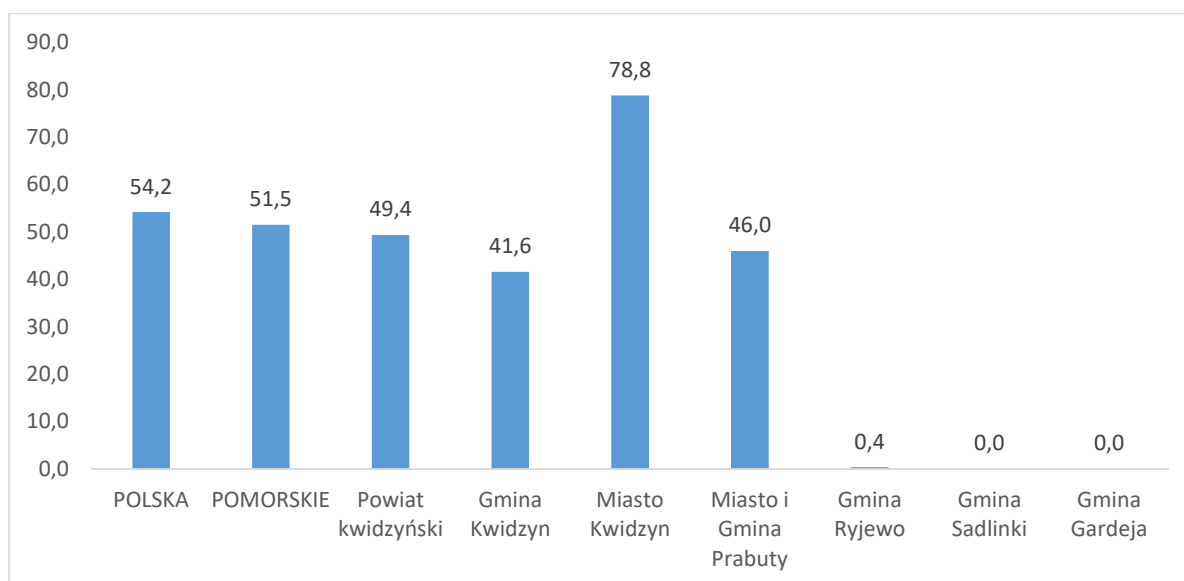
W odniesieniu do kwestii dostępności do sieci kanalizacyjnej, gmina Kwidzyn wypada wyżej niż wskaźnik dla powiatu kwidzyńskiego czy dla poszczególnych gmin powiatu, za wyjątkiem Miasta Kwidzyna. Wskaźnik dostępności do sieci kanalizacyjnej, jest nieznacznie wyższy od wartości określonej dla województwa pomorskiego, tj. 72% mieszkańców korzystających z dostępu.

Wykres 2 Odsetek ludności korzystający z kanalizacji w roku 2020

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

Wykres 3 Odsetek ludności korzystający z sieci gazowej w roku 2020

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

W odniesieniu do kwestii dostępności do instalacji gazowej, w Gminie Kwidzyn ponad 40% odbiorców ma dostęp do sieci gazowej. Porównując gminę do średniej powiatu to wskaźnik jest nieznacznie poniżej wartości. Dla województwa jest to powyżej 51,5%. Jednakże na terenie powiatu są jednostki, które w ogóle nie mają dostępu do sieci gazowej.

2.7 Gospodarka odpadami

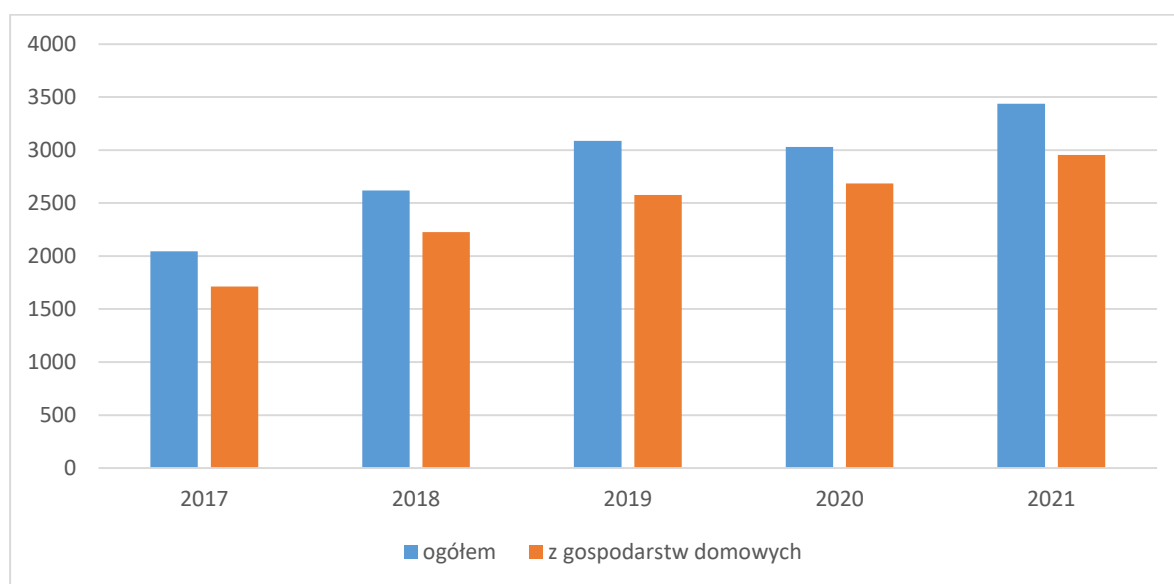
Gmina Kwidzyn z mocy ustawy utrzymania porządku i czystości w gminach przejęła gospodarowanie odpadami od właścicieli nieruchomości zamieszkałych, którzy zobowiązani są uiszczać opłatę za gospodarowanie odpadami na rzecz Gminy. Wysokość opłaty jest uzależniona od ilości i wielkości gospodarstw domowych oraz od sposobu zbierania odpadów (selektywne bądź nieselektywne).

Na terenie gminy selektywnie zbiera się następujące frakcje: papier, szkło, tworzywa sztuczne i metale i odpady ulegające biodegradacji. Prowadzone są również akcje zbiórki materiałów wielkogabarytowych oraz zbiórki odpadów RTV AGD. Odpady nieuwzględnione w wymienionych frakcjach trafiają do frakcji odpadów zmieszanych.

Na terenie gminy znajduje się instalacja do przetwarzania odpadów (sortownia) oraz składowisko odpadów. Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych [PSZOK] zlokalizowany jest na terenie miasta Kwidzyn.

Główne zidentyfikowane problemy w tym obszarze to duża liczba mieszkańców i właścicieli nieruchomości, którzy zbierają odpady w sposób niezgodny z gminnym regulaminem utrzymania czystości i porządku. Diagnozie poddano ilość selektywnie zebranych odpadów w podziale na frakcje tj. papier i tektura, szkło, tworzywa sztuczne, metale.

Wykres 4 Ilość odpadów powstająca w gospodarstwach domowych na terenie Gminy Kwidzyn w latach 2017-2021 w Mg

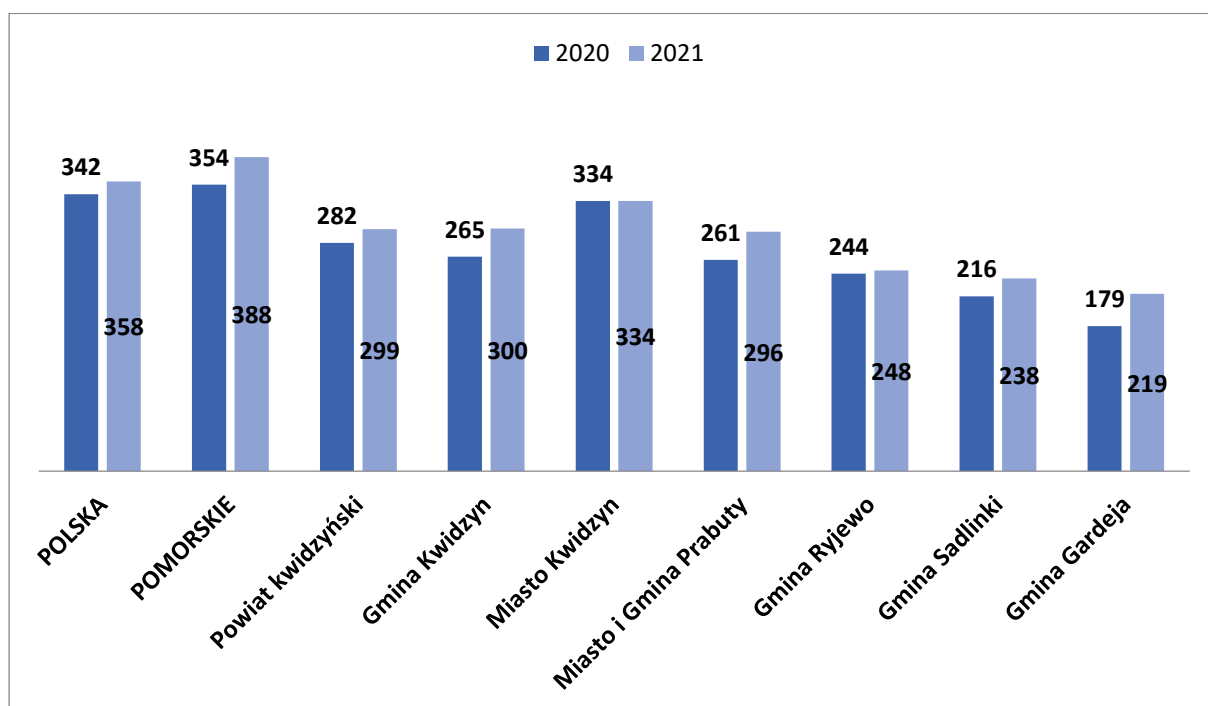

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

Analizując ilość wytworzonych odpadów komunalnych na terenie gminy Kwidzyn w latach 2017-2020 obserwujemy bardzo duży skok w kierunku zwiększenia ilości odpadów w gospodarstwach domowych. Świadczyć to może o rosnącej konsumpcji mieszkańców.

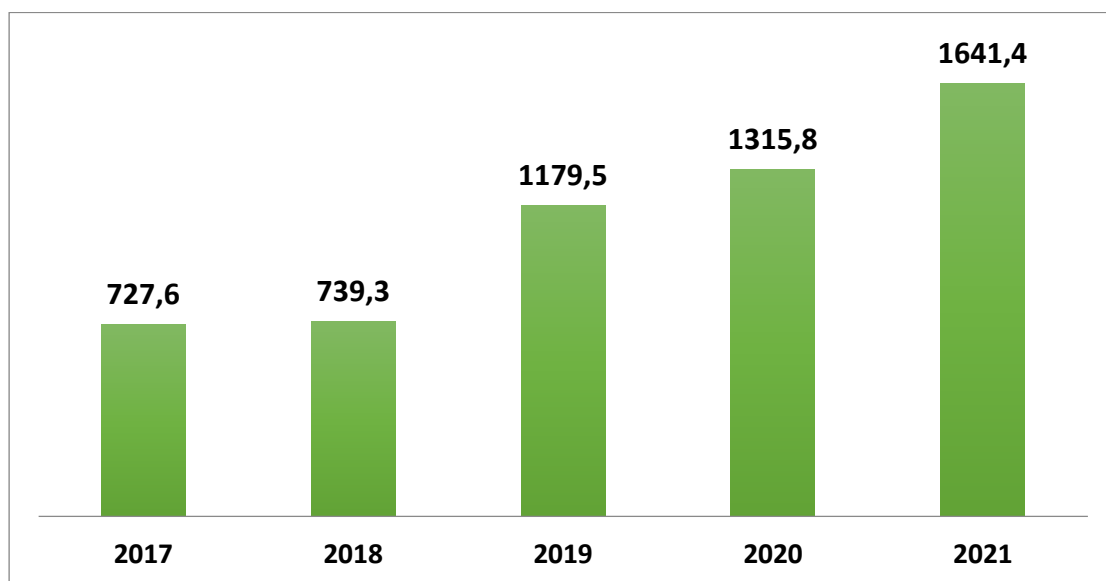
Biorąc pod uwagę tendencję w powiecie kwidzyńskim zauważamy, iż w gminach wiejskich ilość generowanych odpadów w gospodarstwach domowych jest znacznie niższa a niżeli w miastach.

Wykres 5 Masa wytworzonych odpadów komunalnych przez jednego mieszkańca latami 2020-2021 w kg.

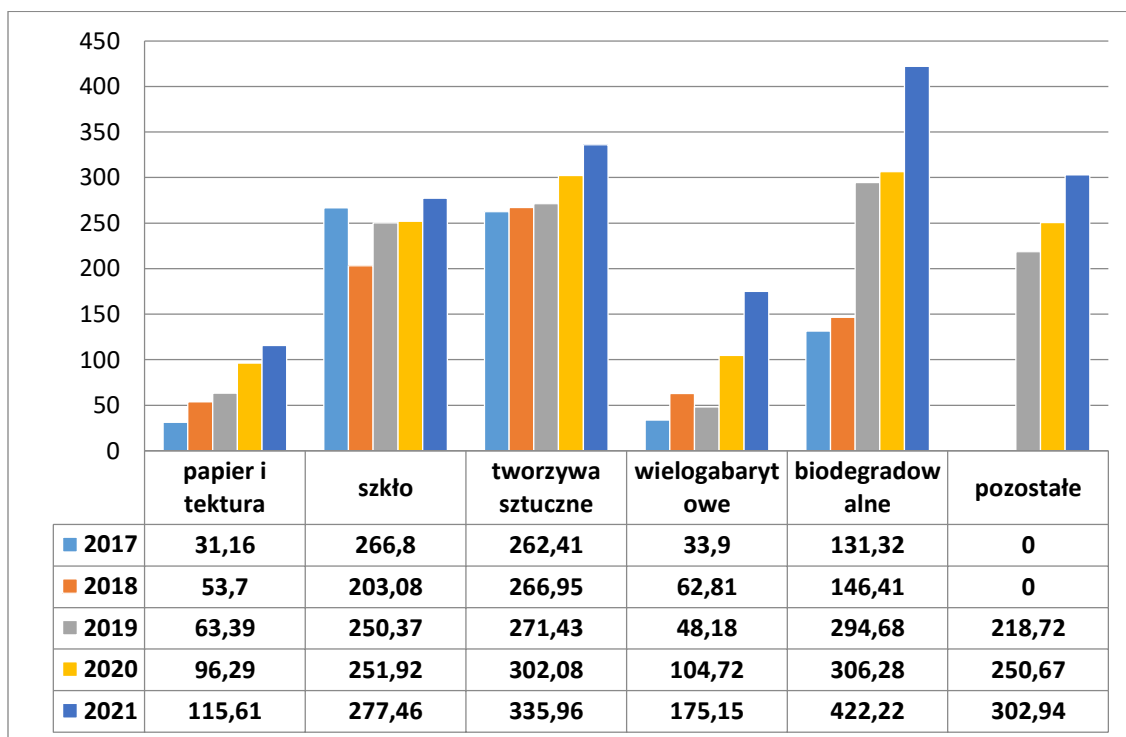
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

Wykres 6 Ilość odpadów powstająca na terenie gminy Kwidzyn w latach 2017-2020 zbierana selektywnie w Mg

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

Wykres 7 Ilość odpadów powstająca w gospodarstwach domowych na terenie gminy Kwidzyn w latach 2017-2021 zbierana selektywnie z podziałem na frakcje w Mg

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

Z danych przedstawionych na powyższym rysunku zauważamy pozytywny trend wśród mieszkańców gminy związany z coraz większą segregacją frakcji odpadów które podlegają recyklingowi.

Analizując frakcje zbierane selektywnie zauważamy pozytywny trend w postaci wzrastającej ilości odpadów segregowanych. Jednakże aby mówić o pozytywnym aspekcie należałoby oczekiwać spadku frakcji poddawanych składowaniu na składowisku odpadów oraz stałej ilości lub zmniejszającej się ilości całkowitej wytwarzanych odpadów.

Obecnie obserwowany jest trend wzrostu wszystkich frakcji odpadów w ogólnej ich masie.

2.8 Zaopatrzenie w energię ciepłą i elektryczną

Przez gminę Kwidzyn przebiega elektroenergetyczna linia napowietrzna 400 kV relacji: Grudziądz Węgrowo– Gdańsk Błonia, której właścicielem jest PSE – OPERATOR S. A. z siedzibą w Warszawie. Dodatkowo dostarczaniem energii elektrycznej na terenie gminy Kwidzyn zajmuje się Rejon Energetyczny Kwidzyn, który odpowiada nie tylko za ciągłość dostaw energii elektrycznej, ale również za jakość, eksploatację, ruch urządzeń energetycznych, rozwój oraz modernizację systemu elektroenergetycznego. W jego zarządzie znajdują się dwie linie elektroenergetyczne 110 kV: Kwidzyn Celuloza – Kwidzyn Pn. – Mikołajki Pomorskie, Kwidzyn Celuloza – Malbork Południe. Wzdłuż linii energetycznych zgodnie z planem zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego zachowane są strefy ochronne przed oddziaływaniem elektromagnetycznym. Wynoszą one dla linii E 400 kV - 33 m oraz E110 kV - 14.5 m

W gminie brak jest zbiorczych systemów ciepłowniczych. Na terenie gminy funkcjonują małe, lokalne kotłownie wykorzystujące głównie węgiel, biomasę, rzadziej gaz ziemny. Generalnie ogrzewanie obiektów oparte jest na bazie rozwiązań indywidualnych, takich jak piece lub wewnętrzne instalacje centralnego ogrzewania. Część mieszkańców używa drewna (biomasy), nie posiadają oni jednak specjalnych pieców przystosowanych do spalania biomasy.

W części budynków mieszkalnych funkcjonują jeszcze urządzenia grzewcze o przestarzałej konstrukcji jak kotły komorowe tradycyjne, bez

regulacji i kontroli ilości podawanego paliwa do spalania, o sprawności wynoszącej ok. 50%.

W starych nieefektywnych urządzeniach grzewczych spala się niskiej jakości węgiel oraz biomasę (drewno lub trociny).

Mieszkańcy mogą skorzystać z możliwości uzyskania dofinansowania w ramach rządowego programu „Czyste Powietrze” realizowanego przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska. Program dotyczy wymiany starych i nieefektywnych źródeł ciepła na paliwo stałe na nowoczesne źródła ciepła spełniające najwyższe normy, oraz przeprowadzenia niezbędnych prac termomodernizacyjnych budynku. Jest to program, którego celem jest poprawa efektywności energetycznej i zmniejszenie emisji pyłów i innych zanieczyszczeń do atmosfery z istniejących jednorodzinnych budynków mieszkalnych lub uniknięcie emisji zanieczyszczeń powietrza pochodzących z nowo budowanych jednorodzinnych budynków mieszkalnych. Dotacja może wynosić do 30 000 zł dla podstawowego poziomu dofinansowania i 37 000 zł dla podwyższonego poziomu dofinansowania. Wnioski składa się w Wojewódzkim Funduszu Ochrony Środowiska w Gdańsku.

WFOŚiGW i Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej na mocy § 8 ust. 1 porozumienia uznały możliwość korzystania z pomocy podmiotów trzecich w celu lepszej realizacji Programu.

W związku z powyższym Gmina Kwidzyn podpisała porozumie zawarte pomiędzy Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku ustalając zasady wspólnej realizacji programu na terenie Gminy Kwidzyn w celu obsługi Wnioskodawców Programu w procesie składania wniosków i uzyskania dofinansowania. Od 2020 roku Gmina Kwidzyn jest koordynatorem programu „Czyste Powietrze”.

Wsparcie działań polega na bezpłatnym udziale w procesie przyjmowania wniosków, a także pomocy w zakresie informowania mieszkańców o możliwości uzyskania dofinansowania oraz sposobie wypełniania wniosków. Program przewiduje dofinansowanie m. in. na -wymianę nieefektywnych energetycznie źródeł ciepła oraz zakup i montaż nowych, spełniających wymagania określone w programie, docieplenie przegród budynku, -zakup i wymianę stolarki okiennej i drzwiowej, montaż lub modernizację instalacji centralnego ogrzewania i ciepłej

wody użytkowej, instalację odnawialnych źródeł energii (kolektorów słonecznych i instalacji fotowoltaicznej),-zakup i montaż wentylacji mechanicznej wraz z odzyskaniem ciepła.

Korzystając z programu, istnieje możliwość zwrotu części poniesionych kosztów. Maksymalny możliwy koszt, od którego liczona jest dotacja uzależniona jest od wielkości przeprowadzonej inwestycji i różni się względem dochodów oraz wymienianego źródła ciepła. Pozostałe koszty kwalifikowane przedsięwzięcia przekraczające kwotę dotacji mogą zostać dofinansowane w formie pożyczki.

Na terenie gminy występują też ciepłownie lokalne - kotłownie w obiektach zarządzanych przez Gminę, spółdzielniach mieszkaniowych i kotłownie w obiektach przedsiębiorców.

2.8.1. Energia odnawialna

Na terenie gminy Kwidzyn występują źródła energii odnawialnej przyłączone do sieci energetycznej. Instalacje fotowoltaiczne zostały zamontowane na terenie gminy, na budynkach mieszkalnych w ramach programu „Mój Prąd”.

O potencjale wykorzystywania OZE w gminie decyduje głównie aspekt finansowy. Pomimo oferowanych dofinansowań barierę stanowi procedura ich pozyskiwania oraz wkład własny. Rozwiązaniem problemu jest propozycja wystąpienia Gminy o zewnętrzne (UE) środki finansowe w imieniu mieszkańców oraz montaż paneli fotowoltaicznych na dachach gminnych placówek oświatowych i kulturalnych. Z tego tytułu należy się spodziewać, że głównym obszarem wykorzystującym OZE w gminie Kwidzyn będą obszary usług publicznych oraz mieszkalnictwa.

Energia wiatrowa

Dla gminy Kwidzyn nie zostały przeprowadzone badania dla określenia potencjału energii wiatru, jednak analiza uwarunkowań krajobrazowych i wieloletnie doświadczenia władz lokalnych potwierdzają, iż potencjał ten jest spory. Gmina posiada bardzo dobre warunki wiatrowe. Wykorzystanie tych

zasobów dla produkcji energii elektrycznej przekazywanej do krajowego systemu elektroenergetycznego jest ograniczone jedynie technicznymi możliwościami budowy elektrowni („farm”) wiatrowych i uwarunkowaniami środowiskowymi odnoszonymi do przyrody, krajobrazu oraz zdrowia i samopoczucia ludzi. Natomiast wykorzystywanie wiatru przez przydomowe elektrownie wiatrowe nie ma żadnych ograniczeń. Teoretycznie możliwe jest zainstalowanie małego wiatraka o mocy 1 – 3 kW na (lub przy) każdym domu mieszkalnym i obiekcie usługowym.

Gmina posiada miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla części obrębów geodezyjnych Brachlewo, Brokovo Tychnowieckie, Dubiel, Kamionka, Tychnowy dopuszczający lokowanie elektrowni wiatrowych. Zapisy studium uwarunkowań Gminy Kwidzyn również umożliwiają potencjalne lokowanie takich elektrowni w obrębie geodezyjnym Rakowice.

Z tego względu możliwy jest montaż niewielkich wiatraków, jako prosumenckich instalacji przydomowych.

Pomimo relatywnie niewielkiej wysokości i mocy tych urządzeń, mogą wystąpić pewne ograniczenia czy przeciwwskazania związane z czynnikami środowiskowymi, jak np. migracja ptaków, niechętnie nastawienie części mieszkańców oraz struktura przestrzenna (szorstkość terenu). Szorstkość terenu jest czynnikiem, który w znaczący sposób wpływa na to, w jakim procencie istniejące zasoby mogą być wykorzystane przez energetykę wiatrową. Reszta energii będzie stracona pod wpływem przeszkód terenowych wyhamowujących wiatr oraz wywołujących turbulencje i inne niepożądane efekty.

Energia spadku wód

Na terenie gminy Kwidzyn występują 2 małe źródła energii odnawialnej pozyskiwanej ze spadku wód przyłączone do sieci energetycznej.

Geotermia niskotemperaturowa

Zasoby zawarte w glebie, wodach podziemnych i powietrzu są bardzo wysokie i wystarczające do zaspokojenia potrzeb cieplnych całego powiatu (w tym gminy Kwidzyn) na obszarach wiejskich poprzez ich wykorzystywanie w pompach ciepła do ogrzewania indywidualnego oraz zbiorowego. Potencjalnym

źródłem energii (cieplnej oraz elektrycznej) dla mieszkańców oraz innych podmiotów zlokalizowanych na terenie Gminy Kwidzyn jest kolektor zrzutowy podgrzanych wód technologicznych MM Kwidzyn do Wisły.

Pompy ciepła

Biorąc pod uwagę postęp techniczny w tej dziedzinie i korzystniejsze uwarunkowania finansowe w najbliższych latach (w tym możliwość uzyskania dofinansowania na zakup), a także nieszkodliwą dla środowiska naturalnego eksploatację, należy się spodziewać na terenie gminy Kwidzyn wzrostu zainteresowania montażem pomp ciepła, prawdopodobnie ograniczonego jednak do nowopowstających budynków. Aktualnie na terenie gminy bardzo niewielu właścicieli nieruchomości korzysta z tego sposobu ogrzewania budynku.

Biomasa

Według danych z inwentaryzacji na terenie gminy Kwidzyn biomasa wykorzystywana jest do celów grzewczych przez znaczącą liczbę mieszkańców. Wykorzystywanie biomasy stanowi jedno z głównych źródeł energii odnawialnej na terenie Gminy.

Biorąc pod uwagę dostępność tego rodzaju surowca energetycznego oraz uwarunkowania finansowe i techniczne można spodziewać się dalszego wykorzystywania tego rodzaju odnawialnego źródła energii na terenie gminy Kwidzyn.

Na terenie gminy Kwidzyn możliwy jest rozwój uprawy roślin energetycznych, pod kątem spalania w kotłowniach. Gmina Kwidzyn, to gmina wiejska. Powierzchnia stanowiąca użytki rolne posiada potencjał, umożliwiający stworzenie plantacji roślin uprawnych używanych do produkcji energii z biomasy (np. wierzby energetycznej). Dodatkowo można się spodziewać niewielkich indywidualnych plantacji roślin energetycznych, sprzedawanych jako surowiec energetyczny kotłowniom lokalnym.

Odmianami roślin energetycznych, które są szczególnie przydatne do uprawy ze względu na uwarunkowania przyrodnicze są przede wszystkim odmiany wierzby wiciowej, miskanta olbrzymiego i cukrowca oraz ślázowca pensylwańskiego.

Na terenie gminy Kwidzyn wykorzystanie biomasy przez przedsiębiorstwa kształtuje się następująco:

- Stacja Uzdatniania Wody w Kamionce gm. Kwidzyn
Wykorzystywana biomasa- pelety Moc 25 kW.
- Zakład Polima S.A. w Gurczu - Wykorzystywana biomasa - odpady drzewne, w szczególności trociny , ilość 5150 Mg/rok, moc 2,065 MW.

Biogaz i biogazownie

Obecnie na terenie gminy Kwidzyn nie występują biogazownie, w tym biogazownie rolnicze.

Ze względu na swój rolniczy charakter, w tym znaczącą liczbę gospodarstw hodowlanych gmina dysponuje potencjałem w zakresie biogazu rolniczego.

Energia słońca

Są to zasoby praktycznie nieograniczone, wystarczające do zaspokojenia wszystkich potrzeb w zakresie wytwarzania ciepłej wody użytkowej w okresie od kwietnia do września. Województwo pomorskie należy do najbardziej nasłonecznionych w Polsce. Zasoby energii słonecznej są wystarczające do zaspokojenia wszystkich potrzeb w zakresie produkcji ciepłej wody użytkowej. Na terenie gminy Kwidzyn w obiektach użyteczności publicznej (szkołach, przedszkolach) nie zainstalowano do tej pory paneli fotowoltaicznych. Panele fotowoltaiczne są instalowane u osób prywatnych.

W 2020 zrealizowany został projekt pn. **Montaż mikroinstalacji odnawialnych źródeł energii na terenie Gmin: Kwidzyn, Sadlinki, Ryjewo, Gardeja**, w ramach którego Gmina Kwidzyn wraz z sąsiednimi Gminami oraz stowarzyszeniem Powiślańska Regionalną Agencją Zarządzania Energią złożyła wniosek o dofinansowanie montażu instalacji OZE (fotowoltaika, pompy ciepła, solary i ekologiczne kotły co.).

Z terenu Gminy Kwidzyn projekt realizowany był w zakresie:

- kolektorów słonecznych – 58 szt. – kwota 749 271,60 zł,
- paneli fotowoltaicznych – 72 szt. – kwota 1 550 086,00 zł,
- pomp ciepła – 23 szt. – kwota 298 306,80 zł,
- kotłów na biomase – 21 szt. – kwota 429 686,70 zł.

2.9 Stan środowiska naturalnego

Na terenie gminy istnieją 4 obszary chronionego krajobrazu:

- Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Kwidzyńskiej – jest to część tzw. Żuław Kwidzyńskich w dolinie Dolnej Wisły. Dolina Wisły ma rozbudowaną sieć hydrograficzną. Cechą charakterystyczną jest silnie zróżnicowana roślinność terenów podmokłych. Powierzchnia tego OChK wynosi 1 597 ha.
- Sadliński Obszar Chronionego Krajobrazu - obejmuje grądy subkontynentalne na zboczach doliny Wisły oraz fragment doliny Liwy. Powierzchnia OChK wynosi 6 879 ha.
- Ryjewski Obszar Chronionego Krajobrazu - powierzchnia 3 065 ha, z czego część znajduje się w gminie Kwidzyn. Zajmuje zbocza doliny Wisły i jej strefę krawędziową ze zbiorowiskami łąk subkontynentalnych i borów mieszanych.
- Morawski Obszar Chronionego Krajobrazu - powierzchnia 2 909 ha. Fragment pojezierza Iławskiego o łagodnych wzgórzach morenowych, wokół zespołu tzw. Jezior Morawskich: Morawy, Klasztorne, Leśne, Kucki, Różane i Rybno. Są tu tereny o dużych wartościach turystyczno – rekreacyjnych*(źródło: Studium uwarunkowań)*.

Na terenie gminy znajduje się 9 pomników przyrody ustanowionych na mocy rozporządzenia Wojewody Elbląskiego:

- dąb szypułkowy (*Quercus robur*) w m. Brokowo, przy skrzyżowaniu drogi do Ośnaz drogą polną,
- dąb szypułkowy (*Quercus robur*) w m. Kamionka, 100 m od młyna, przy drodze polnej prowadzącej do lasu,
- dąb szypułkowy (*Quercus robur*) grupa 3 szt. w m. Kamionka, przy drodze do młyna,
- buk pospolity (*Fagus sylvatica*) na terenie Nadleśnictwa Kwidzyn, Leśnictwo Trzcianow oddz. 118 d,
- dąb szypułkowy (*Quercus robur*) w m. Grabówko, na terenie posesji nr 36,
- dąb szypułkowy (*Quercus robur*) w m. Grabówko na terenie posesji nr 36,
- topola biała (*Populus alba*) 2 szt. w m. Mareza, koniec ulicy Furmańskiej przy moście na Liwie,

- dąb szypułkowy (*Quercus robur*) 2 szt. Nadleśnictwo Kwidzyn, Leśnictwo Biały Dwór, oddz. 238a(przy drodze),
- dąb szypułkowy (*Quercus robur*) Nadleśnictwo Kwidzyn, Leśnictwo Biały Dwór, oddz.239g.

Obszary Natura 2000

Na terenie gminy Kwidzyn znajdują się obszary Natura 2000:

- OSO Doliny Dolnej Wisły PLB 040003.
- SOO Dolna Wisła PLH 220033.

Obszar jest ostoją ptaków o randze europejskiej, o której decydują gniazdujące tu rybitwy: rzeczne, białoczelne i czarne oraz derkacze i zimorodki. Teren stanowi także bardzo ważną ostoję dla ptaków migrujących i zimujących (zimowisko m.in. gągoła i bielika).

W Dolinie Dolnej Wisły zachowały się niewielkie fragmenty ekosystemów typowych dla dolin dużych rzek środkowoeuropejskich: łąki zalewane wiosennym przyborem wód, dynamicznie zmieniające się brzegi rzeki i piaszczyste wyspy w jej nurcie.

Korytarze ekologiczne

Na terenie gminy można wyróżnić 4 korytarze ekologiczne. O ich znaczącym wpływie dla środowiska mówi ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2022 r. poz.916 z późn. zm.). Zgodnie z art. 5 pkt 2 ustawy

o ochronie przyrody korytarz ekologiczny to „obszar umożliwiający migrację roślin, zwierząt lub grzybów”. Studium eko fizjograficzne dla województwa pomorskiego z 2006 r. wyróżniło na terenie gminy Kwidzyn następujące korytarze ekologiczne:

- ke Pl-3) doliny Wisły – obejmuje całą dolinę Wisły, która szczególnie w swym środkowym i dolnym biegu zachowała naturalny i półnaturalny charakter wielkiej rzeki nizinnej z licznymi meandrami, wędrującymi piaszczystymi łachami, terasami zalewowymi, stanowiącymi siedliska ptactwa wodnego. Od rejonu Zawichostu rzeka objęta jest ochroną w postaci Obszaru Specjalnej Ochrony Ptaków Natura 2000. Na obszarze województwa pomorskiego cała dolina wraz z jej zboczami, dopływami

rejonu Żuław Wiślanych (Nogat, Szkarpa) i ramionami rozlewnymi (które mogą mieć rangę korytarzy lokalnych) stanowi ważny korytarz ekologiczny, chroniony w obrębie doliny systemem Natura 2000 jako Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków.

- ke R-13) doliny Liwy – rozciąga się od kompleksów leśnych na zachód od jeziora Jeziorak (na Pojezierzu Iławskim), poprzez rynną jeziora Dziergoń i jego obszar chronionego krajobrazu, po skraj pradoliny Wisły i kompleksy leśne w rejonie Kwidzyna. Stanowi fragment krajowego korytarza wędrówkowego pojeziernego – północnego. Jest to jeden z ważniejszych korytarzy łączących obszar województwa pomorskiego i dolinę Wisły z kompleksami leśnym i w Polsce północno-wschodniej. W dnie doliny zlokalizowane są dwa duże ośrodki miejskie – Prabuty i Kwidzyn. Ich lokalizacja nie przerywa jednak ciągłości korytarza, gdyż obydwie miasta położone są po jednej stronie doliny, której druga strona porośnięta jest kompleksami lasów.
- ke L-16) doliny rzeki Dziergoń – łączy korytarz rzeki Liwy z ekosystemem otaczający jezioro Drużno z pn.-zach. krańcem lasów Pojezierza Iławskiego, w sąsiedztwie jeziora Jeziorak. Stanowi rozgałęziający się ciąg dolinny, obejmujący otoczenie doliny rzeki wraz z przyległymi drobnymi, śródpolnymi kompleksami leśnymi i odgałęzieniem do Kanału Juranda. W środkowej części łączność przestrzenna doliny przerwana jest przez tereny zabudowane miasta Dziergoń, gdzie rzeka przepływa jedynie wąskim korytem.
- ke L-17) Morawski – obejmuje Morawski Obszar Chronionego Krajobrazu z zespołem jezior i doliną rzeki Gardęgi, stanowiąc boczny łącznik korytarza rzeki Liwy do korytarza Wisły. Obejmuje ciąg leśno – bagienno - jeziorny, pozbawiony większych terenów zabudowanych.

Obszar gminy Kwidzyn cechuje się dość korzystnymi warunkami mikroklimatycznymi i higieny atmosfery. Brak tu obiektów przemysłowych i instalacji mogących pogorszyć stan środowiska. Na tło zanieczyszczeń powietrza wpływają: zanieczyszczenia emitowane przez źródła emisji położone poza gminą, emisja liniowa wzdłuż dróg tranzytowych oraz niska emisja (z domowych pieców i lokalnych kotłowni starego typu). Ogrzewanie budynków odbywa się

z indywidualnych kotłowni, gdzie spalane są paliwa stałe, głównie węgiel, o znacznych zawartościach zanieczyszczeń (związki: siarki, azotu, węgla i pyły). Wciąż jeszcze wiele z nich to stare źródła ciepła. Emisje z budownictwa, związane z wykorzystaniem węgla kamiennego na potrzeby ogrzewania budynków, są głównym źródłem emisji pyłów (PM10 i PM2,5) oraz benzeno/a/pirenu, tym samym przyczyniają się w znacznym stopniu do powstawania przekroczeń stężeń substancji dopuszczalnych w powietrzu. Ponadto część emisji wiąże się z nieodpowiednim użytkowaniem energii w samych budynkach – nieefektywnym wykorzystaniem, związanym nie tylko ze złym stanem technicznym i brakiem odpowiedniej izolacji cieplnej, ale również złymi nawykami użytkowników (brak zachowań sprzyjających oszczędzaniu energii), które mogłyby w znaczącym stopniu zmniejszyć zużycie energii zarówno cieplnej jak i elektrycznej oraz używanych paliw. Należy także wziąć pod uwagę stan cieplny budynków.

Jakość powietrza w gminie Kwidzyn jest określana na podstawie danych z monitoringu powietrza atmosferycznego dla województwa pomorskiego oraz na podstawie danych uzyskanych na stacji pomiarów automatycznych WIOŚ.

Gmina podjęła działania mające na celu poprawę stanu powietrza w gminie. W ramach programu „Czyste Powietrze” Gmina podpisała Porozumienie dotyczące wspólnej realizacji Programu Priorytetowego „Czyste powietrze” wspólnie z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska, przez co wspomaga mieszkańców we wnioskowaniu o wsparcie finansowe na wymianę źródeł ciepła w budynkach mieszkalnych, termomodernizację czy też instalacje odnawialnych źródeł energii.

2.10 Infrastruktura drogowa

Istotnym elementem życia społeczno-gospodarczego gminy jest także infrastruktura komunikacyjna. Gminę przecina droga krajowa 55 stanowiąca główny trakt komunikacyjny. Ważnym szlakiem komunikacyjnym jest droga krajowa 90, stanowiąc połączenie miasta Kwidzyna oraz gminy Kwidzyn z autostradą A1.

Główne połączenia z innymi ośrodkami znajdują się w mieście Kwidzyn. Jest to utrudnienie dla mieszkańców gminy Kwidzyn.

Drogi gminne publiczne na terenie gminy Kwidzyn (50 szt.)

Długość ogółem: 94,946 km

Drogi wewnętrzne: ogółem ok. 275 ha

Ścieżki pieszo-rowerowe:

- Mareza – Korzeniewo: 4,2 km,
- Mareza – Grabówko: 2,0 km,
- Rakowiec: 400 m,
- Górki: 900 m
- Baldram: 1,4 km,
- Nowa Wieś: 800 m,
- Tychnowy: 1,1 km.

Przez teren Gminy Kwidzyn przebiegają następujące drogi:

a) *krajowe*:

55 – Nowy Dwór Gdański – Stolno,
90 – Jeleń – Baldram.

b) *wojewódzkie*:

518 – Gniew – Kwidzyn,
521 – Kwidzyn – Ilawa,
524 – Brachlewo – Licze,
525 – stacja kolejowa Ryjewo – Szkaradowo – 518,
529 – stacja kolejowa Brachlewo,
532 – stacja kolejowa Kwidzyn – Gardeja,
588 – Opalenie – Kwidzyn.

c) *powiatowe*:

3140G – (Pierzchowice) – Kwidzyn,
3201G – Tychnowy – Rakowiec,
3202G – Szkaradowo – Gurcz,
3204G – Janowo – Korzeniewo,
3205G – Gurcz – Lipianki,
3209G – Grabowo – Rusinowo,

3210G – Tychnowy – Straszewo,
3217G – Rakowiec – Kołodzieje,
3232G – Rakowiec – Krzykosy,
3237G – Rakowiec – Pawlice.

Komunikację z terenami sąsiednich gmin oraz powiązania wewnętrzne uzupełniają dwie drogi wojewódzkie, sieć dróg powiatowych i dróg gminnych. Gmina jest skomunikowana za pomocą dróg gminnych i powiatowych. W przewozach osób głównymi środkami transportu są prywatne samochody osobowe mieszkańców.

Mieszkańcy gminy Kwidzyn skomunikowani są z miastem Kwidzyn, dzięki liniom autobusowym, obsługiwanym przez Powiślańską Komunikację Samochodową Spółka z o.o. z siedzibą przy ul. Konopnickiej 10a w Kwidzynie

2.11 Zasoby mieszkaniowe

Gmina Kwidzyn posiada w swoich zasobach 120 lokali mieszkalnych o łącznej powierzchni 2241 m².

Gmina nie dysponuje lokalami socjalnymi. Jak w większości samorządów w kraju zasoby mieszkaniowe gminy nie zaspokajają potrzeb mieszkańców w tym zakresie.

2.12 Walory turystyczne

Gmina Kwidzyn położona w sąsiedztwie miasta Kwidzyna oraz miasta Sztum i Malborka (35 km), w których to znajdują się zamek Krzyżacki w Malborku oraz letnia rezydencja mistrza Krzyżackiego w Sztumie. Zamek w Kwidzynie jest jednym z najważniejszych miejsc, któremu warto poświęcić uwagę.

Położenie gminy w otoczeniu takich znakomitych zabytków stwarza ogromną szansę do pokazania i pochwalenia się walorami gminy Kwidzyn, co nie jest w pełni wykorzystane.

Przez teren gminy Kwidzyn przebiega szlak turystycznym R-1 - III Międzynarodowy Szlak Rowerowy Euro Route R-1 - kolor zielony - trasa rowerowa prowadzi z Calais we Francji do Saint Petersburga w Rosji oraz na szlaku rowerowym R 9. gmina od lat inwestuje w infrastrukturę sprzyjającą rozwojowi turystyki rowerowej m.in. poprzez budowę ścieżek pieszo-rowerowych i infrastruktury sprzyjającej turystom. Na terenie gminy Kwidzyn zlokalizowane są gospodarstwa agroturystyczne.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UG Kwidzyn

2.13 Infrastruktura sportowo- rekreacyjna

Na terenie gminy Kwidzyn w 25 miejscowościach istnieje infrastruktura sportowo-rekreacyjna. Gmina Kwidzyn systematycznie w ramach posiadanych środków inwestuje i wyposaża miejscowości w tereny rekreacyjno-sportowe.

Lp.	Nazwa obiektu	Miejscowość	Liczba pokoi	Liczba miejsc noclegowych	Rodzaj obiektu	Czas trwania sezonu
1.	Pensjonat „Biały Dwór”	Podzamcze	17	34	Pensjonat	Stały
2.	Zielona Szkoła w Brachlewie	Brachlewo	5	36	Szkolne schronisko młodzieżowe	Stały
3.	Gospodarstwo Produkcyjno Agroturystyczne Janina i Zygmunt Krukowscy	Rakowiec	6	21	Inne obiekty	Stały
4.	Gospodarstwo Agroturystyczne Stajnia „Pasja”	Brachlewo	4	16	Inne obiekty	Stały
5.	Gospodarstwo Agroturystyczne Cecylia Rzepczyńska	Rakowiec	2	8	Inne obiekty	Stały
6.	Camping w Brachlewie	Brachlewo	6	20-25	Kemping	Stały
7.	Gospodarstwo Agroturystyczne - Mieczysław Zagor	Rakowieckie Pole	5	15	Inne obiekty	Stały

Miejscowość	Rodzaj obiektu	Wyposażenie
Baldram	Boisko do piłki nożnej Boisko do piłki siatkowej Boisko do minikoszykówki Plac zabaw	- Boisko do piłki nożnej o wymiarach 30x60m, - Boisko do piłki siatkowej o wymiarach 9x18m, - Boisko do gry w koszykówkę o wymiarach 10,5x9m, - stół do tenisa stołowego, - Plac zabaw z miejscem posiedzeń i miejscem na ognisko,
Brachlewo	Boisko do piłki nożnej Boisko do minikoszykówki Plac zabaw	- Boisko o wymiarach 50x100m, w bliskim sąsiedztwie boiska znajduje się stół plenerowy do tenisa, - Boisko do gry w koszykówkę o wymiarach 10,5x9m, - Plac zabaw z miejscem posiedzeń i miejscem na ognisko,
Brokowo	Boisko do piłki siatkowej Boisko do piłki nożnej Plac zabaw	- Boisko do piłki siatkowej o wymiarach 9x18m, - Boisko do piłki nożnej o wymiarach 50x90m - Plac zabaw
Bronno	Boisko do piłki ręcznej Plac zabaw Boisko do minikoszykówki Boisko do piłki siatkowej	- Boisko do piłki ręcznej o wymiarach 20x40m - Plac zabaw z miejscem posiedzeń i miejscem na ognisko, - Boisko do gry w koszykówkę o wymiarach 10,5mx9m - Boisko do piłki siatkowej o wymiarach 9x18m,
Miejscowość	Rodzaj obiektu	Wyposażenie
Dankowo	Plac zabaw	- Plac zabaw z wiata drewnianą i miejscem na ognisko,
Dubiel	Boisko do piłki nożnej Boisko do piłki siatkowej Plac zabaw	- Boisko do piłki nożnej o wymiarach 50x80m,, - Boisko do piłki siatkowej o wymiarach 9x18m, - Plac zabaw.
Górki	Boisko do piłki nożnej Boisko do piłki siatkowej Plac zabaw	- Boisko do piłki nożnej o wymiarach 105x55m, - Boisko do piłki siatkowej o wymiarach 9x18m, - Plac zabaw.
Gurcz	Boisko do piłki nożnej Plac zabaw	- Boisko do piłki nożnej o wymiarach 30x60m, - Plac zabaw.

Janowo	Plac zabaw	- Plac zabaw ze stołem plenerowym do tenisa stołowego.
Kamionka	Boisko do piłki nożnej Boisko do minikoszykówki Plac zabaw	- Boisko do piłki nożnej o wymiarach 30x60m, - Boisko do gry w koszykówkę o wymiarach 10,5x9m , - Plac zabaw z miejscem posiedzeń i miejscem na ognisko, - stół plenerowy do tenisa.
Korzeniewo	Boisko do piłki nożnej Boisko do piłki siatkowej Plac zabaw	- Boisko do piłki nożnej o wymiarach 105x55m, - Plac zabaw.
Licze	Boisko do piłki nożnej Boisko do minikoszykówki Plac zabaw	- Boisko do piłki nożnej o wymiarach 105x55m, - Boisko do gry w koszykówkę o wymiarach 10,5x 9m, - Plac zabaw z miejscem posiedzeń i miejscem na ognisko, - stół plenerowy do tenisa.
Lipianki	Boisko do piłki nożnej Boisko do piłki siatkowej Boisko do koszykówki Plac zabaw	- Boisko do piłki nożnej o wymiarach 30x60m, - Boisko do piłki siatkowej o wymiarach 9x18m, - Boisko gry w koszykówkę o wymiarach 19x14m, 2 kosze, - Plac zabaw z miejscem posiedzeń i miejscem na ognisko, - stół plenerowy do tenisa.
Mareza	Boisko do piłki nożnej Boisko do piłki siatkowej Plac zabaw	- Boisko do piłki nożnej o wymiarach 105x55m, - Boisko do piłki siatkowej o wymiarach 9x18m, - Plac zabaw, - stół plenerowy do tenisa.
Mareza Osiedle	Plac zabaw Boisko do minikoszykówki	- Boisko do gry w koszykówkę o wymiarach 10,5x9m , - Plac zabaw z miejscem posiedzeń i miejscem na ognisko, - stół plenerowy do tenisa.
Obory	Boisko do piłki siatkowej Plac zabaw	- Boisko do piłki siatkowej o wymiarach 9x18m, - Plac zabaw, - stół plenerowy do tenisa.

Ośno	Boisko do piłki nożnej Plac zabaw Boisko do minikoszykówki Boisko do piłki siatkowej	- Boisko do piłki nożnej o wymiarach 105x55m, - Plac zabaw, - stół plenerowy do tenisa, - Boisko do gry w koszykówkę o wymiarach 10,5mx9m, - Boisko do piłki siatkowej o wymiarach 9x18m.
Pastwa	Boisko do piłki nożnej Boisko do piłki siatkowej Plac zabaw	- Boisko do piłki nożnej o wymiarach 105x55m, - Boisko do piłki siatkowej o wymiarach 9x18m, - Plac zabaw.
Pawlice	Boisko do piłki nożnej Boisko do piłki siatkowej Boisko treningowe do piłki nożnej Plac zabaw	- Boisko do piłki nożnej o wymiarach 105x55m, - Boisko do piłki siatkowej o wymiarach 9x18m, - Boisko treningowe do gry w piłkę nożną o wymiarach 30x60m, - Plac zabaw.
Podzamcze	Boisko do piłki nożnej Plac zabaw	- Boisko do piłki nożnej o wymiarach 105x55m, - Plac zabaw.
Rakowice	Plac zabaw	- Plac zabaw.
Rakowiec	Boisko do piłki nożnej Boisko do siatkówki Plac zabaw	- Boisko do piłki nożnej o wymiarach 105x55m, - Boisko do piłki siatkowej o wymiarach 9x18m, - Plac zabaw.
Rozpędziny	Boisko do piłki nożnej Boisko do minikoszykówki Plac zabaw	- Boisko do piłki nożnej o wymiarach 45x80m, - Boisko do gry w koszykówkę o wymiarach 10,5x9m, - Plac zabaw z miejscem posiedzeń i miejscem na ognisko, - stół plenerowy do tenisa.
Szałwinek	Boisko do piłki nożnej Plac zabaw	- Boisko do piłki nożnej o wymiarach 105x55m, - Plac zabaw z miejscem posiedzeń i miejscem na ognisko, - stół plenerowy do tenisa.
Tychnowy	Plac zabaw	- Boisko do gry w koszykówkę o wymiarach

	Boisko do minikoszykówki	10,5x9m, - Plac zabaw z miejscem posiedzeń i miejscem na ognisko, - stół plenerowy do tenisa.
Gniewskie Pole		
Grabówko	Boisko do piłki nożnej Boisko do minikoszykówki Boisko do piłki siatkowej Plac zabaw	- Boisko do piłki nożnej o wymiarach 105x55m - Boisko do gry w koszykówkę o wymiarach 10,5x9m, - Boisko do piłki siatkowej o wymiarach 9x18m, - Plac zabaw.

Na terenie gminy Kwidzyn działa 10 klubów sportowych:

- Ludowy Klub Sportowy „Wisła” Korzeniewo,
- Ludowy Klub Sportowy „Sokół” Mareza,
- Klub Sportowy „Powiśle Pawlice – Rakowiec” ,
- Szkolny Klub Sportowy „NOWAX” w Korzeniewie,
- Szkolny Klub Sportowy „Jankus” Janowo,
- Szkolny Klub Sportowy „Gracz” Tychnowy ,
- Uczniowski Klub Sportowy „Młodzik” ,
- Uczniowski Klub Sportowy „Radość”,
- Uczniowski Klub Sportowy „SPARTA” w Rakowcu,
- Uczniowski Klub Sportowy „Akademia Piłkarska”.

Ludowy Klub Sportowy „Wisła” Korzeniewo, Ludowy Klub Sportowy „Sokół” Mareza, Klub Sportowy „Powiśle Pawlice – Rakowiec”, Uczniowski Klub Sportowy „Młodzik” realizują od wielu lat zadania w zakresie sportu i kultury fizycznej poprzez uczestnictwo w różnego rodzaju rozgrywkach sportowych na różnych szczeblach. Stowarzyszenia te otrzymują dotacje z budżetu gminy na realizację tych zadań. Ponadto stowarzyszenia te uczestniczą w konsultacjach społecznych nad rocznym programem współpracy gminy Kwidzyn z organizacjami pozarządowymi na dany rok oraz nad Programem upowszechniania sportu w Gminie Kwidzyn. Niejednokrotnie kluby sportowe są organizatorem imprez sportowych na terenie gminy Kwidzyn, bądź też wykazują zaangażowanie

i pomoc przy organizacji imprez sportowo-rekreacyjnych które organizuje Urząd Gminy Kwidzyn.

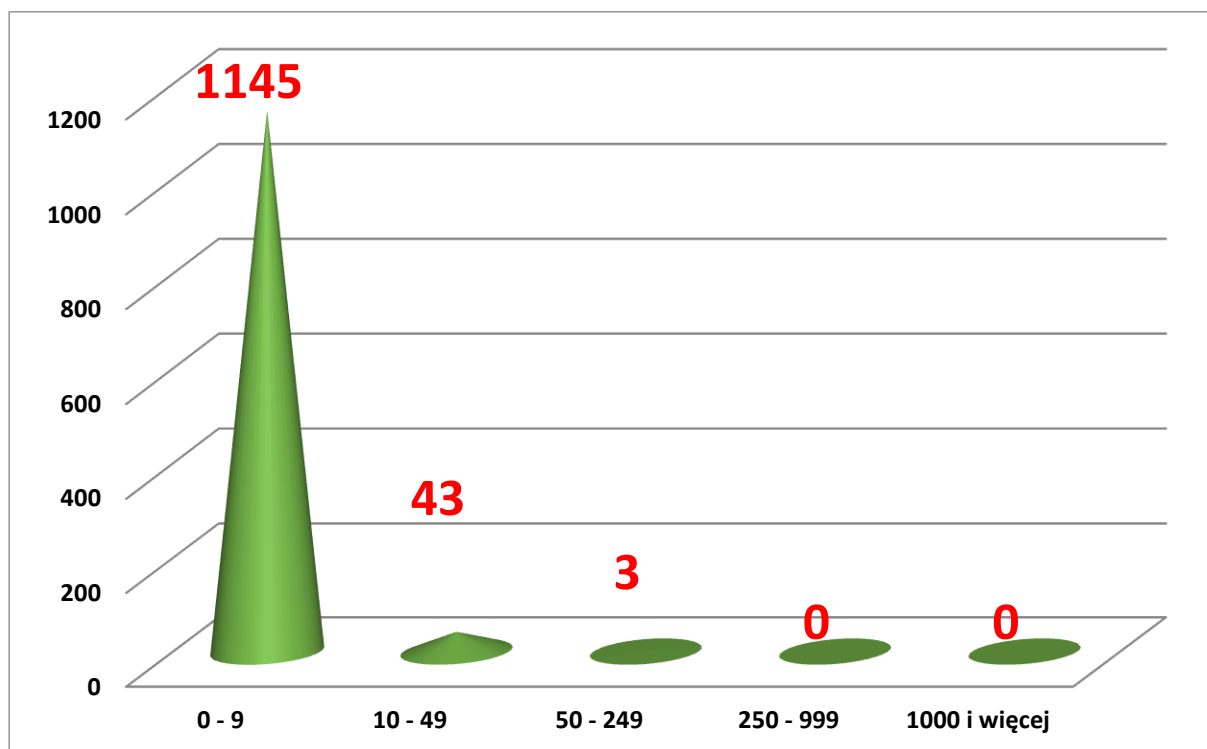
3. DIAGNOZA SYTUACJI GOSPODARCZEJ GMINY

3.1 Przedsiębiorczość

Kolejna część diagnozy dotyczy zagadnienia przedsiębiorczości w Gminie Kwidzyn. Ukazuje potencjał rozwojowy jednostki i tendencje występujące w tym zakresie.

Na koniec 2020 roku w Gminie Kwidzyn działało 1191 podmiotów gospodarczych. Zdecydowaną większość podmiotów gospodarczych stanowią te, które zatrudniają 0-9 pracowników (1145). Mikro i małe przedsiębiorstwa stanowią ponad 96% wszystkich lokalnych podmiotów gospodarczych. Na terenie Gminy znajdują się trzy przedsiębiorstwa, znajdujące się w kategorii przedsiębiorstw zatrudniających 50-249 pracowników.

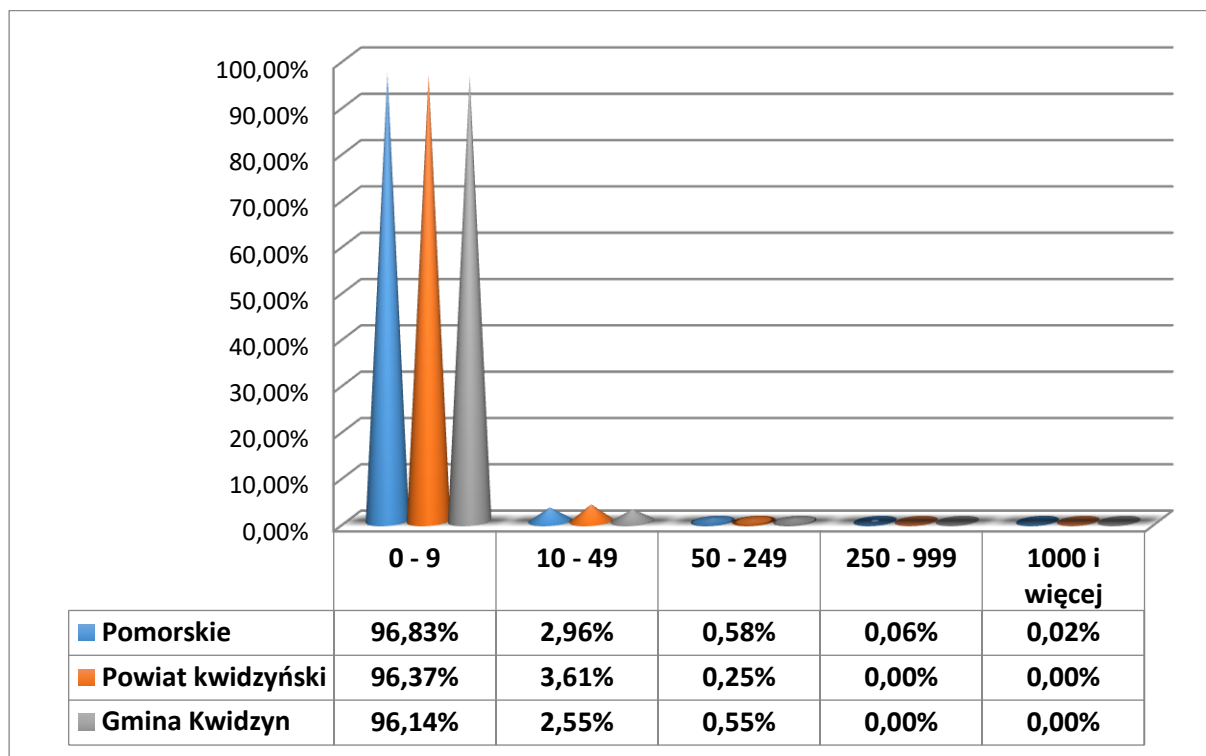
Wykres 8 Liczba podmiotów gospodarczych według klas wielkości w Gminie Kwidzyn w roku 2020

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS BD

Analizując udział ilości poszczególnych przedsiębiorstw według podziału na klasy wielkości w gminie zauważamy, że Gmina Kwidzyn znajduje się w przedziale procentowym jak powiat kwidzyński czy województwo pomorskie plasując się na poziomie 96,14% udziału grupy 0-9 jak i grupy 10-49 (2,55%), gdzie dla województwa pomorskiego i powiatu wynosi on również w granicach 3%.

Wykres 9 Liczba podmiotów gospodarczych według klas wielkości dla jednostek porównawczych w roku 2020

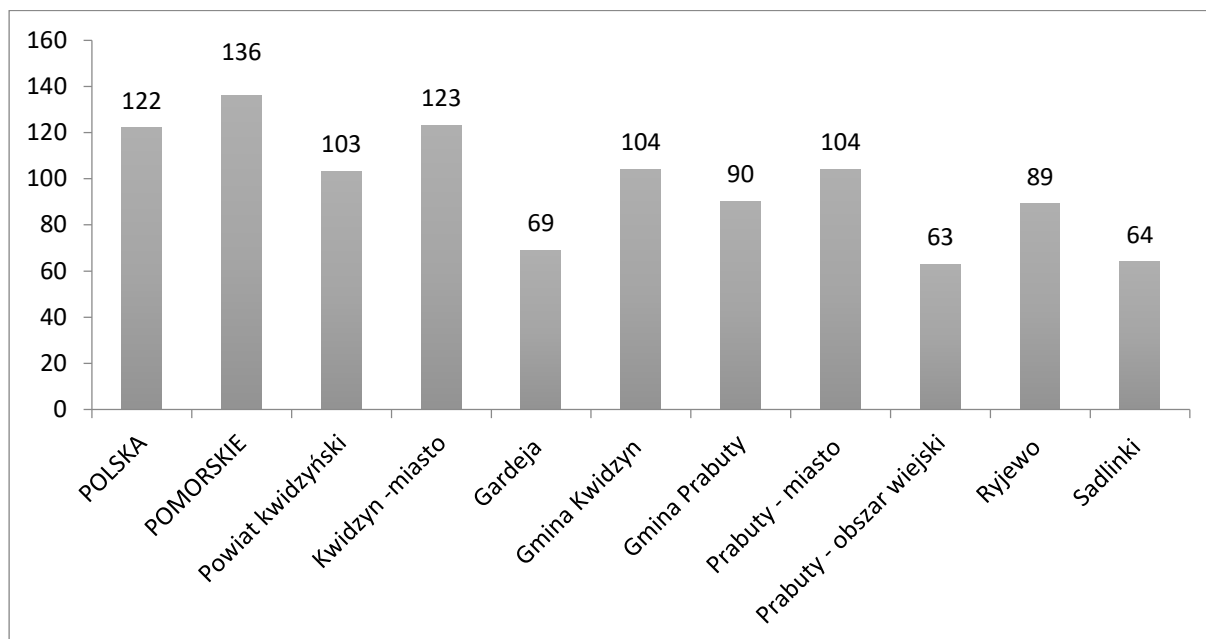
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS BD

W celu zestawienia Gminy Kwidzyn z jednostkami grupy porównawczej, posłużono się wskaźnikiem liczby podmiotów zarejestrowanych w rejestrze REGON na 1000 mieszkańców w roku 2020. Według danych dotyczących 2020 roku, Gmina Kwidzyn, legitymując się 104 podmiotami gospodarczymi na 1000 mieszkańców, osiągnęła najwyższy wynik (z pominięciem miast) wśród gmin powiatu kwidzyńskiego.

Wskaźnik ten jest nieco niższy niż w powiecie (103), a dla województwa wynosi 136.

Wykres 10 Liczba podmiotów zarejestrowanych w rejestrze REGON na 1000 mieszkańców w roku 2020

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

3.2 Oferta inwestycyjna gminy Kwidzyn

Gmina Kwidzyn posiada tereny inwestycyjne:

Rozpędziny

Teren ten to obszar o powierzchni 5,44 ha położony bezpośrednio przy drodze wojewódzkiej nr 532. Grunty stanowią własność Gminy Kwidzyn. Przeznaczenie gruntów w mpzp – tereny obiektów produkcji i usług (przemysł lekki, rzemiosło uciążliwe, składy, magazyny, hurtownie, stacje diagnostyczne, usługi o szerokim zakresie w tym usługi handlu, biurowe, usługi związane z obsługą ruchu tranzytowego).

Uchwała Nr VIII/48/07 w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla nieruchomości oznaczonych numerami działek: 187, 189, 190, 191, 192 położonych w obrębie geodezyjnym Rozpędziny.

Górki

Teren ten to obszar o powierzchni 38,74 ha położony bezpośrednio przy drodze wojewódzkiej nr 521. Teren bezpośrednio graniczy z miastem Kwidzynom.

Grunty stanowią własność Agencji i Nieruchomości Rolnych, Przeznaczenie gruntów

w mpzp – tereny przemysłowe i usługowe, funkcje komercyjne w rozumieniu planu tj.: funkcje przemysłowe oraz funkcje usług komercyjnych, takich jak: handel, gastronomia, turystyka, obsługi łączności w transporcie kolejowym, drogowym, lotniczym, morskim lub wodnym śródlądowym, świadczenia usług pocztowych lub telekomunikacyjnych, obsługa bankowa, usługi finansowe, centra konferencyjne i wystawiennicze, działalność gospodarcza związana z wykonywaniem wolnych zawodów.

Uchwała Nr XIII/83/07 w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla nieruchomości położonych w obrębach geodezyjnych Dankowo i Górki.

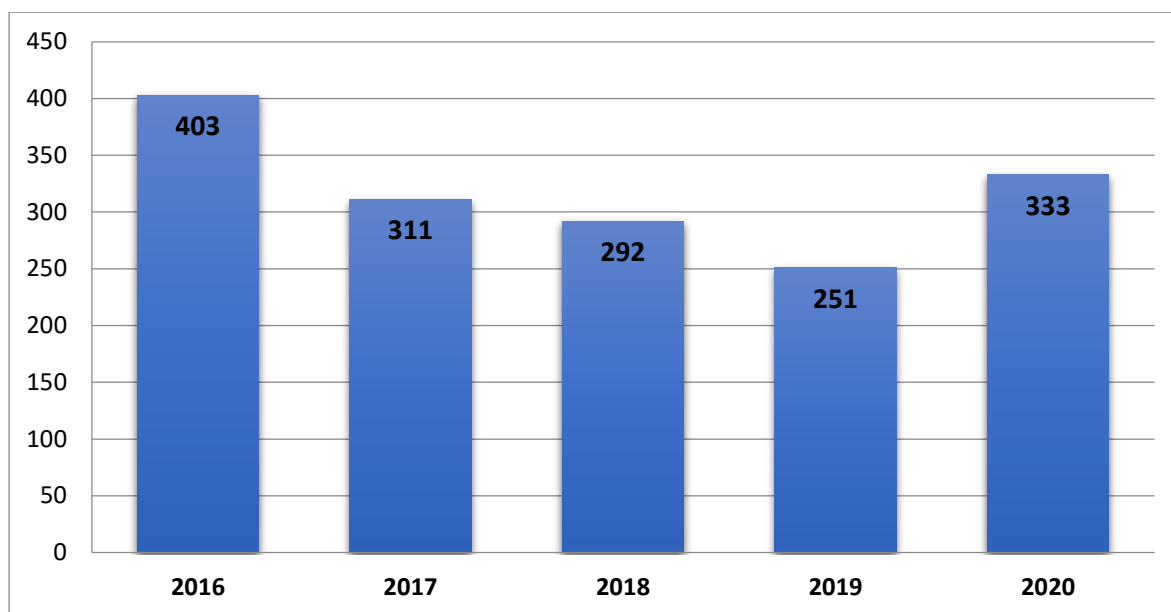
Uchwała Nr XXXI/219/06 w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenów położonych w obrębie geodezyjnym Górki

Uchwała nr XXIII/140/16 Rady Gminy Kwidzyn z dnia 29 stycznia 2016r w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenów położonych w obrębie geodezyjnym Górki.

3.3 Rynek pracy

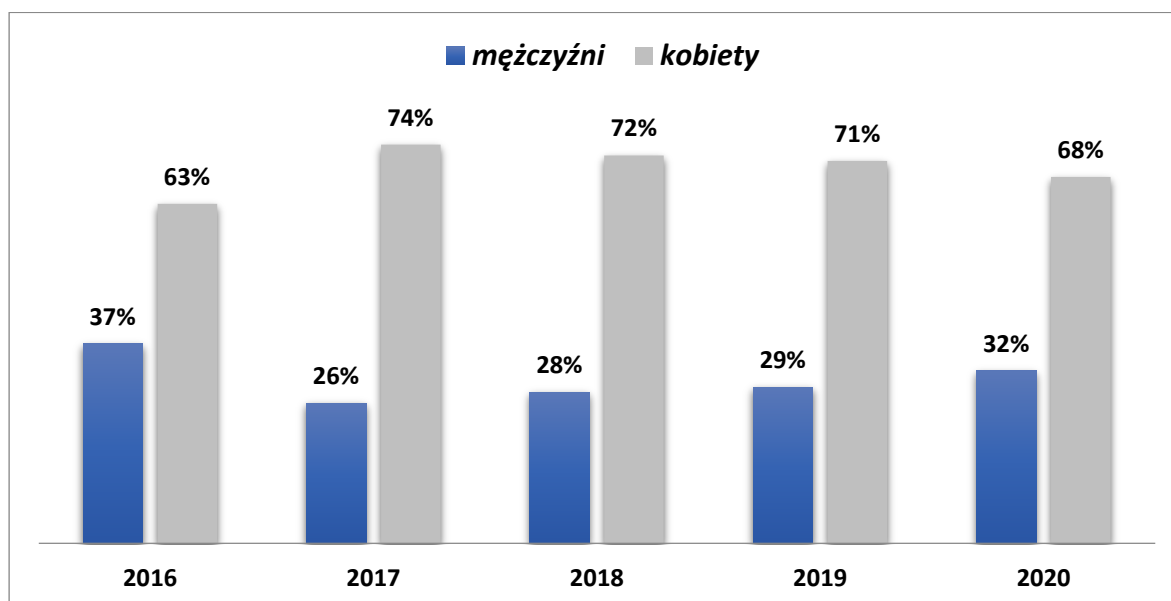
Według danych GUS, na koniec 2020 roku w Gminie Kwidzyn zarejestrowanych było 33 osób bezrobotnych, z czego 68 % stanowiły kobiety (319 osób). Bezrobocie w Gminie Kwidzyn w latach 2016-2019 wykazywało tendencję malejącą. W roku 2020 liczba osób pozostających bez zatrudnienia zwiększyła się. Wzrost ten podyktowany może być sytuacją epidemiczną w kraju jak i na świecie, co bezpośrednio wpływa na sytuację ekonomiczną wśród mieszkańców gminy.

Wykres 11 Bezrobocie w Gminie Kwidzyn w latach 2016-2020

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

Wykres 12 Bezrobocie w Gminie Kwidzyn w latach 2016-2020 według płci

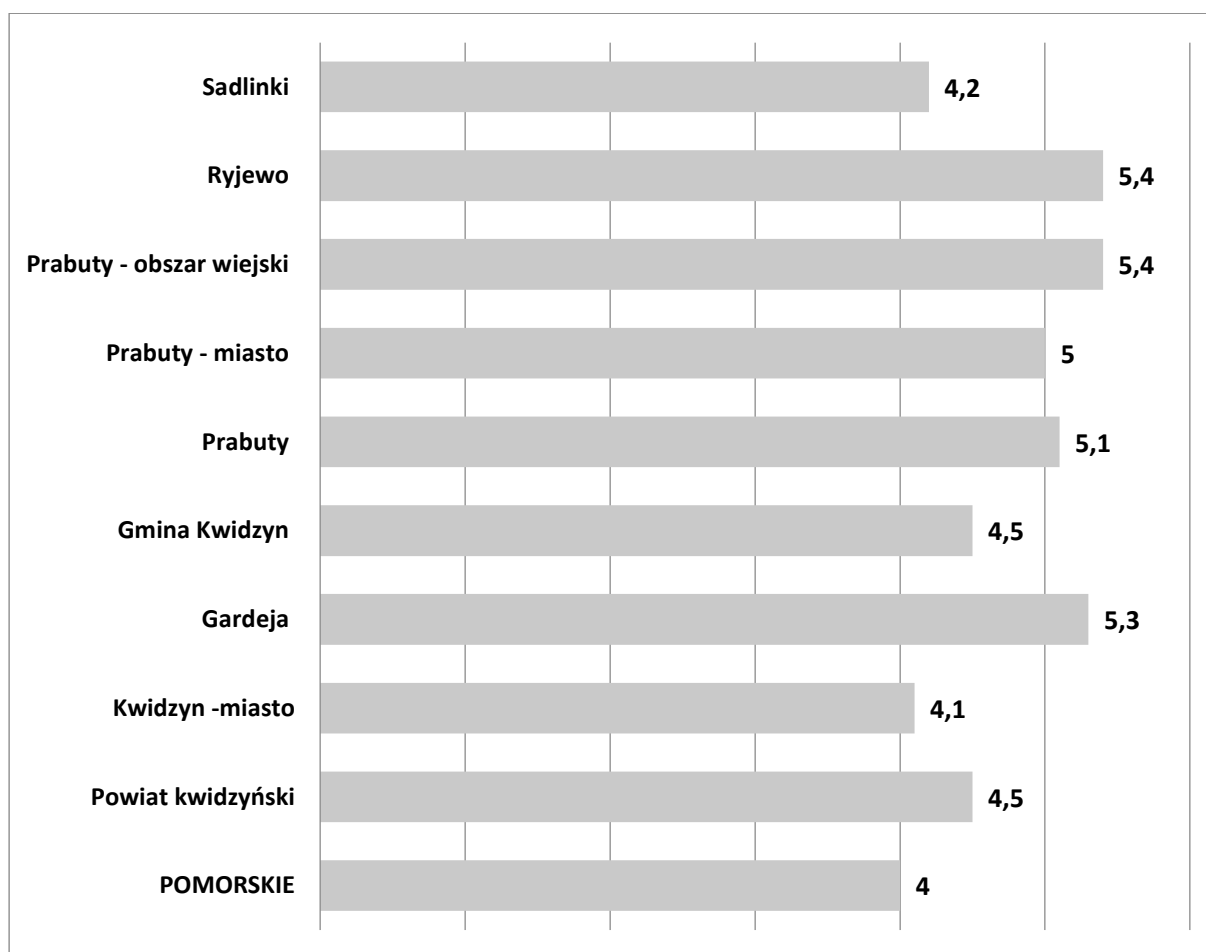

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

Przedstawiony powyżej wykres przedstawia rozkład bezrobocia według płci. Wynika z niego, iż to kobiety stanowią większy udział w grupie osób bezrobotnych. Ponadto rozważeniu poddano rozkład liczby osób bezrobotnych dla jednostek porównawczych (województwa, powiatu, gmin ościennych). Bezrobotni Gminy Kwidzyn stanowili w 2020 roku 11,54% bezrobotnych powiatu kwidzyńskiego.

Dla porównania stanu bezrobocia w gminie Kwidzyn z innymi jednostkami samorządu terytorialnego, zestawiono wskaźniki udziału bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie osób w wieku produkcyjnym (dla 2020 roku). Ze statystyk wynika że 4,5% osób w wieku produkcyjnym w gminie Kwidzyn było w 2020 roku zarejestrowane jako bezrobotne w Powiatowym Urzędzie Pracy. Wskaźnik ten jest na tym samym poziomie co dla powiatu kwidzyńskiego (4,5%) oraz wyższy niż dla województwa pomorskiego (4%).

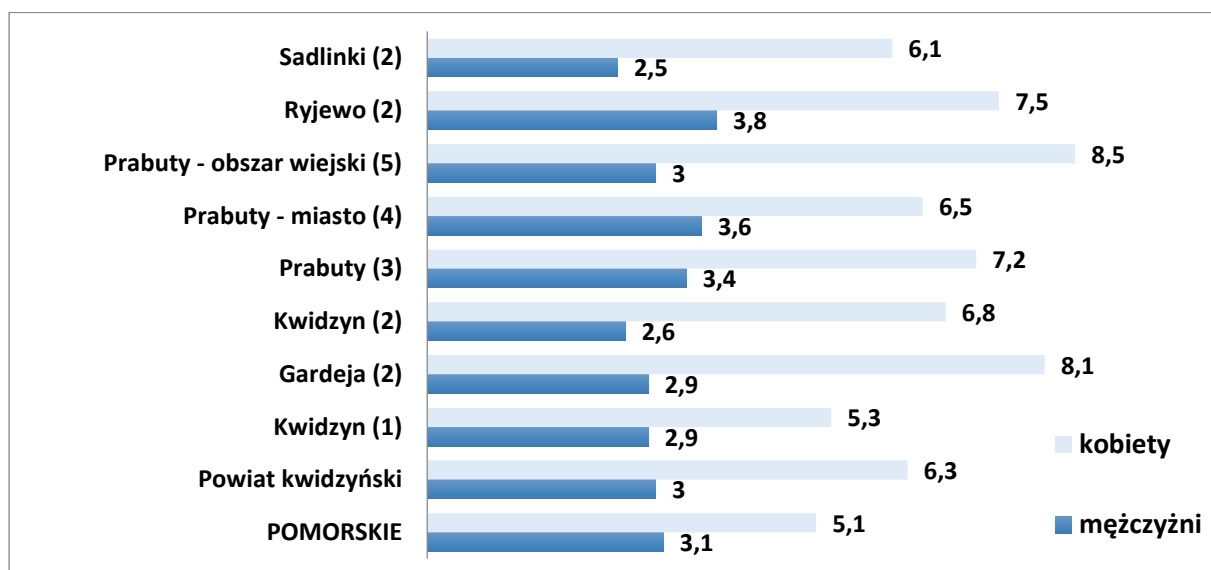
Wykres 13 Udział % bezrobotnych w wieku produkcyjnym (dla roku 2020)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

Analizując udział osób bezrobotnych w grupie osób produkcyjnych wskaźnik wynosi 4,5% i jest równy wskaźnikowi powiatu kwidzyńskiego. Wskaźnik ten jest większy niż dla województwa wielkopolskiego (4%).

Wykres 14 Udział %bezrobotnych osób w wieku produkcyjnym z podziałem na płeć (dla roku 2020)

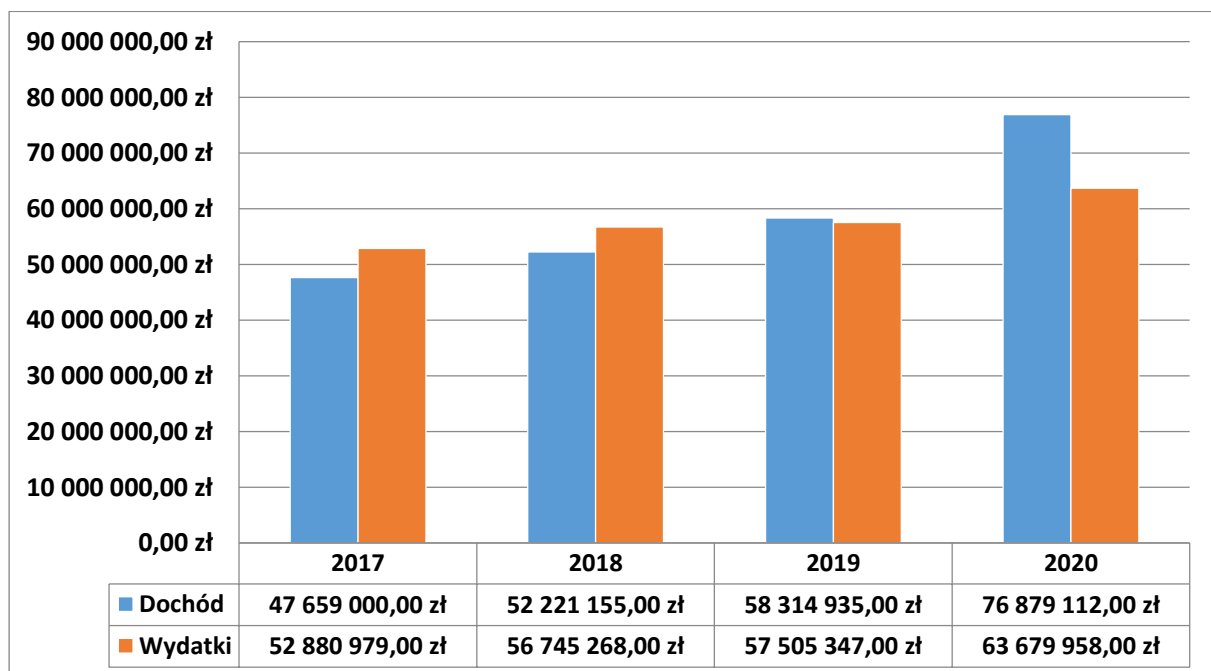
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

Analizując powyższy wykres wnioskować należy, iż dla wszystkich badanych jednostek kobiety stanowią przeważającą liczbę osób w grupie bezrobotnych.

3.4 Finanse

Budżet Gminy Kwidzyn w roku 2020 zamknął się w sumie dochodów wynoszącej 76 879 112 zł i sumie wydatków wynoszącej 63 679 958 zł.

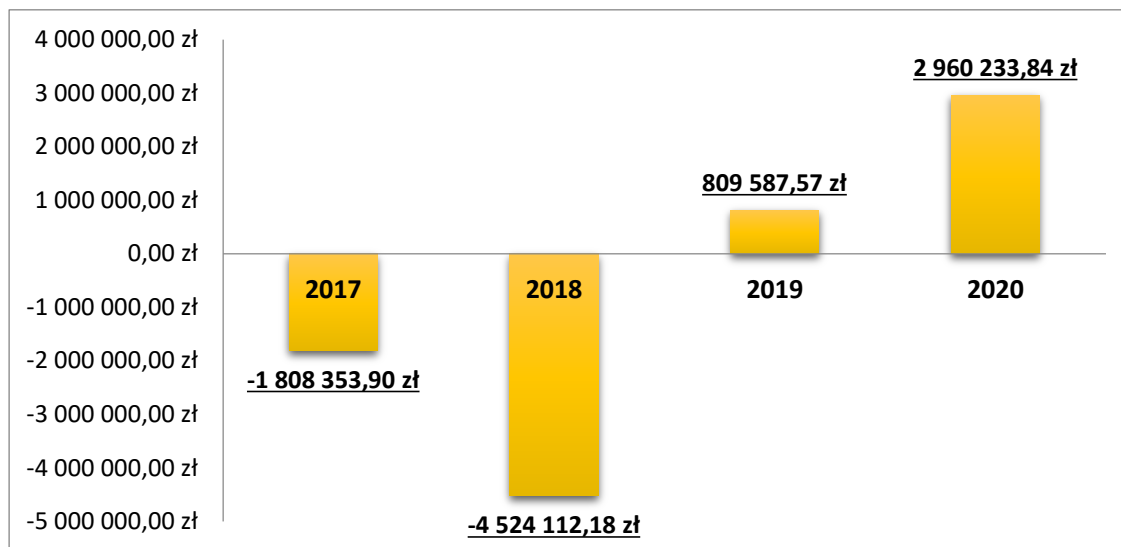
Wykres 15 Dochody i wydatki budżetu gminy w latach 2017 - 2020

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UG Kwidzyn

Dla dokonania diagnozy przeanalizowano również dynamikę dochodów i wydatków budżetu Gminy Kwidzyn w latach 2017-2020. Z analizy wynika, że w latach 2019-2020 występowała tendencja przewagi dochodów nad wydatkami, jedynie w roku 2017 i 2018 wydatki przewyższały dochód, co wynikało m.in. z realizacji inwestycji współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej jak i środków krajowych.

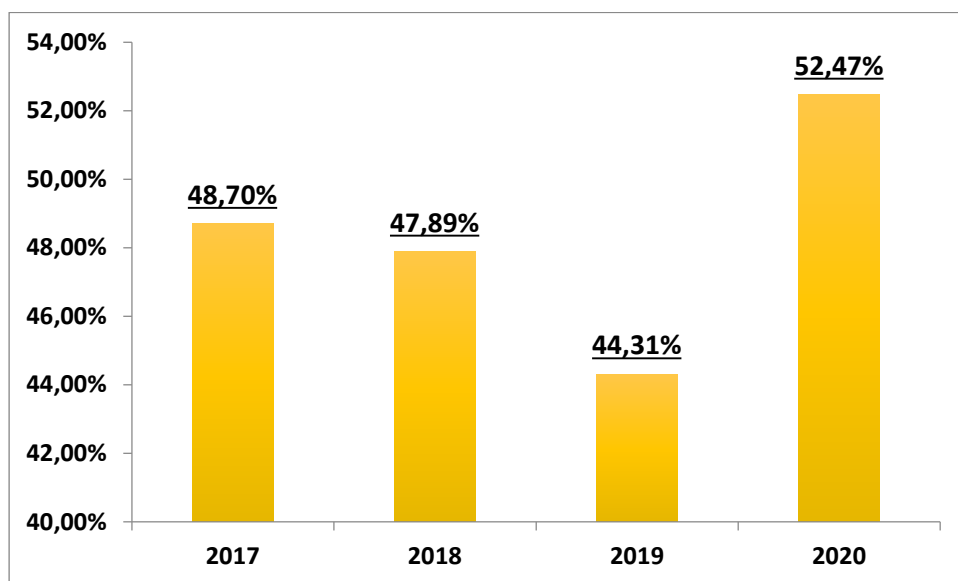
Wykres 16 Wynik finansowy budżetu Gminy Kwidzyn w latach 2017-2020

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UG Kwidzyn

Analizując wyniki finansowe Gminy Kwidzyn w latach 2017-2020 stwierdzić można, że od 2019 roku Gmina osiąga dodatni wynik finansowy na koniec roku. Wpływ na to mają zakończone inwestycje realizowane w ramach funduszy unijnych, które w latach poprzednich generowały ujemny wynik finansowy.

Wykres 17 Dynamika dochodów własnych gminy w stosunku do dochodów ogółem Gminy Kwidzyn w latach 2017-2020

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UG Kwidzyn

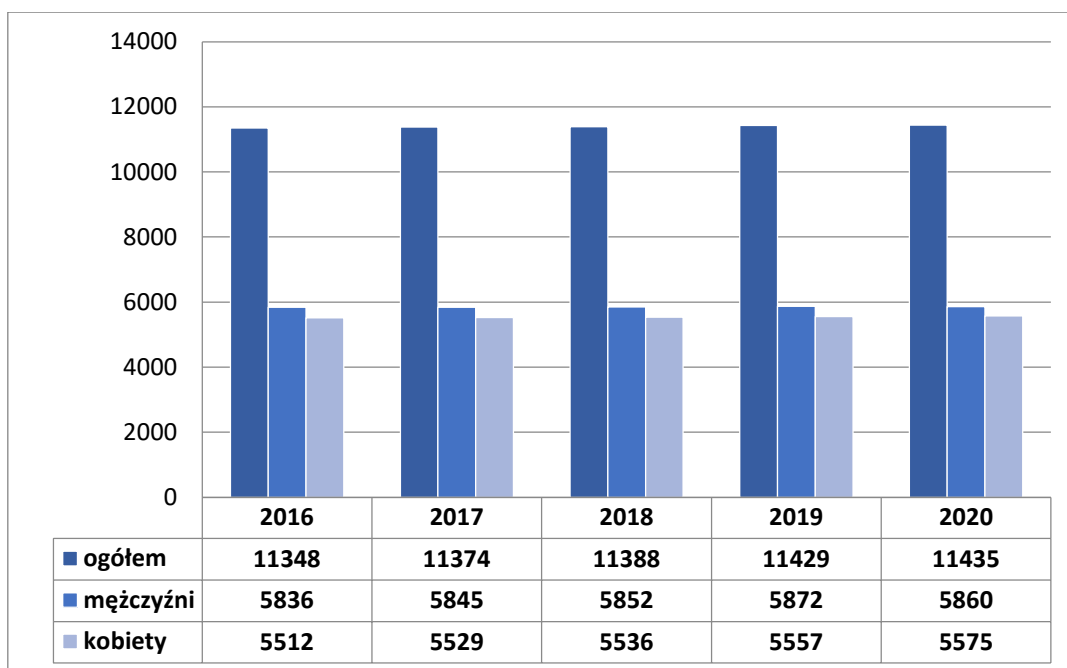
Pozytywny efekt możemy zaobserwować w kwestii dochodów gminy. Około 50% dochodów gminy stanowią dochody własne gminy. W roku 2020 wynik ten przekroczył 52%.

4. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ GMINY

4.1 Demografia

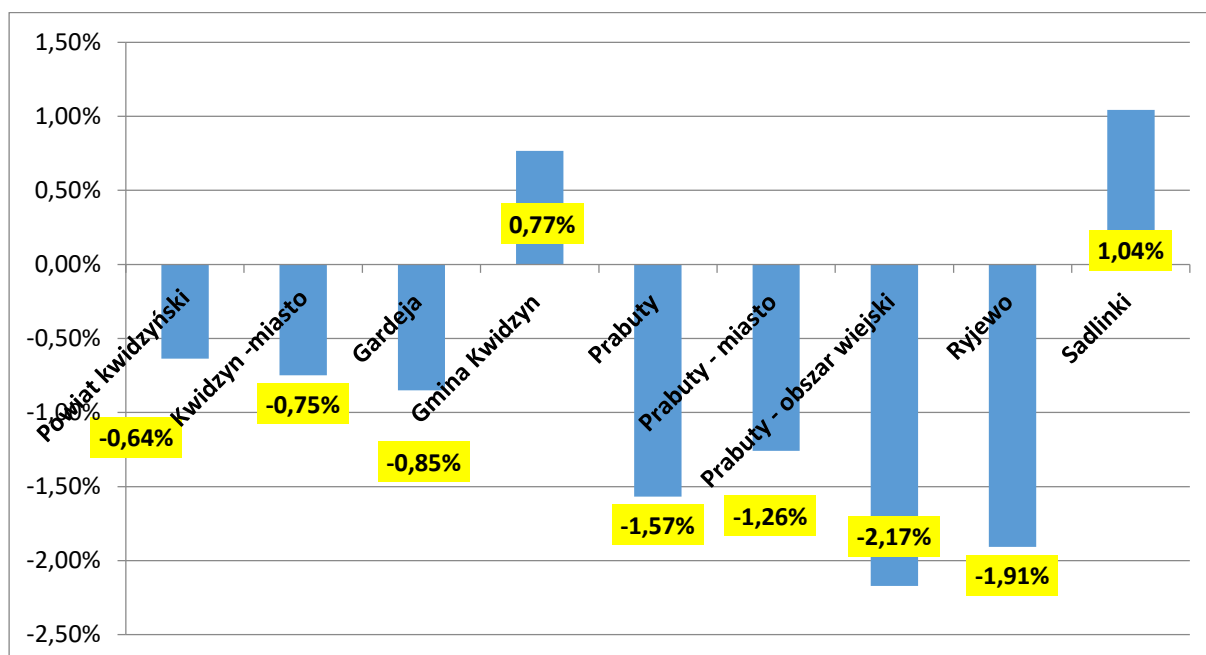
Według danych GUS na dzień 31.12.2020 roku w Gminie Kwidzyn zamieszkiwało 11435 osób: 5860 mężczyzn (51,2% ogółu mieszkańców) i 5575 kobiet (48,8%) Statystyki dotyczące liczby ludności, pochodzące z Głównego Urzędu Statystycznego posłużą do prowadzenia obiektywnych analiz porównawczych, opartych o jednolite źródło danych.

Wykres 18 Zmiany liczby ludności Gminy Kwidzyn w latach 2016-2020

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

Wykres 19 Zmiany liczby ludności w grupie porównawczej w stosunku roku 2020 do roku 2016

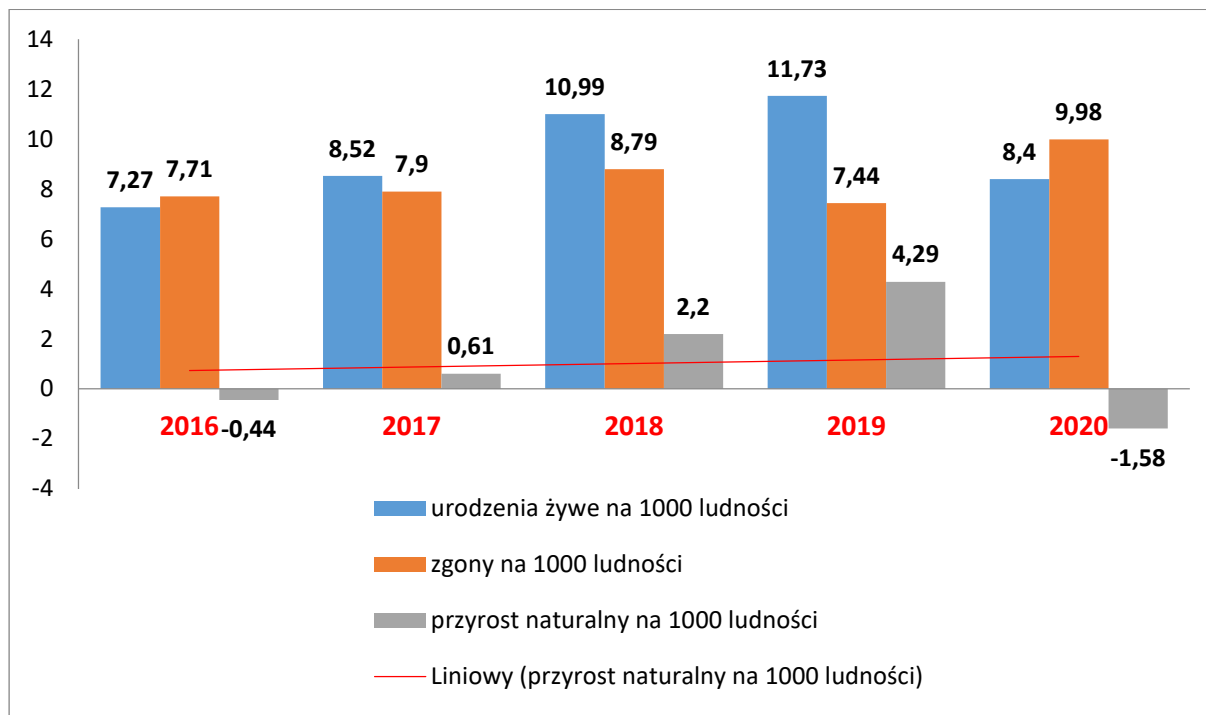
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

Analizując liczbę ludności całego powiatu kwidzyńskiego w 2020 roku w stosunku do roku bazowego, tj. 2016, zauważalny jest 0,64% spadek, odmienny niż dla Gminy Kwidzyn, gdzie liczba ludności wzrosła o 0,77%.

Niemniej jednak, w porównaniu do jednostek sąsiednich, statystyki Gminy Kwidzyn plasują się podobnie jak dla gminy Sadlinki, wykazując dodatnią wartość. Wszystkie pozostałe gminy grupy porównawczej wykazały ujemną wartość przyrostu liczby mieszkańców.

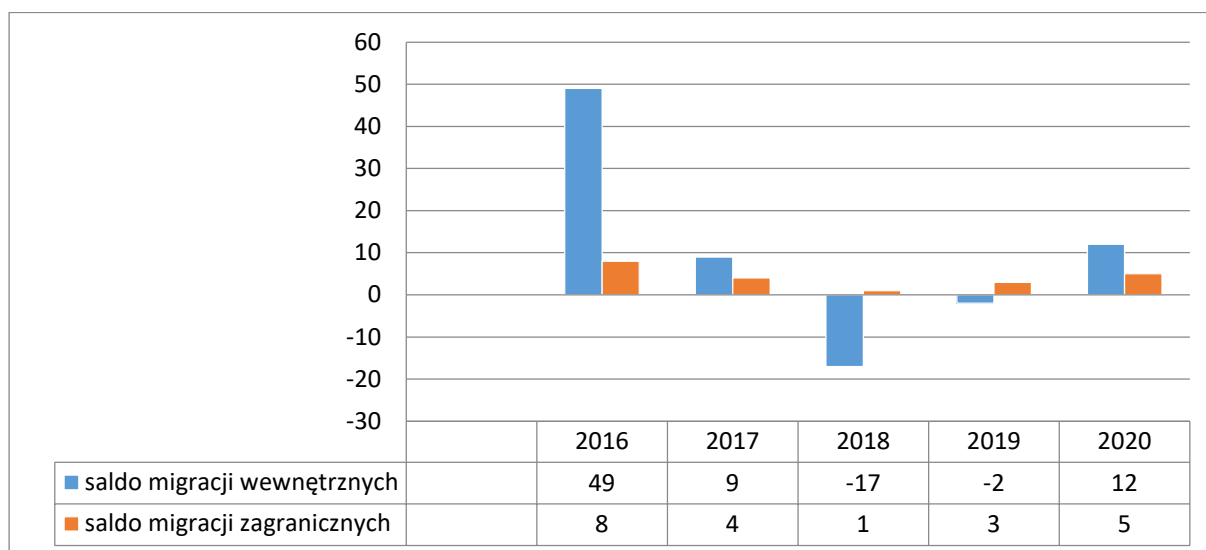
Wykres 20 Przebieg procesów demograficznych w Gminie Kwidzyn w latach 2016-2020

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

By zbadać tendencje dotyczące liczby ludności w Gminie Kwidzyn, przeanalizowano przebieg procesów demograficznych w latach 2016-2020. Z danych wynika, że na przestrzeni całego badanego okresu Gmina Kwidzyn w roku 2016 i 2020 wykazywała ujemny przyrost naturalny, jednakże z zauważoną tendencją wzrostową w latach 2017-2019. Liczba urodzeń na 1000 mieszkańców w latach 2016-2019, wykazuje tendencję wzrostową z wyjątkiem roku 2020 gdzie zanotowano 3% spadek tego wskaźnika. Na stałym poziomie powyżej 7% kształtuje się trend dotyczący zgonów. Zauważalny 3% wzrost ilości zgonów odnotowano w roku 2020 – wynoszący 9,98%.

Wykres 21 Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych ogółem na 1000 mieszkańców w Gminie Kwidzyn w latach 2016-2020

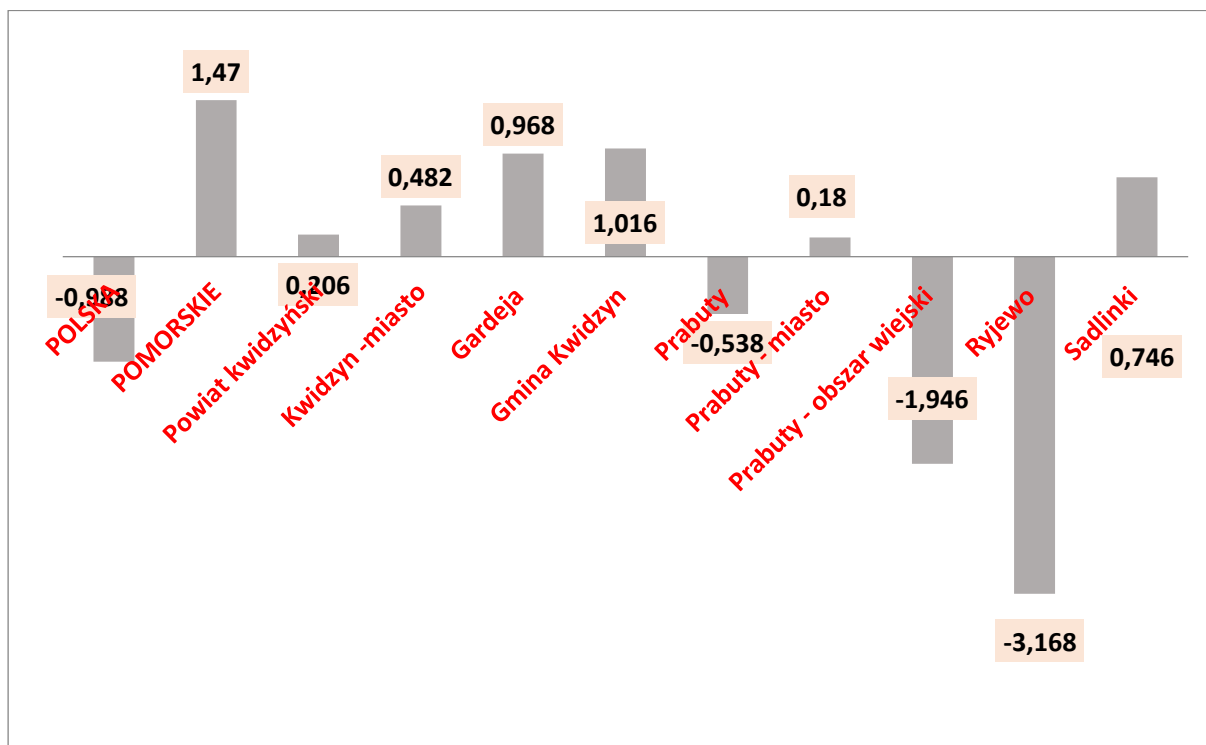
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

Analizując ruch migracyjny, można zauważyć, że od 2016 roku Gmina Kwidzyn charakteryzuje się zarówno ujemnym (2018 i 2019) jak i dodatnim saldem migracji wewnętrznych. Średnio na 1000 mieszkańców przybyło 12 osób w roku 2020.

Saldo migracji determinują przede wszystkim migracje wewnętrzne. Według danych GUS w ostatnich latach właśnie ten rodzaj migracji się nasilił.

Omawiając ruchy ludności i podkreślając dodatnie saldo migracji na terenach wiejskich, nie sposób nie poruszyć kwestii wzrostu znaczenia funkcji rezydencjalnej gminy Kwidzyn. Obserwacja przemieszczania się ludności w regionie pozwala na zauważenie pewnych tendencji, a mianowicie przenoszenia się ludności z większych miast na obszary podmiejskie stające się „sypialniami”. Trend ten trwa już znaczny okres czasu, co pozwoliło na dostosowanie się do niego np. rynku nieruchomości. Skutkuje to wzrostem cen domów i terenów pod zabudowę w tych rejonach. Szereg korzystnych czynników (m.in. niższe ceny nieruchomości, korzyści wynikające z zamieszkania na terenach mniej zurbanizowanych, rozwiniętą infrastrukturę, dobrą dostępność, warunki klimatyczne) włącza tereny gminy Kwidzyn do kręgu zainteresowania osób, zmieniających miejsce zamieszkania.

Wykres 22 Przeciętny przyrost naturalny na 1000 osób w latach 2016 – 2020 w grupie porównawczej.

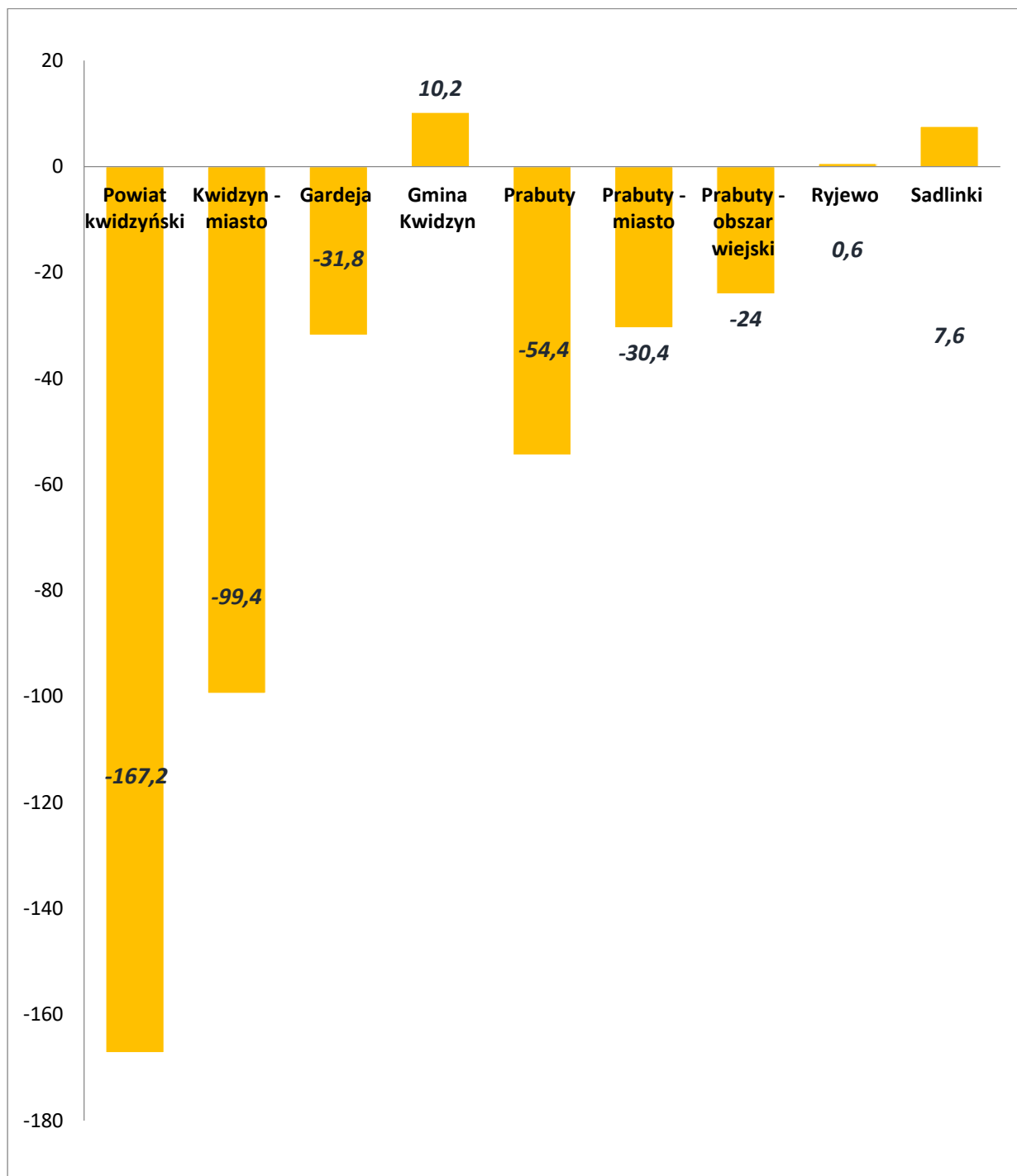

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

Na wykresie przedstawiono przeciętne saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych dla grupy porównawczej. Gmina Kwidzyn i Gmina Sadlinki wykazują dodatnie saldo migracji wewnętrznych. Dla pozostałych jednostek, wskaźnik ten jest ujemny.

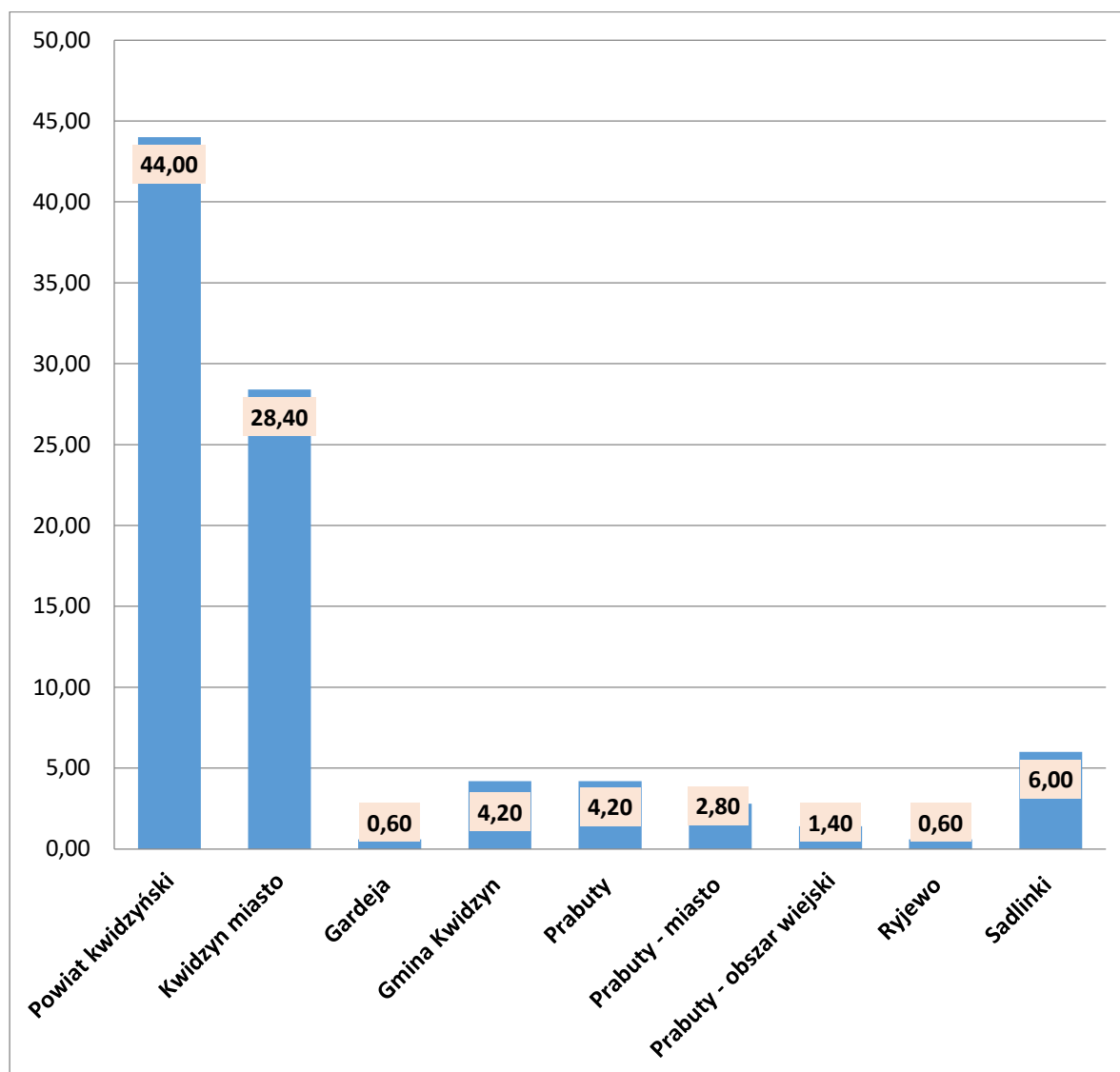
Inaczej plasuje się saldo migracji zagranicznych. Tutaj Gmina Kwidzyn oraz sąsiadujące gminy wykazują dodatnie saldo migracji.

Wykres 23 Przeciętne saldo migracji wewnętrznych w latach 2016 – 2020 w grupie porównawczej

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

Wykres 24 Przeciętne saldo migracji zagranicznych w latach 2016 – 2020 w grupie porównawczej

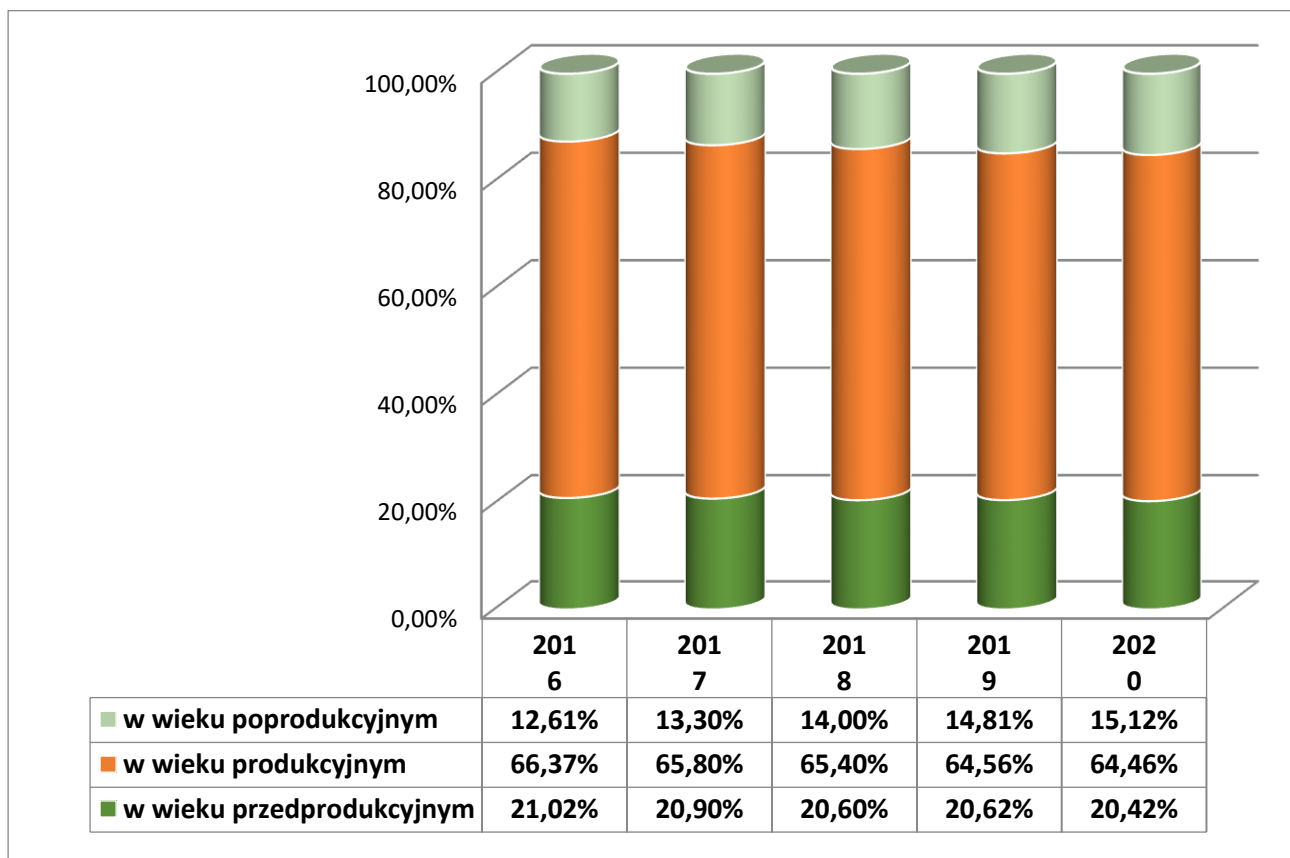
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

Wykresy przedstawiają zestawienia omawianych statystyk w relacji z porównywanymi jednostkami samorządu terytorialnego. W odniesieniu do przeciętnego przyrostu naturalnego, Gmina Kwidzyn legitymuje się przeciętnym przyrostem naturalnym na poziomie 1,016‰ i wypada podobnie jak średnia województwa, gdzie przyrost naturalny wyniósł średnio 1,47‰. Dla powiatu kwidzyńskiego wartość ta wynosi 0,206‰.

Zmiany struktury ludności na terenie Gminy Kwidzyn w latach 2016–2020 sygnalizują występowanie negatywnych tendencji związanych z procesem starzenia się społeczeństwa. W okresie objętym badaniem, liczba ludności Gminy Kwidzyn uległa wzrostowi, natomiast zmiany w poszczególnych grupach wiekowych przebiegały z różnym natężeniem. Liczba ludności w wieku

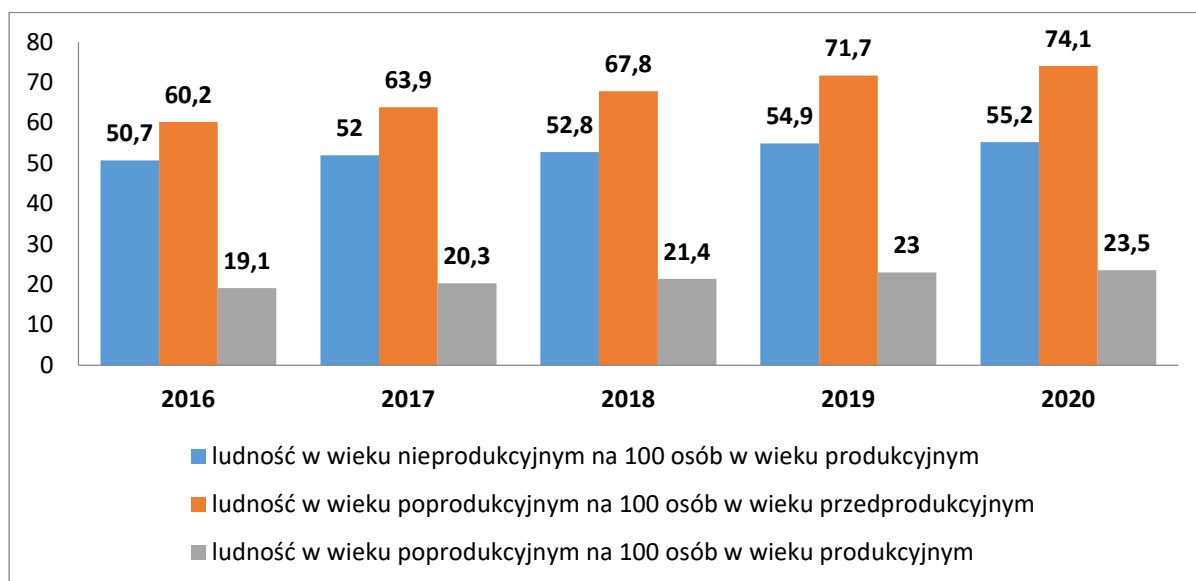
przedprodukcyjnym (0-17 lat) obniżyła się w ujęciu względnym o 0,61%. Zmiana liczby ludności w wieku produkcyjnym (18-64/59 lat) była stosunkowo niewielka i wyniosła jedynie 1,47%, natomiast w grupie ludności w wieku poprodukcyjnym (60+/65+) nastąpił wzrost liczby ludności, na poziomie przekraczającym 2,51%. Wprowadzone zmiany legislacyjne wydłużające wiek aktywności zawodowej złagodzą przebieg negatywnych tendencji, (przesunięcie ilości osób w wieku poprodukcyjnym w kierunku ilości osób w wieku produkcyjnym), niemniej jednak dla potrzeb diagnozy posłużono się przytoczonymi kategoriami podziału na grupy wiekowe, celem zachowania spójności danych i wniosków z danymi statystycznymi.

Wykres 25 Ludność Gminy Kwidzyn w latach na lata 2016 -2020 w podziale na ekonomiczne grupy wiekowe

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

Wykres 26 Ludność Gminy Kwidzyn w latach 2016 – 2020 wskaźniki obciążenia demograficznego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

Analizując wskaźniki obciążenia demograficznego zauważamy, iż z roku na rok wrasta wskaźnik obciążenia ludności w wieku nieproduktywnym na 100 osób w wieku produktywnym. Wskaźnik obciążenia demograficznego dla ludności w wieku po produktywnym zbliża się do 100% w stosunku do wieku przedprodukcyjnego.

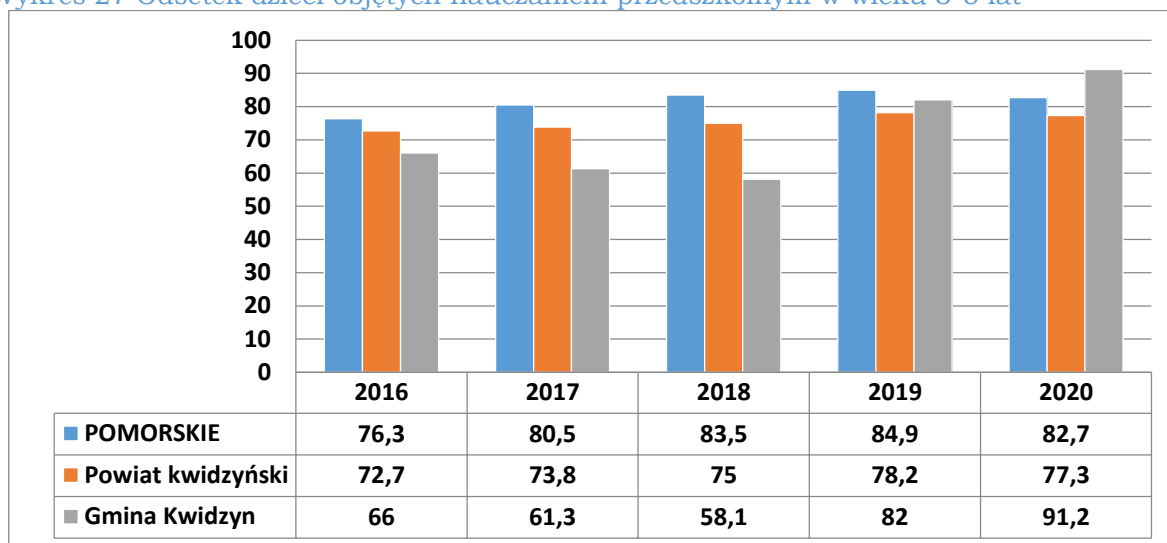
4.2 Edukacja

Kolejny obszar analizy stanowią elementy dotyczące obszaru szkolnictwa, skupiając się na danych dotyczących przedszkoli, szkół podstawowych

Na terenie gminy istnieje trzy placówki przedszkolnych w tym: przedszkole niepubliczne „Gama” w Rakowcu, Przedszkole w Korzeniewie, Przedszkole Niepubliczne „Słoneczko” w Marezie, Oddziały Przedszkolny w Szkołach Podstawowych w Janowie, w Tychnowach, w Nowym Dworze i Liczu.

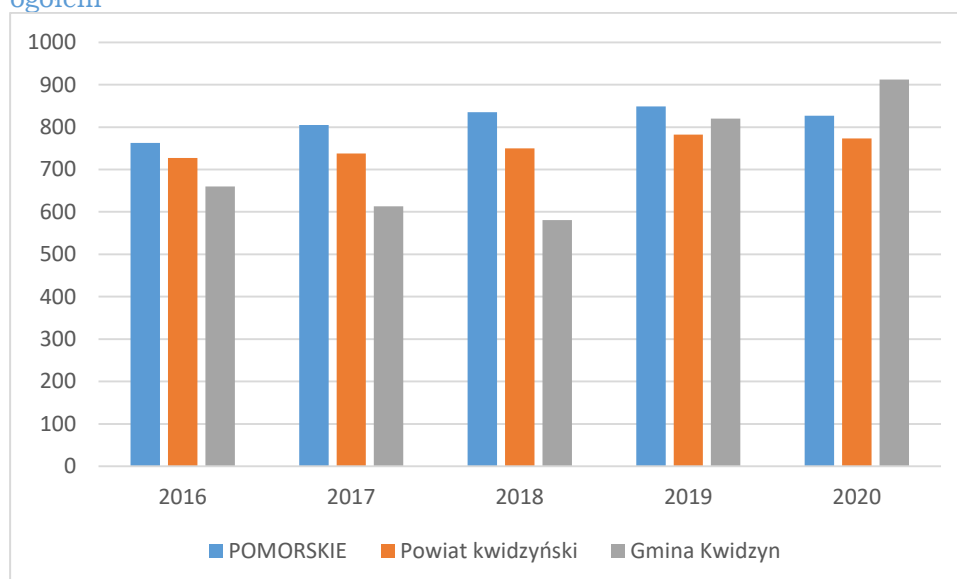
Poniżej przedstawiono tendencję dotyczącą ilości dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego w wieku 3-5 lat uczęszczających do przedszkoli w latach 2016-2020. Jak wynika z poniższego rysunku w Gminie Kwidzyn w roku 2020 nauczaniem przedszkolnym objętych było 91,2% dzieci. Procent ten jest wyższy aniżeli średnia dla powiatu i województwa.

Wykres 27 Odsetek dzieci objętych nauczaniem przedszkolnym w wieku 3-5 lat

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

Wykres 28 Ilość dzieci objętych nauczaniem przedszkolnym w wieku 3-5 lat na 1000 dzieci ogółem

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

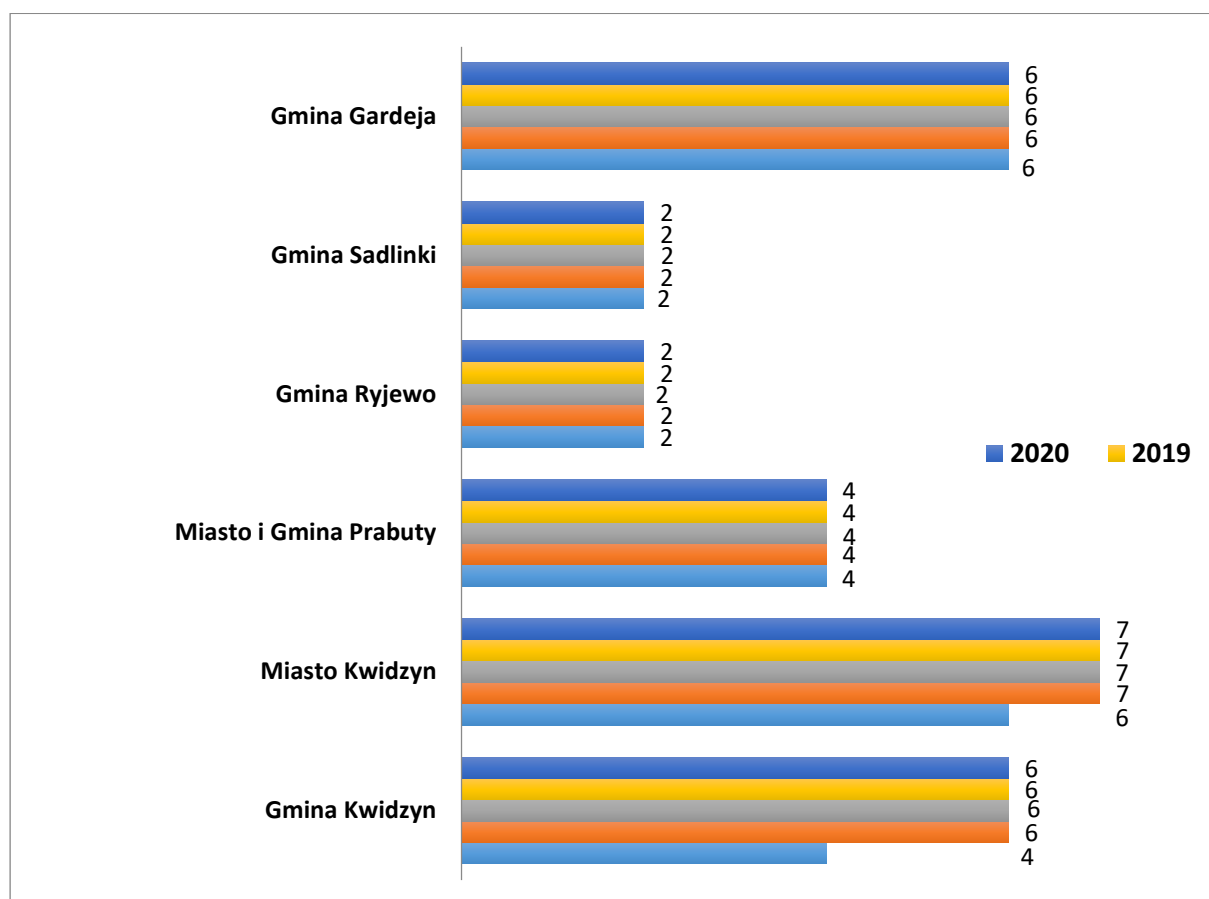
Z przedstawionej powyżej analizy wynika, że gmina na tle powiatu wypada zdecydowanie lepiej. Dla obu badanych zauważalny jest trend rosnący. Jest to zadawalający wynik świadczący o tym, że istnieje coraz większe zainteresowanie edukacją dzieci przedszkolnych i możliwościach gminy do zaspokojenia tych potrzeb.

Na terenie gminy Kwidzyn jest sześć szkół podstawowych: Rakowiec, Tychnowy, Janowo, Korzeniewie, Licze i Nowy Dwór.

Poniżej przedstawiono analizę ilości placówek szkolnych na przełomie lat 2016-2020 w jednostkach porównywanych z Gminą Kwidzyn.

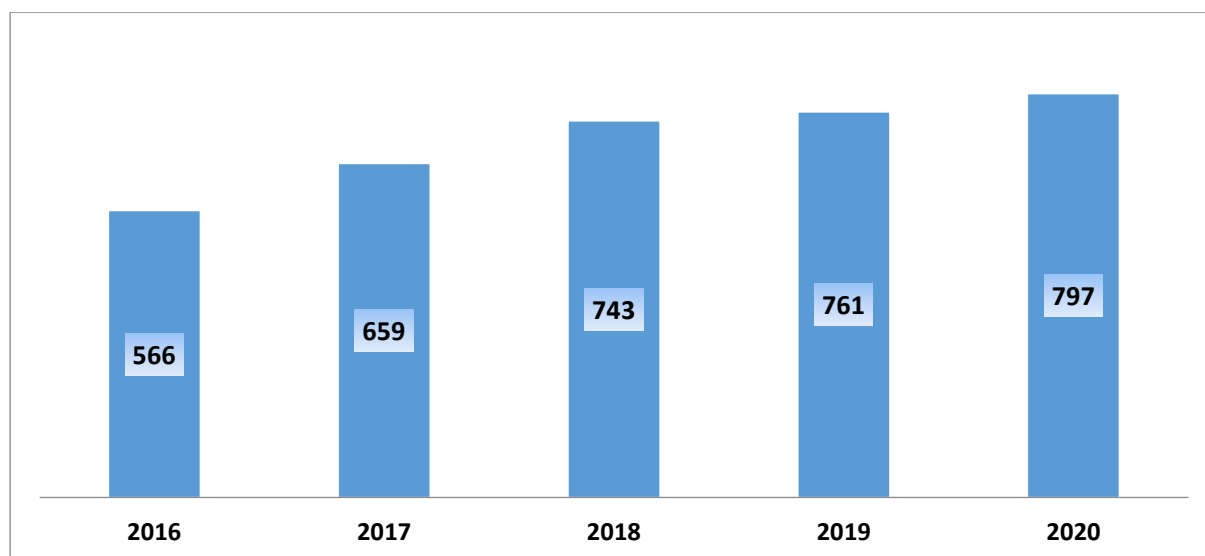
Wykres 29 Ilość szkół podstawowych na przełomie 2016-2020

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

Na podstawie zestawionych powyżej danych wnioskować należy, że dla analizowanych jednostek większość z nich nie dokonywała na przełomie 2016-2020 roku likwidacji szkół podstawowych.

Wykres 30 Liczba uczniów szkół podstawowych w latach 2016-2020 w Gminie Kwidzyn

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS BD

Analizie poddano również tendencję dotyczącą zmian liczby uczniów w placówkach oświatowych w okresie 2016-2020. Liczby uczniów wykazuje tendencję wzrostową.

W ciągu ostatnich lat baza materialna placówek oświatowych uległa znacznej poprawie.

4.3 Biblioteki

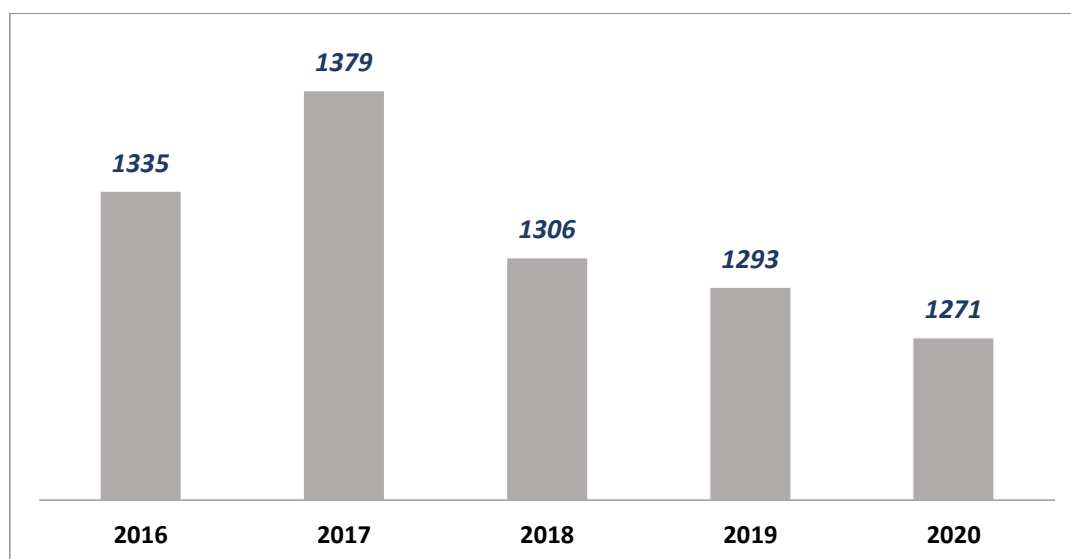
Biblioteka Publiczna Gminy Kwidzyn z siedzibą w Marezie (BPGK) jest samorządową instytucją kultury podlegającą wpisowi do Księgi Rejestrowej Samorządowej Instytucji Kultury. W skład BPGK wchodzi biblioteka w Marezie oraz 4 filie biblioteczne, tj. w Janowie, Korzeniewie, Rakowcu i Tychnowach oraz punkty biblioteczne organizowane zgodnie z potrzebami na terenie gminy. Biblioteka posiada łącznie 13 stanowisk komputerowych z dostępem do Internetu, wszystkie placówki biblioteczne wyposażone są w skanery, kserokopiarki i drukarki będące do dyspozycji mieszkańców gminy. Lokale biblioteczne są w większości wyremontowane, funkcjonalne i nowoczesne. Statutową działalnością biblioteki jest rozwijanie i zaspokajanie potrzeb czytelniczych i informacyjnych mieszkańców, a także upowszechnianie wiedzy i nauki, rozwój kultury, dbałość o sprawne funkcjonowanie sieci bibliotecznej i systemu informacyjnego.

Biblioteka Publiczna Gminy Kwidzyn poszerza swoją ofertę działalności kulturalno-oświatowej, dostosowując ją do aktualnych potrzeb użytkowników, głównie poprzez organizowanie:

- imprez czytelniczych,
- spotkań autorskich dla dorosłych, młodzieży i dzieci z pisarzami przedstawicielami świata kultury, podróżnikami,
- spotkań Dyskusyjnego Klubu Książki,
- zajęć dla dzieci i młodzieży w okresie ferii zimowych i wakacji,
- zajęć plastyczno-literackich,
- warsztatów plastycznych,
- konkursów,
- wystaw, na których swoje prace prezentują lokalni artyści,
- projekcji filmowych.

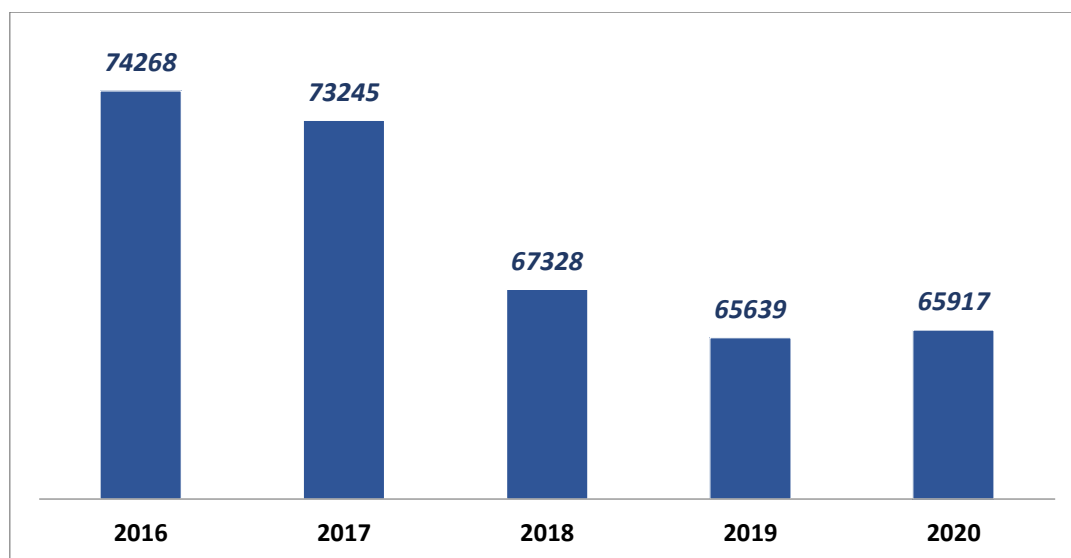
Liczba czytelników na przestrzeni lat 2016-2020 przedstawia poniższy wykres.

Wykres 31 Liczba czytelników w latach 2016-2020

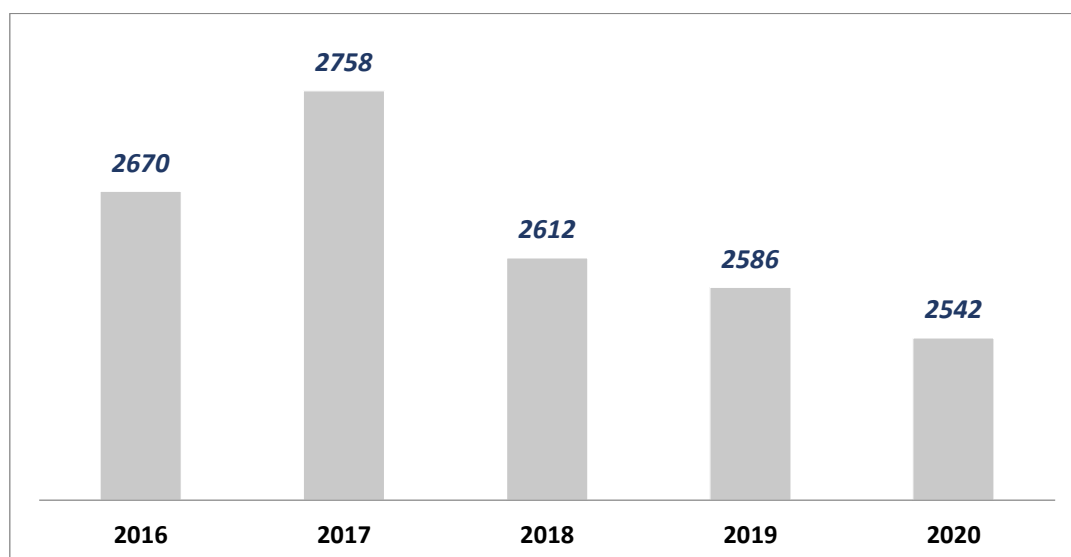
Opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

Wykres 32 Liczba księgozbiorów w zbiorach bibliotecznych w latach 2016-2020

Opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

Wykres 33 Poziom czytelnictwa na przestrzeni lat 2016-2020

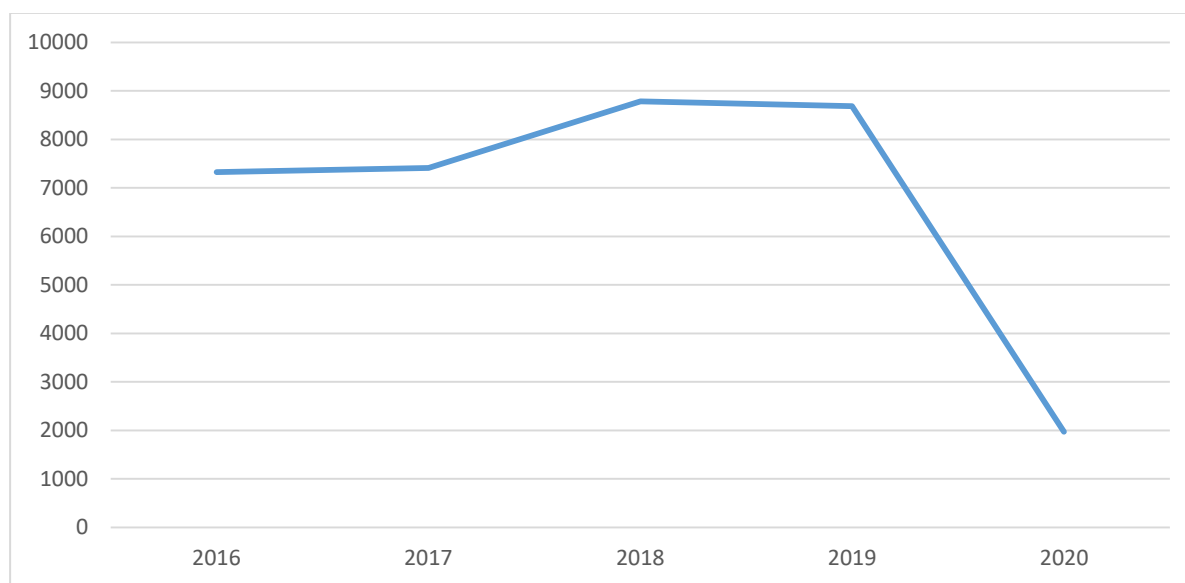
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

Z przedstawionego powyżej wykresu wynika, iż porównując lata 2016-2020 zauważalny jest spadek czytelnictwa. Fakt ten wynikać może z ogólnego trendu w kraju. Wpływać może na to np. coraz większa dostępność do książek elektronicznych (eBooki), które są często idealnym rozwiązaniem dla zapracowanych lub nie lubiących dźwigać książek czytelników.

4.4 Kultura

Zadania z zakresu rozwoju kultury na terenie gminy Kwidzyn realizowane są przez Gminny Ośrodek Kultury w Kwidzynie (GOK). Na terenie gminy znajduje się 15 świetlic kulturalno oświatowych w których to odbywają się zorganizowane zajęcia systematyczne. Poniżej analizie poddano trend dotyczący liczby osób korzystających z tychże zajęć w latach 2016-2020. Z analizy wynika, że z każdym rokiem ilość osób biorących udział w zajęciach organizowanych w cyklach systematycznych wzrastał (z zahamowaniem w roku 2020 – pandemia COVID 19). Świadczy to o tym, że zainteresowanie i chęć spędzania wolnego czasu na zajęciach organizowanych przez GOK jest coraz większe. Przyczynić się to może do integracji lokalnej społeczności.

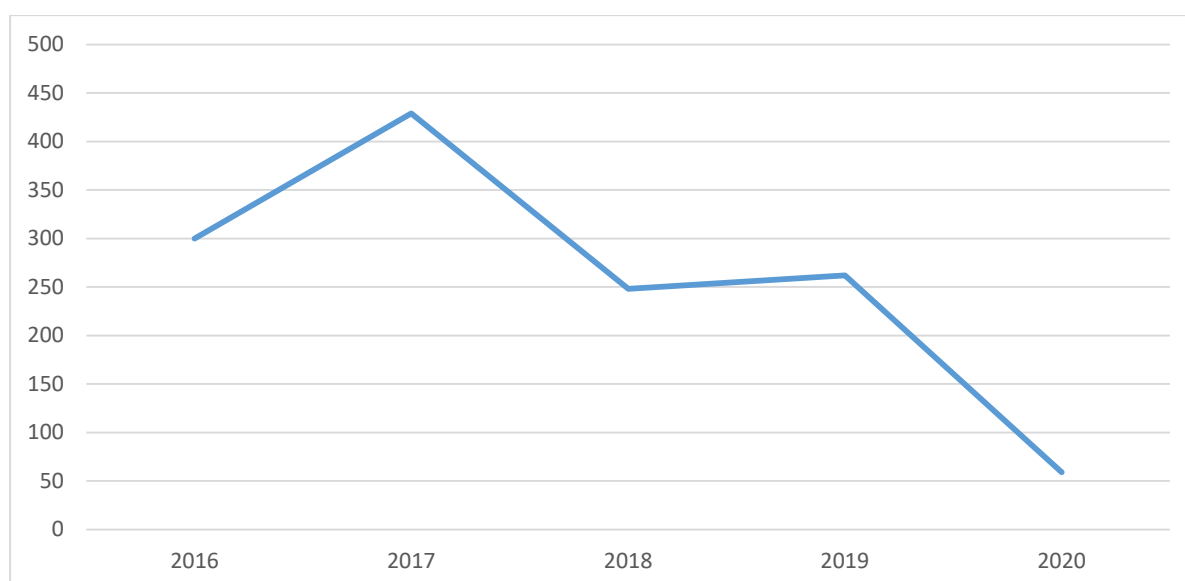
Wykres 34 Ilość osób korzystających z zajęć systematycznych w świetlicach kulturalno oświatowych 2016-2020

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

Analizie poddano również ilość imprez kulturalnych realizowanych przez GOK na przestrzeni lat, tj. 2016-2020. Z analizy wynika, że w tym zakresie również jest tendencja rosnąca (do czasu nastąpienia pandemii COVID -19), co stanowić może o ciągłym wzroście oferty kulturalnej oferowanej przez GOK i skierowanej do mieszkańców gminy Kwidzyn.

Wykres 35 Ilość imprez kulturalnych realizowanych przez GOK w latach 2016-2020.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

4.5 Organizacje pozarządowe.

Na terenie gminy działają organizacje pozarządowe (stowarzyszenia, fundacje i Koła Gospodyń Wiejskich). Działają także kluby realizujące od wielu lat zadania w zakresie sportu i kultury fizycznej poprzez uczestnictwo w różnego rodzaju rozgrywkach sportowych na różnych szczeblach. Stowarzyszenia te otrzymują dotacje z budżetu Gminy na realizację tych zadań.

Tabela 3 Wykaz stowarzyszeń.

Wykaz stowarzyszeń
OSP Rakowiec
OSP Tychnowy
OSP Pastwa
Fundacja "Misericordia"
Stowarzyszenie Mieszkańców i Sympatyków Wsi Rakowiec
Stowarzyszenie Mieszkańców na Rzecz Rozwoju Wsi Dankowo „Zakątek Dankowo”
Powiślańska Regionalna Agencja Zarządzania Energią
Olimpiady Specjalne Polska Oddział Regionalny Pomorskie

Stowarzyszenie „Jesteśmy dla Rakowca”
Stowarzyszenie „SENIORZY 50 +”
Stowarzyszenie „Aktywność”
Stowarzyszenie ASM
Stowarzyszenie Ochrony Dziedzictwa Powiatu Kwidzyńskiego „KAMIONKA” Klub Jeździecki Rakowiec -Kwidzyn

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UG Kwidzyn

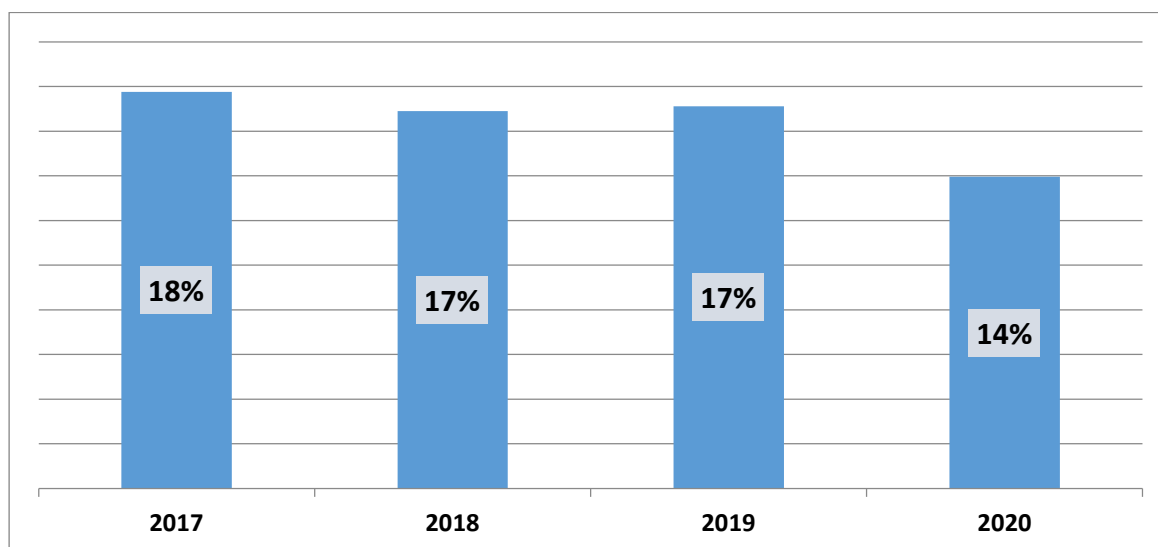
4.6 Pomoc społeczna

Do jednych z najważniejszych instytucji wspierających rodziny i osób z terenu gminy, pozostające w trudnej sytuacji życiowej, jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Kwidzynie, ośrodek realizuje zadania własne Gminy z zakresu pomocy społecznej:

- udzielanie schronienia, zapewnianie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym;
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych;
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych;
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzeń losowych
- praca socjalna;
- organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych;
- dożywianie dzieci;
- sprawienie pogrzebu;
- kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie opłaty za pobyt mieszkańca w tym domu;
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych;
- opłacanie składek na ubezpieczenie społeczne.

Poniższej analizie poddano tendencje dotyczące ilości osób korzystających z pomocy GOPS. Widać jednoznacznie, że istnieje tendencja spadkowa dla gminy. Świadczyć to może o tym, iż status społeczny społeczeństwa uległ poprawie.

Wykres 36 Liczba (%) osób w Gminie Kwidzyn korzystających z pomocy GOPS w latach 2017-2020 pobierająca świadczenia rodzinne

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

Analizie poddano również kwestię dotyczącą występujących przyczyn przyznania pomocy w roku 2017 i 2020.

Z analizy wynika, że główną przyczyną przyznania pomocy jest ubóstwo (22,15%-2020) oraz niepełnosprawność (19,87%) oraz długotrwała i ciężka choroba (18,24). Porównując liczbę osób w danej grupie widać, że w porównywanych okresach (roku 2017 i 2020) wzrosła liczba rodzin objętych pomocą z przyczyn zdrowotnych. Świadczyć to może o tym, iż społeczeństwo się starzeje i pojawiają się problemy zdrowotne. Obserwujemy zmniejszenie liczby przyznawanej pomocy ze względu na ubóstwo.

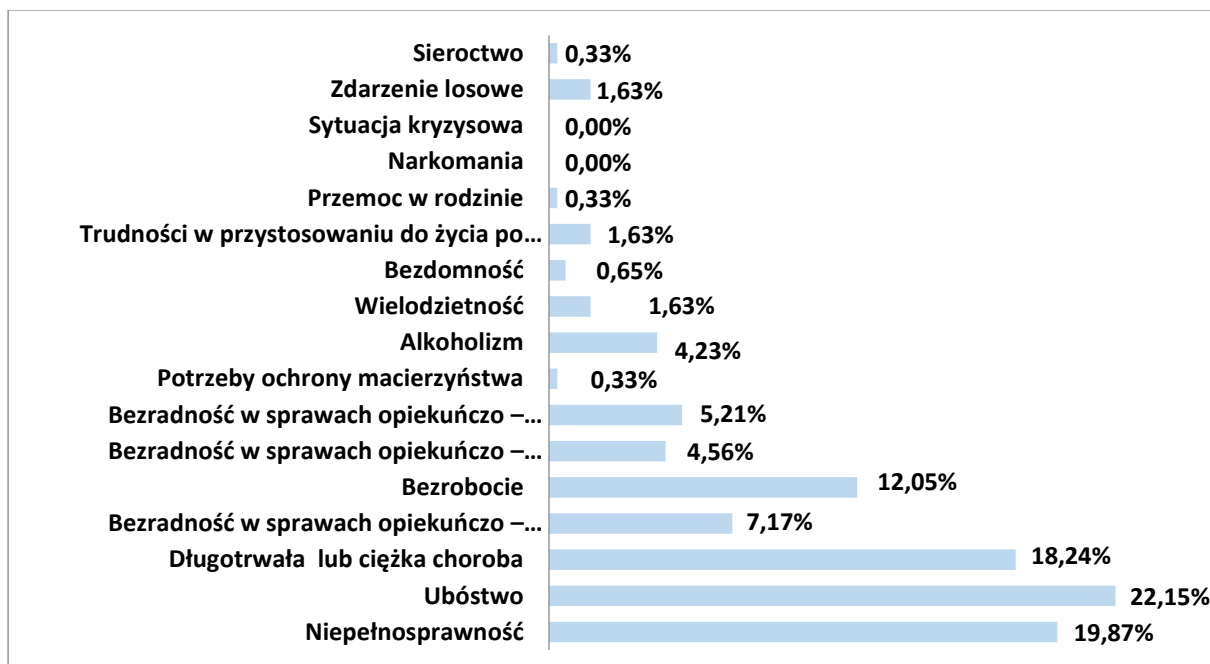

Wykres 37 Przyczyny przyznania pomocy przez GOPS w roku 2017

Opracowano na podstawie danych GOPS

Wykres 38 Przyczyny przyznania pomocy przez GOPS w roku 2020

Opracowano na podstawie danych GOPS

Analizie poddano również kwestię dotyczącą wydatkowania środków finansowych na świadczenia rodzinne w roku 2020.

Z analizy wynika, że największy odsetek (46,1%) stanowią zasiłki rodzinne oraz dodatki do zasiłków rodzinnych (22,82%).

4.7 Bezpieczeństwo

W 2020 roku w gminie Kwidzyn stwierdzono szacunkowo (w oparciu o dane powiatowe) 173 przestępstw. Oznacza to, że na każdych 1000 mieszkańców odnotowano 15,13 przestępstw. Jest to wartość znacznie mniejsza od wartości dla województwa pomorskiego oraz znacznie mniejsza od średniej dla całej Polski. Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw dla wszystkich przestępstw ogółem w gminie Kwidzyn wynosi 73,90% i jest znacznie większy od wskaźnika wykrywalności dla województwa pomorskiego oraz porównywalny do wskaźnika dla całej Polski. W przeliczeniu na 1000 mieszkańców gminy Kwidzyn najwięcej stwierdzono przestępstw o charakterze kryminalnym - 9,58 (wykrywalność 72%) oraz przeciwko mieniu - 7,19 (wykrywalność 57%). W dalszej kolejności odnotowano przestępstwa o charakterze gospodarczym - 2,91 (60%), drogowe - 1,82 (98%) oraz przeciwko życiu i zdrowiu - 0,54 (82%).

Tabela 4 Rodzaje przestępstw na terenie Gminy Kwidzyn w latach 2017-2020

	2017 stwierdzonych / wykrytych	2018 stwierdzonych / wykrytych	2019 stwierdzonych / wykrytych	2020 stwierdzonych / wykrytych
Kradzież cudzej rzeczy	5/2	11/3	3/1	12/5
Kradzież z włamaniem	3/1	3/1	4/2	8/3
Udział w bójce lub pobiciu	2/2	1/1	1/1	1/1
Uszkodzenie mienia	3/2	3/2	2/2	2/2
Posiadanie narkotyków	4/4	2/2	14/14	7/7
Kierowanie pojazdem mechanicznym pod wpływem alkoholu lub pod wpływem środka odurzającego	16/16	32/32	42/42	25/25
Inne przestępstwa, groźby fizyczne i psychiczne, znęcanie, oszustwo, alimenty itp.	56/28	77/46	123/51	113/57
RAZEM	89/55	129/87	189/113	168/100

Opracowano na podstawie danych Policji w Kwidzynie

Z przedstawionych powyżej danych wnioskować można, iż największą skalą przestępstw na terenie gminy są przestępstwa dotyczące groźb fizycznych i psychicznych, znęcanie, oszustwo, alimenty. Przestępstwa te wykazują też

niski wskaźnik wykrywalności. Do przestępstw o niskim wskaźniku zaliczają się również kradzieże.

Tabela 5 Rodzaje wypadków drogowych na terenie Gminy Kwidzyn w latach 2017-2020

	Wypadki	zabici	ranni	Kolizje
2017	4	0	5	51
2018	4	1	6	40
2019	4	1	5	45
2020	4	1	2	62
RAZEM	16	3	18	198

Opracowano na podstawie danych Policji w Kwidzynie

W tabeli powyżej przedstawione zostały zdarzenia drogowe. Z informacji wynika, że ilość wypadków w gminie jest na stałym poziomie. Niepokojące jest to, iż wzrasta liczba kolizji na drogach, a w wypadkach są ranni i zabici.

4.7.1. Zagrożenie powodziowe

Na podstawie map zagrożenia powodziowego, o których mowa w art. 169 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz.U. z 2021 r., poz. 2233 z późn. zm.) ustalono, że obszar gminy Kwidzyn, znajduje się:

- a) w obszarze szczególnego zagrożenia powodzią, w rozumieniu art. 16 pkt 34) lit. a) Prawa wodnego, tj. obszarze, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat,
- b) w obszarze szczególnego zagrożenia powodzią, w rozumieniu art. 16 pkt 34) lit. b) Prawa wodnego, tj. obszarze, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10%,
- c) w obszarze, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat,
- d) poza obszarem szczególnego zagrożenia powodzią, w rozumieniu art. 16 pkt 34) lit. c) Prawa wodnego, tj. obszarem między linią brzegu a wałem przeciwpowodziowym lub naturalnym wysokim brzegiem, w który wbudowano trasę wału,
- e) poza obszarem obejmującym tereny narażone na zalanie w przypadku całkowitego zniszczenia wału przeciwpowodziowego.

Zgodnie z art. 172 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne na podstawie map zagrożenia powodziowego i map ryzyka powodziowego przygotowuje się – z uwzględnieniem podziału kraju na obszary dorzeczy oraz regiony wodne – plany zarządzania ryzykiem powodziowym (PZRP). Dokumenty te obejmują

wszystkie elementy zarządzania ryzykiem powodziowym, określone w art. 163 ust.

6 przedmiotowej ustawy, w szczególności działania służące zapobieganiu powodzi, ochronie przed powodzią oraz informacji na temat stanu należytego przygotowania w przypadku wystąpienia powodzi.

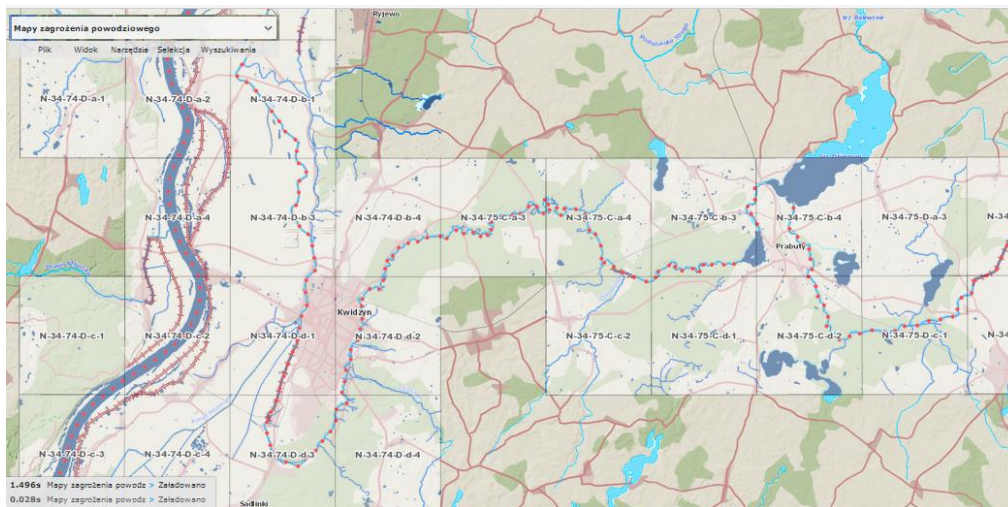
Głównym celem PZRP jest ograniczenie potencjalnych negatywnych skutków powodzi dla życia i zdrowia ludzi, środowiska, dziedzictwa kulturowego oraz działalności gospodarczej poprzez realizację działań służących minimalizacji zidentyfikowanych zagrożeń i obniżeniu strat powodziowych. Projekty planów zarządzania ryzykiem powodziowym przygotowują Wody Polskie w uzgodnieniu z właściwymi wojewodami oraz po zasięgnięciu opinii marszałków województw, które następnie przekazują ministrowi właściwemu do spraw gospodarki wodnej. Zapewniając aktywny udział wszystkich zainteresowanych w osiągnięciu celów zarządzania ryzykiem powodziowym, minister właściwy do spraw gospodarki wodnej co najmniej na rok przed rozpoczęciem okresu, którego dotyczą PZRP podaje do publicznej wiadomości ich projekt, w celu zgłaszania ewentualnych zastrzeżeń.

Plany zarządzania ryzykiem powodziowym zostają przyjęte w drodze rozporządzenia wydanego przez ministra właściwego do spraw gospodarki wodnej. Podlegają one przeglądowi co 6 lat, a w razie potrzeby zostaje dokonana ich aktualizacja.

Gmina Kwidzyn posiada obszary szczególnego zagrożenia powodzią ($Q_{10\%}$ i $Q_{1\%}$) oraz obszar na którego prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi 0,2%.

Sytuację gminy ilustruje poniżej zamieszczona mapa

Rys. 3 Mapa obszarów zagrożonych powodzią w gminie Kwidzyn

źródło https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/?gmap=gpMZP

4.7.2. Zagrożenie związane z suszą

Przeciwdziałanie skutkom suszy, zgodnie z art. 183 oraz 185 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne prowadzi się zgodnie z planem przeciwdziałania skutkom suszy, który uwzględnia podział kraju na obszary dorzeczy.

Plan przeciwdziałania skutkom suszy musi zawierać analizę możliwości powiększenia dyspozycyjnych zasobów wodnych, propozycje budowy lub przebudowy urządzeń wodnych, propozycje niezbędnych zmian w zakresie korzystania z zasobów wodnych oraz zmian naturalnej i sztucznej retencji, jak również katalog działań służących przeciwdziałaniu skutkom suszy.

Projekt planu przeciwdziałania skutkom suszy przygotowują Wody Polskie w uzgodnieniu z ministrem właściwym do spraw rolnictwa, ministrem właściwym do spraw rozwoju wsi, ministrem właściwym do spraw rybołówstwa, ministrem właściwym do spraw żeglugi śródlądowej oraz wojewodami, uwzględniając podział kraju na obszary dorzeczy.

Wody Polskie przekazują projekt planu przeciwdziałania skutkom suszy ministrowi właściwemu do spraw gospodarki wodnej. Minister właściwy do spraw gospodarki wodnej, zapewniając aktywny udział wszystkich zainteresowanych

w przygotowywaniu oraz aktualizacji planu przeciwdziałania skutkom suszy,

podaje do publicznej wiadomości, na zasadach i w trybie określonych w przepisach ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, w celu zgłoszenia uwag:

1) harmonogram i program prac związanych z przygotowaniem projektu planu przeciwdziałania skutkom suszy;

2) projekt planu przeciwdziałania skutkom suszy co najmniej na rok przed rozpoczęciem okresu, którego dotyczy ten plan. W terminie 6 miesięcy od dnia podania do publicznej wiadomości dokumentów, o których mowa w ust. 3 cytowanej ustawy, zainteresowani mogą składać do ministra właściwego do spraw gospodarki wodnej uwagi do ustaleń zawartych w tych dokumentach. Minister właściwy do spraw gospodarki wodnej przyjmuje i aktualizuje plan przeciwdziałania skutkom suszy, w drodze rozporządzenia, kierując się koniecznością przeciwdziałania skutkom suszy. Aktualizacji planu przeciwdziałania skutkom suszy dokonuje się nie rzadziej niż co 6 lat.

W dniu 3 września 2021 roku opublikowane zostało rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 15 lipca 2021 r. w sprawie przyjęcia Planu przeciwdziałania skutkom suszy (Dz. U. z 2021 r. poz. 1615).

Zgodnie z wytycznymi Komisji Europejskiej należy promować i w pierwszej kolejności rozważać działania zakładające naturalne metody retencji a budowanie retencji sztucznej należy traktować jako działania ostatecznego wyboru, w sytuacji, gdy przeanalizowano wszystkie możliwe warianty, bardziej korzystne ze środowiskowego punktu widzenia (zgodność z art. 68 ustawy – Prawo wodne).

W celu zapobiegania suszy istotne jest zachowanie naturalnej zdolności retencyjnej gruntów - czynnika szczególnie istotnego w kontekście kształtowania stanu zasobów wodnych, przeciwdziałania występowaniu zjawisk ekstremalnych oraz adaptacji do zmian klimatu.

Zasadne jest promowanie i wdrażanie działań w zakresie rozwoju tzw. niebieskiej i zielonej infrastruktury w kontekście adaptacji do zmian klimatu oraz działania dotyczące promowania/wspierania rozwiązań w zakresie zwiększania retencji, w tym zagospodarowania wód opadowych i roztopowych na terenie prywatnych

posesji przy budynkach mieszkalnych i na terenach prywatnych przedsiębiorstw.

Do działań takich należą:

- stosowanie powierzchni przepuszczalnych ze żwiru/pospółki, powierzchni ażurowych zamiast szczelnych powierzchni betonowych;
- zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych w sposób minimalizujący utratę naturalnej retencji lub spowolniający odpływ odprowadzanych wód (np. poprzez zbiorniki retencyjno-infiltracyjne; zastosowanie drenaży lub skrzynek rozsączających itp.);
- sadzenie kwiatnych łąk zamiast trawników;
- zakładanie terenów zielonych w miastach;
- zakładanie zielonych dachów i zielonych ścian na budynkach;
- zakładanie ogrodów deszczowych zasilanych deszczówką w miastach i przy domach;
- zakładanie oczek wodnych w przestrzeniach gminnych i w przydomowych ogrodach.

Istotne dla kształtowania stanu zasobów wodnych, przeciwdziałania występowaniu zjawisk ekstremalnych oraz adaptacji do zmian klimatu jest wprowadzenie działań i standardów na wielu płaszczyznach t.j.

- wprowadzenie i egzekwowanie standardów ochrony zieleni w procesie inwestycyjnym, obejmujących m.in. ograniczenie likwidacji terenów zieleni i wycinki drzew przy realizacji nowych inwestycji;
- unikanie „betonowania” gminy - stosowanie powierzchni przepuszczalnych, powierzchni ażurowych zamiast szczelnych powierzchni betonowych;
- uwzględnienie ww. aspektów w planowaniu przestrzennym oraz przy wydawaniu decyzji administracyjnych, w celu ochrony terenów zieleni przed presją zabudowy i „betonowaniem” nieruchomości.

4.8 Opieka zdrowotna

Na terenie gminy Kwidzyn znajdują się 3 Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej tj. w Pastwie, w Tychnowach, w Rakowcu. Mieszkańcy należący do

NZOZ w Rakowcu mogą codziennie korzystać z usług lekarza. Natomiast mieszkańcy należący do NZOZ w Tychnowach i w Pastwie mogą korzystać z usług lekarza w wybrane dni.

Gmina realizuje również Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii.

Gmina Kwidzyn angażuje się w przedsięwzięcia w zakresie udzielania pomocy dzieciom niepełnosprawnym. Od wielu lat wspiera finansowo działania na rzecz dzieci niepełnosprawnych oferowane przez Samodzielny Publiczny Ośrodek Terapii i Rehabilitacji w Kwidzynie przy ul. Kołłątaja 4. Od pewnego czasu Gmina Kwidzyn wspiera finansowo przedsięwzięcia podejmowane przez Stowarzyszenie Rehabilitacyjne Centrum Rozwoju Porozumiewania działające przy Samodzielnym Publicznym Ośrodku Terapii i Rehabilitacji w Kwidzynie przy ul. Kołłątaja 4.

Gmina przekazuje na podstawie uchwały w sprawie udzielania pomocy finansowej Powiatowi Kwidzyńskiemu dotację na realizację zadań w zakresie pomocy dzieciom niepełnosprawnym. Starostwo w wyniku przeprowadzonego konkursu przekazuje powyższe środki dla Stowarzyszenia Rehabilitacyjnego Centrum Rozwoju Porozumiewania m.in. na: prowadzenie zajęć grupowych oraz indywidualnych dla dzieci niepełnosprawnych, prowadzenie konsultacji diagnostycznych (porady) dla dzieci niepełnosprawnych oraz ich rodziców i nauczycieli, organizowanie kolonii, obozów, turnusów rehabilitacyjnych dla dzieci niepełnosprawnych.

5. WNIOSKI Z DIAGNOZY

5.1 Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej

Gmina Kwidzyn jest trzecią pod względem zaludnienia jednostką samorządu terytorialnego w powiecie kwidzyńskim i skupia ona ponad 13% ludności powiatu.

Z diagnozy sytuacji demograficznej wynika, że w ostatnich latach obserwowany jest systematyczny wzrost liczby mieszkańców w gminie Kwidzyn. W roku 2020 Gminę zamieszkiwało 11435 osób. Tendencja ta widoczna jest w gminie Kwidzyn i gminie Sadlinki. W pozostałych gminach powiatu

kwidzyńskiego oprócz Gminy Kwidzyn, Gminy Gardei i Kwidzyna przyrost naturalny na 1000 mieszkańców pozostaje na ujemnym poziomie.

Przeciętne saldo migracji wewnętrznych w Gminie Kwidzyn jest na poziomie dodatnim (10), zjawisko to występuje również w Gminie Sadlinki. Aby zachęcić mieszkańców do osiedlania się na terenie Gminy Kwidzyn należałoby pochylić się nad działaniami zachęcającymi mieszkańców do pozostawania w Gminie

i zapewnić im te możliwości zaspokajania potrzeb, których szukają w innych jednostkach.

Analizując strukturę demograficzną Gminy Kwidzyn, zauważa się wzrost liczby osób w wieku produkcyjnym. Maleje natomiast stan ludności w wieku przed i poprodukcyjnym. Wzrost udziału osób w wieku poprodukcyjnym postępuje z dynamiką, która w latach 2016-2020 wynosiła 2,5%.

Tendencja związana ze starzeniem się społeczeństwa jest charakterystyczna dla większości gmin w Polsce.

Władze Gminy dostrzegają potrzebę podejmowania działań na rzecz świadomej polityki demograficznej.

Zmieniająca się sytuacja demograficzna skutkuje zmianą popytu na usługi publiczne, takie jak opieka nad dziećmi, oświata i wychowanie, kultura i sport oraz opieka nad osobami starszymi i ich aktywizacja.

Biorąc pod uwagę trendy społeczne związane z coraz częstszym i szybszym powrotem młodych rodziców, głównie matek, na rynek pracy, możliwe jest zwiększenie potrzeb społeczeństwa w zakresie zapewnienia opieki dzieciom do lat 3. Rozwiązań upatruje się w alternatywach dla żłobków – Klubach Dziecięcych lub stanowiskach dziennych opiekunów.

Na terenie gminie Kwidzyn funkcjonują 3 przedszkola, w tym jedno gminne. Odsetek dzieci w wieku 3-6 lat, objętych wychowaniem przedszkolnym jest wysoki i wynosi 97%. Liczba miejsc w przedszkolach w przeliczeniu na 1000 dzieci

w wieku przedszkolnym wynosiła w 2020 roku 970. Wynika z tego, że Gmina Kwidzyn

w pełni zaspokaja potrzeby przedszkolne na swoim terenie. Pomimo zapewnienia miejsc wychowania przedszkolnego, dostrzega się potrzebę reorganizacji sieci

przedszkoli, ze względu na stan krótkie godziny funkcjonowania placówek, a także potrzebę zapewnienia opieki nad dziećmi w okresie letnim.

Gmina Kwidzyn jest organem prowadzącym dla 6 szkół podstawowych (w Rakowcu, Tychnowach, Liczu, Janowie, Korzeniewie, Nowym Dworze. Szkoły podstawowe posiadają pracownie przedmiotowe, które wymagają jednak doposażenia w pomoce naukowe. Polepszenie wyposażenia wpłynie pozytywnie na wyniki edukacyjne uczniów, a także wspomże uzdolnione osoby w rozwijaniu swoich pasji i zainteresowań, co skutkuje wysokim poziomem wykształcenia absolwentów szkół gminnych. Sieć szkolna wydaje się być optymalna. Infrastruktura szkolna wymaga jednak poprawy m.in. w zakresie termomodernizacji, remontów pokryć dachowych, a także zmniejszenia różnic w wyposażeniu pomiędzy poszczególnymi placówkami. Zaleca się również podejmowanie działań z zakresu wspierania uczniów z trudnościami w nauce, ze szczególnym naciskiem na języki obce.

Na jakość życia mieszkańców Gminy Kwidzyn wpływają również działania związane ze sportem, kulturą, rekreacją i szeroko rozumianym rozwojem osobistym. W tym zakresie potrzeby lokalnej społeczności zaspokajają Gminny Ośrodek Kultury w Kwidzynie. W ramach GOK oferowany jest szeroki zakres aktywności m.in. zajęcia wokalne, zajęcia plastyczne. Organizowane są cykliczne imprezy, które stwarzają możliwość do propagowania lokalnej historii, a także tradycyjnych wyrobów, atrakcji turystycznych i rekreacyjnych.

Działalność promocyjna prowadzona jest wieloma kanałami, m.in. za pomocą lokalnej prasy, strony internetowej gminy, facebook, dzięki czemu dostrzega się duży potencjał w wypromowaniu lokalnych produktów i atrakcji, co wpływa na liczbę turystów odwiedzających Gminę Kwidzyn.

Na terenie Gminy znajdują się sale wiejskie przy czym część z nich wymaga remontu. Działalność obiektów niesie duży potencjał do wykorzystania, głównie w zakresie aktywizacji miejscowej społeczności.

Część infrastruktury sportowej w Gminie Kwidzyn wymaga modernizacji. Obecne kompleksy boisk i stadiony piłkarskie są efektywnie wykorzystywane przez lokalne drużyny. Z terenów sportowych korzystają mieszkańcy i drużyny sportowe.

W gminie Kwidzyn następuje od lat systematyczny rozwój publicznej infrastruktury rekreacyjnej i sportowej. Obecnie jednostki gminne zarządzają następującymi obiektami:

- sale gimnastyczne przy szkołach w Rakowcu, Nowym Dworze, Liczu i Tychnowach.

We wszystkich tych obiektach prowadzona jest działalność rekreacyjna i sportowa oraz organizowane imprezy promujące zdrowy i aktywny tryb życia.

W sołectwach gminy mieszkańcy i odwiedzający mają do dyspozycji boiska trawiaste, place zabaw i siłownie zewnętrzne.

Gmina jest inicjatorem – samodzielnie bądź we współpracy z klubami lub zespołami sportowymi – wydarzeń o charakterze sportowym i rekreacyjnym, adresowanych zarówno do sportowców, jak i amatorów.

Boiska sportowe wykorzystywane są przez:

- kluby sportowe,
- stowarzyszenia,
- instytucje kultury,
- prywatne firmy

Odbywają się na nich imprezy, tj;

- zawody sportowe,
- zawody strażackie,
- dożynki.

W gminie Kwidzyn w Rakowcu przy ul. Sportowej 2 oraz w Pastwie Tychnowach zlokalizowany jest punkt Podstawowej Opieki Zdrowotnej. Dzięki temu mieszkańcy gminy mają dostęp do lokalnego ośrodka zdrowia.

Podobnie jak w większości pomorskich gmin, również w Gminie Kwidzyn występuje problem z dostępnością do specjalistycznej opieki zdrowotnej realizowanej w ramach NFZ. W Gminie Kwidzyn realizowane są programy zdrowotne i profilaktyczne, co wpływa na zdrowie mieszkańców i możliwość wczesnego wykrywania nieprawidłowości zdrowotnych.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kwidzynie obejmuje swoją działalnością głównie osoby w trudnej sytuacji życiowej ze względu na długotrwałą lub ciężką chorobę, niepełnosprawność, potrzebę ochrony macierzyństwa, ubóstwo i bezrobocie.

Odpowiedzią na zmiany demograficzne związane ze starzejącym się społeczeństwem oraz wzrostem liczby seniorów, należy rozważyć podjęcie działań z zakresu polityki senioralnej. Mimo mocno zakorzenionej w mieszkańcach kultury opieki wielopokoleniowej, trendy społeczne wskazują na konieczność dalszego rozwijania usług społecznych zarówno w odniesieniu do dzieci, jak i osób starszych.

Nadal nie wszystkie budynki użyteczności publicznej dostosowane są do osób ze specjalnymi potrzebami. Należy więc zwiększać dostępność do tych obiektów, zarówno w wymiarze infrastrukturalnym (architektonicznym), jak i komunikacyjnym, informacyjnym oraz cyfrowym.

5.1 Wnioski z diagnozy sytuacji gospodarczej

Na tle województwa pomorskiego i powiatu kwidzińskiego, Gmina Kwidzyn charakteryzuje się niższym poziomem przedsiębiorczości wyrażanym liczbą podmiotów zarejestrowanych w REGON w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców. Corocznie jednak liczba przedsiębiorstw rośnie (1191 podmiotów na koniec roku 2020), co jest zjawiskiem pozytywnym. W ślad za zwiększającą się liczbą firm, zmniejsza się udział osób bezrobotnych. Udział osób bezrobotnych w wieku produkcyjnym w liczbie osób w wieku produkcyjnym wynosi 3,2%, jest to wynik wyższy od średniej w województwie wynoszącej 2,9%.

W gminie dominującymi branżami są branże związane są z budownictwem, handlem, naprawą pojazdów, a także rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem. Zaznaczyć należy, że wśród nowopowstających działalności, dominują te związane z budowlanymi robotami wykończeniowymi. Widoczny jest spadek udziału osób zatrudnionych w rolnictwie, czego przyczyny można dopatrywać się w zwiększeniu mechanizacji i spadku opłacalności małych gospodarstw. Istotne więc jest podejmowanie działań zmierzających do przechodzenia na działalności okołorolnicze, zachęcania do tworzenia obiektów agroturystycznych, a także promowanie lokalnych wytwórców i ich produktów. Dostrzega się potrzebę aktywizacji zawodowej osób rezygnujących z prowadzenia działalności rolniczej.

Gmina Kwidzyn posiada atrakcyjne tereny inwestycyjne przeznaczone na sprzedaż stanowiące interesującą ofertę dla przedsiębiorców. Dostrzega się więc potencjał rozwoju Gminy w oparciu o dostępne tereny.

Gmina posiada również działki na sprzedaż przeznaczone pod zabudowę mieszkaniową i usługową.

Dochody Gminy Kwidzyn ulegały corocznemu zwiększeniu. Wskaźnik dochodów ogółem na 1 mieszkańca w Gminie Kwidzyn kształtował się w roku 2020 wyżej od średniej wyznaczonej dla powiatu kwidzyńskiego. W 2020 roku dochód ogółem w przeliczeniu na 1 mieszkańca Gminy Kwidzyn wyniósł 5 833,35 zł (przy średniej wojewódzkiej 6.995,52 zł i powiatowej 5.612,41 zł).

W zakresie dochodów własnych największe znaczenie mają dochody z tytułu udziału w podatków 23 242 248 zł.

Corocznie wzrastały również wydatki bieżące Gminy – od poziomu 52 mln zł w roku 2017, do 63 mln zł w roku 2020. Dynamika wzrostu dochodów i wydatków bieżących była jednak na tyle stabilna, że poziom uzyskiwanej nadwyżki operacyjnej (różnicy między dochodami a wydatkami bieżącymi) był z roku na rok coraz wyższy.

5.4 Wnioski z diagnozy sytuacji przestrzennej

Gmina Kwidzyn położona jest w centralnej części powiatu kwidzyńskiego, zajmując obszar około 128,85 km².

Leży w południowo wschodniej części województwa pomorskiego i graniczy:

- od zachodu z gminą Gniew,
- od południa z gminą Sadlinki, Gminą Gardeja i miastem Kwidzynem,
- od wschodu z gminą Prabuty,
- od północy z gminą Ryjewo.

W skład gminy wchodzi 28 sołectw: Baldram, Brachlewo, Brokowo, Bronno, Dankowo, Dubiel, Gniewskie Pole, Górki, Grabówko, Gurcz, Janowo, Kamionka, Korzeniewo, Licze, Lipianki, Mareza, Mareza Osiedle, Nowy Dwór, Obory, Ośno, Pastwa, Pawlice, Podzamcze, Rakowice, Rakowiec, Rozpędziny, Szałwinek, Tychnowy.

W Gminie Kwidzyn, 3 sołectwa wyróżniają się na tle pozostałych ze względu na liczbę mieszkańców. Są to Rakowiec, Tychnowy i Mareza. W miejscowościach tych zlokalizowane są główne usługi: oświata, wychowanie

przedszkolne, opieka zdrowia, kultura i sport. Wspomniane miejscowości zlokalizowane są w różnych częściach gminy, dzięki czemu pozostałe wsie leżą nie dalej niż 6 km od nich. Co więcej, obiekty infrastrukturalne, w tym budynki (często zabytkowe) stwarzają duży potencjał do ustanowienia w nich pewnego rodzaju centrów obszarów, gdzie mieszkańcy będą mogli rozwijać swoje aktywności, a także korzystać z usług np. w zakresie wynajmu tych pomieszczeń na wydarzenia lokalne i imprezy okolicznościowe. Istotne jest położenie gminy Kwidzyn wokół miasta Kwidzyna, co stwarza duże udogodnienie w dostępie do podstawowych usług.

Zdecydowanym atutem gminy Kwidzyn są jej walory przyrodnicze. Położenie w Obszarze Natury 2000 Dolnej Wisły, warunkuje wysoki potencjał turystyczny i rekreacyjny Gminy. Warunki przyrodnicze pozwalają na rozwój turystyki wodnej, pieszej i rowerowej. Połączenie tych walorów z elementami krajobrazu kulturowego, decyduje o dużych możliwościach do rozwoju turystyki. Elementy infrastruktury turystycznej, choć wymagają modernizacji, stanowią dodatkową atrakcję.

Atrakcje turystyczne leżące w odległych zakątkach gminy Kwidzyn, bywają trudno dostępne dla turystów, którzy jako środek transportu coraz częściej wybierają rower. Brak spójnej, połączonej sieci ścieżek pieszo-rowerowych jest zdecydowaną barierą rozwoju i wzrostu popularności tych punktów.

Analizując dostęp do podstawowej infrastruktury technicznej, widoczny jest wysoki udział w zakresie wodociągów, kanalizacji. Gorzej plasuje się wyposażenie w sieć gazową. Podmiotem odpowiedzialnym za zaopatrzenie w wodę oraz odprowadzanie ścieków na terenie Gminy Kwidzyn jest Przedsiębiorstwo Wodociągowo Kanalizacyjne Kwidzyn Spółka z o.o. z siedzibą w Kwidzynie.

Szkielet układu komunikacyjnego w Gminie Kwidzyn stanowią: droga krajowa nr 55 oraz drogi powiatowe. Ich uzupełnieniem jest sieć dróg gminnych, o łącznej długości 164,496 km, przy czym większość stanowią drogi nieutwardzone.

Na podstawie przeprowadzanych przeglądów, stwierdza się konieczność budowy, rozbudowy i remontu części dróg należących do Gminy.

Ogromny wpływ na poprawę komunikacji miała budowa przeprawy mostowej na rzece Wiśle. Most został oddany do użytku w 2013.

Gmina Kwidzyn zgodnie z obowiązującą ustawą o utrzymaniu czystości i porządku w gminach przejęła obowiązek związany z gospodarką odpadową na terenie gminy.

Odpady zbierane są selektywnie z podziałem na frakcje: tworzywa sztuczne, papier, szkło, bioodpady i odpady zmieszane.

Zasób mieszkaniowy Gminy to 120 lokali mieszkalnych.

Spośród budynków, w których znajdują się lokale gminne, część z nich wymaga remontu.

Do najważniejszych dokumentów kształtujących zasady polityki przestrzennej na terenie Gminy Kwidzyn należą Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego z 2018 roku a także miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.

W miejscach nieobjętych planami, gospodarka przestrzenna prowadzona jest w oparciu o decyzje o warunkach zabudowy. Mały udział powierzchni objętej miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, a co za tym idzie lokalizowanie zabudowy na podstawie decyzji, może prowadzić do chaosu urbanistycznego. Rezultatem takiego postępowania jest niekontrolowany rozwój zabudowy i samowole budowlane mogące występować w Gminie.

6. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT to jedna z najpopularniejszych metod diagnozy sytuacji, w jakiej znajduje się gmina. Służy ona porządkowaniu i segregacji informacji, stanowi użyteczną pomoc przy dokonywaniu oceny zasobów własnych i wpływu otoczenia, ułatwia też identyfikację problemów i określenie priorytetów rozwoju. Nazwa metody pochodzi od pierwszych liter angielskich słów, stanowiących jednocześnie pola przyporządkowania czynników mogących mieć wpływ na powodzenie planu strategicznego:

S -> STRENGTHS, czyli silne strony

W -> WEAKNESSES, czyli słabe strony

O -> OPPORTUNITIES, czyli okazje

T -> THREATS, czyli zagrożenia

Silne i słabe strony traktowane są jako czynniki wewnętrzne, natomiast szanse i zagrożenia jako czynniki zewnętrzne – umiejscowione w bliższym i dalszym otoczeniu jednostki.

Analiza SWOT, przeprowadzona podczas spotkania z zespołem strategicznym, pozwoliła na syntetyczne ujęcie pozytywnych i negatywnych stron gminy Kwidzyn oraz wyeksponowała możliwe czynniki zewnętrzne, które mogą wywrzeć duży wpływ na rozwój tego obszaru.

W ramach przedstawionej poniżej analizy SWOT uwzględniono również opinie mieszkańców, które zostały zebrane na spotkaniach wiejskich, oraz opinie zebrane podczas spotkań roboczych.

MOCNE STRONY (CZYNNIKI WEWNĘTRZNE)	SŁABE STRONY (CZYNNIKI WEWNĘTRZNE)
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Różnorodność szlaków turystycznych (pieszych i rowerowych), ➤ Atrakcyjne warunki krajobrazowo – przyrodnicze wpływające na atrakcyjność turystyczną gminy i sprzyjające rozwojowi agroturystyki, ➤ Atrakcyjne warunki krajobrazowo – przyrodnicze, wynikające z uwarunkowań tj. - położenie w strefie korytarza ekologicznego Doliny Dolnej Wisły – obszaru o wysokich walorach przyrodniczych i krajobrazowych, zaliczonego do europejskiej sieci obszarów chronionych Natura 2000; - sąsiedztwo szlaku wodnego o randze krajowej (Wisła), który stanowi szansę rozwoju gminy (transport, turystyka), ➤ Duża liczba obiektów sportowo – rekreacyjnych, ➤ Dobry stan techniczny miejsc i obiektów sportowo – rekreacyjnych, ➤ Bardzo dobre warunki glebowe do prowadzenia produkcji rolniczej, ➤ Dobrze rozwinięty system melioracji terenów rolniczych, ➤ Wysoki potencjał zasobów dla rozwoju energetyki odnawialnej, ➤ Termomodernizacja znacznej części budynków użyteczności publicznej (oszczędność energii), ➤ Dobrze rozwinięta infrastruktura techniczna (sieć wodociągowa, 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Niedostatecznie dobry stan dróg gminnych, ➤ Niedostatecznie utrzymane tereny zielone (obkaszane ale zarośnięte), ➤ Niskie nakłady finansowe na remonty dróg gminnych, ➤ Deficyt mieszkań socjalnych i komunalnych, ➤ Wysokie nakłady finansowe ponoszone na ochronę mieszkańców przed bezdomnymi zwierzętami, brak rozwiązań technicznych np. schroniska dla zwierząt w Gminie, ➤ Peryferyzacja komunikacyjna terenów wiejskich- niska dostępność przewoźników, ➤ Niewystarczające środki finansowe (własne) na inwestycje w OZE oraz termomodernizację, ➤ Niedostatecznie rozwinięty system ścieżek rowerowych, ➤ Wysokie potrzeby w zakresie melioracji i kompleksowego uporządkowania systemów przeciwpowodziowych, ➤ Brak przyjaznej inwestowaniu polityki fiskalnej, ➤ Starzenie się społeczeństwa, ➤ Słaby dostęp do medycznych usług specjalistycznych, ➤ Nieodpowiednia infrastruktura przystosowana do potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych- bariery

<p>kanalizacyjna),</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Zmodernizowana baza oświatowo- edukacyjna (szkoły, przedszkola), ➤ Dostępność terenów inwestycyjnych, ➤ Zróżnicowana działalność podmiotów gospodarczych, ➤ Rozwinięta działalność rolnicza – zaawansowane technologicznie gospodarstwa rolnicze, ➤ Prężne pozyskiwanie środków UE i ich efektywne wykorzystanie wpływające na rozwój społeczno- gospodarczy gminy, ➤ Dobrze wykształcona, doświadczona kadra pedagogiczna, ➤ Zróżnicowana oferta edukacyjna, ➤ Dobry poziom funkcjonowania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, ➤ Prężnie działające Stowarzyszenia i Kluby Sportowe, KGW, LGD, ➤ Dobrze rozwinięta działalność GOK-u, ➤ Duża ilość działających świetlic kulturalno-oświatowych, ➤ Cykliczne imprezy kulturalne, ➤ Duży potencjał ludzki, ➤ Innowacyjność, ➤ Gotowość do współpracy instytucji kultury z organizacjami pozarządowymi w ramach realizacji także dużych projektów, ➤ Rozproszenie świetlic na terenie Gminy – bezpośredni dostęp do mieszkańców, ➤ Położenie nad Wisłą – potencjał kulturowy, ➤ Ukryty potencjał w różnych sołectwach Gminy, ➤ Różnorodna oferta kulturalna GOK, ➤ Dojrzewająca świadomość ekologiczna mieszkańców w zakresie gospodarki odpadami (zmniejszenie ilości i poprawa jakości odpadów segregowanych). ➤ Wysoki potencjał zasobów dla rozwoju energetyki odnawialnej. 	<p>architektoniczne,</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Bezrobocie w regionie (gminie powiecie), ➤ Brak rozwiązań systemowych w zakresie zwalczania bezrobocia, w tym bezrobocia u osób niepełnosprawnych, ➤ Niedostatek silnych podmiotów gospodarczych, ➤ Niezagospodarowane tereny inwestycyjne- słabe zainteresowanie inwestorów, ➤ Brak przedsiębiorstw z branż nowoczesnych technologii, ➤ Brak sieci przedsiębiorstw z zakresu przetwórstwa płodów rolnych, ➤ Niski kapitał społeczny – niedostateczna świadomość potrzeby i umiejętności współpracy, postaw obywatelskich, ➤ Niedostatki bazy sportowej, brak „zimowej” i „letniej” infrastruktury sportowej (lodowisko, wyciąg narciarski, kapielisko, wypożyczalnia rowerów, kajaków), ➤ Brak miejsca do spędzania wolnego czasu dla osób starszych, ➤ Zbyt mała różnorodność obiektów sportowych dla ludzi młodych (np. brak skate parku, ścianki wspinaczkowej, itp. ➤ Brak produktu turystycznego, ➤ Brak sieciowych, kompleksowych, całorocznych produktów turystycznych oraz doświadczenia w ich tworzeniu i wdrażaniu, ➤ Brak działań promocyjnych, brak marketingu terytorialnego (promocja turystyczna i gospodarcza), ➤ Słabo rozwinięta baza hotelowa, gastronomiczna i rekreacyjno-sportowa (w szczególności pod klienta biznesowego), ➤ Słabo rozwinięta agroturystyka, ➤ Brak co najmniej dwudniowej, całorocznej oferty turystycznej, w tym w sezonie jesienno -zimowym, ➤ Słabo rozwinięta turystyka wodna (pomimo doskonałych warunków), ➤ Niewystarczająca polityka przeciwdziałania bezrobociu, ➤ Niski poziom dostępności do Internetu, ➤ Słaby/niski przepływ informacji między mieszkańcami a gminą, ➤ Niskie zaangażowanie społeczeństwa
---	--

	<p>w działalność kulturalną,</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Brak wystarczających środków finansowych na kulturę, ➤ Słabe zaangażowanie społeczne, ➤ Niewielka wiedza mieszkańców gminy o swoim miejscu zamieszkania oraz możliwościach decydowania dla lokalnej społeczności i sprawach (w tym również o kulturze), ➤ Zanik zainteresowania kulturą wśród młodzieży (nie wystarczająca oferta kulturalna, nie trafiająca w ich gusta), ➤ Bierne środowisko młodzieży, ➤ Brak miejsc z odpowiednią infrastrukturą do organizacji imprez (np. amfiteatr, plaża nad jeziorem), ➤ Niewystarczające wykorzystywanie istniejących zasobów, w tym dziedzictwa kulturowego Gminy Kwidzyn ➤ Zbyt mało wydarzeń kulturalnych o znaczeniu ponadlokalnym na szeroka skalę, ➤ Brak centralnej siedziby Ośrodka GOK, ➤ Zbyt mało organizacji pozarządowych zajmujących się obszarem kultury w Gminie, ➤ Zbyt małe wykorzystanie istniejącej infrastruktury wynikający z braku możliwości finansowych, ➤ Brak dobrej promocji kultury (za mało nośników informacji), ➤ Niewystarczająco przyciągająca turystów oferta letnia, ➤ Brak miejsc z odpowiednią infrastrukturą do organizacji imprez np. amfiteatr.
<p>SZANSE (CZYNNIKI ZEWNĘTRZNE)</p>	<p>ZAGROŻENIA (CZYNNIKI ZEWNĘTRZNE)</p>
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Bliskość aglomeracji Trójmiasta z rozwiniętą gospodarką i usługami wyższego rzędu, ➤ Dobra zewnętrzna dostępność komunikacyjna - Bliskość Aglomeracji Trójmiejskiej, Torunia, Bydgoszczy, ➤ Popyt na energię produkowaną z OZE oraz innowacje w energetyce, ➤ Wprowadzenie przyjaznych przepisów prawa dla OZE, w tym tych związanych z wykorzystaniem instalacji fotowoltaicznych do produkcji energii elektrycznej, ➤ Większy zakres stosowania 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Pogarszający się stan środowiska naturalnego, ➤ Częste zmiany przepisów prawnych w zakresie OZE, gospodarki odpadami, ➤ Niestabilność przepisów prawa, ➤ Częste zmiany i brak przejrzystości przepisów prawnych, ➤ Ograniczona dostępność kapitału własnego na inwestycje w infrastrukturę techniczną, drogową, OZE oraz inwestycje termomodernizacyjne, ➤ Możliwość ograniczenia środków UE na inwestycje w infrastrukturę techniczną, drogową, OZE oraz inwestycje

<p>innowacyjnych, energooszczędnych i proekologicznych technologii przez biznes, samorządy, mieszkańców,</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Wykorzystanie funduszy unijnych w zakresie OZE, termomodernizacji, ➤ Wykorzystanie finansowania zewnętrznego na rewitalizację i budowę nowej sieci dróg, ➤ Pozyskanie zewnętrznych środków finansowych (w tym z funduszy UE) na modernizację i rozbudowę sieci kanalizacyjnej, wodociągowej, ➤ Rozbudowa sieci gazowej, ➤ Wykorzystanie krajowych i zagranicznych środków pomocowych na rozbudowę i modernizację infrastruktury oraz realizację inwestycji proekologicznych przez biznes, samorządy, organizacje pozarządowe, ➤ Rozwój lokalnych i regionalnych działań skierowanych do osób długotrwale bezrobotnych- programy aktywizacji bezrobotnych, ➤ Rosnący poziom akceptacji uczestników rynku pracy do stosowania elastycznych form zatrudnienia, ➤ Wzrost zainteresowania inwestorów terenami inwestycyjnymi, ➤ Dynamiczny wzrost gospodarczy w kraju, ➤ Rozwój instytucji rynku pracy, ➤ Wysoki poziom edukacji w kraju, ➤ Aktywizacja na poziomie centralnym polityki prorodzinnej, ➤ Edukacja społeczeństwa w kierunku kształtowania pozytywnych postaw w zakresie zdrowego stylu życia i wdrażanie akcji profilaktycznych, ➤ Realizacja wspólnych przedsięwzięć samorządów i organizacji pozarządowych na rzecz rozwoju postaw obywatelskich i przedsiębiorczych, ➤ Możliwość pozyskania środków pozabudżetowych na rozbudowę i modernizację infrastruktury sportowej, kulturalnej i społecznej i edukacyjnej; ➤ Wystarczająca dostępność i efektywne wykorzystanie finansowania zewnętrznego, w tym środków UE na realizację zadań wpływających na rozwój gospodarczy, ➤ Zainteresowanie przedsiębiorców, w tym inwestorów zagranicznych, wolnymi terenami inwestycyjnymi, ➤ Wzrost gospodarczy kraju, ➤ Prowadzenie aktywnej polityki pro przedsiębiorczej na szczeblu centralnym i lokalnym (dofinansowanie stanowisk pracy, przyjazna inwestorom polityka 	<p>termomodernizacyjne,</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Wysokie koszty utrzymania nowo powstałej infrastruktury, ➤ Pogłębianie się procesu „starzenia się” społeczeństwa oraz pogłębiający się niż demograficzny (spadek liczby uczniów), ➤ Pogłębiające się bezrobocie w kraju i ogólnokrajowa dekonstrukcja gospodarcza, ➤ Wysokie obciążenia finansowe firm, duże koszty pracy, ➤ Pogłębiające się dysproporcje pomiędzy osobami zamożnymi a ubogimi , ➤ Nasilenie się patologii społecznych, ➤ Izolacja społeczna, ➤ Spadek poziomu opieki zdrowotnej w kraju, ➤ Ograniczona dostępność kapitału, w tym z funduszy UE, na rozbudowę i modernizację infrastruktury społecznej (edukacja, sport, kultura, zdrowie i pomoc społeczna), ➤ Brak żłobków oraz brak „Klubów Malucha”- to jest problem młodych matek, które nie mogą podjąć pracy z powodu małych dzieci, ➤ Dziedziczenie „biedy” (problem, który dot. pokoleń rodzinnych), ➤ Brak zakładów usługowych, ➤ Niewystarczająca alokacja funduszy UE na projekty z zakresu samozatrudnienia, aktywizacji zawodowej i integracji społecznej, ➤ Prowadzenie pasywnej polityki pro przedsiębiorczej na szczeblu centralnym i lokalnym (brak dofinansowania stanowisk pracy, nieprzyjazna inwestorom polityka fiskalna), ➤ Ograniczone inwestycje przedsiębiorstw w Polsce i na świecie – niechęć do realizacji większych projektów inwestycyjnych, ➤ Niesprzyjająca koniunktura w gospodarce światowej i krajowej (zbyt wolny rozwój gospodarczy w kraju), ➤ Trudny dostęp do kredytów inwestycyjnych dla małych firm, ➤ Ograniczona dostępność kapitału, w tym środków z UE, ➤ Potencjalnie wymagany wysoki wkład własny w ramach projektów inwestycyjnych realizowanych w następnym okresie programowania funduszy UE, ➤ Konkurencyjna oferta turystyczna innych regionów, ➤ Pogarszająca się infrastruktura kolejowa linii nr 207 (Malbork-Grudziądz), ➤ Postępująca emigracja Polaków (głównie
---	---

<p>fiskalna),</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Rozwój małej przedsiębiorczości w oparciu o rozwój turystyki, ➤ Szeroki strumień środków z UE na wsparcie kooperacji przedsiębiorców, ➤ Polepszający się poziom infrastruktury drogowej w kraju, ➤ Rosnący popyt na usługi turystyczne, ➤ Oryginalne pomysły i chęci do zmian w zakresie kultury, ➤ Aktywna młodzież, ➤ Wprowadzenie partnerstwa publiczno-społecznego obszarze kultury, ➤ Lokalizacja blisko miasta pozyskanie nowych odbiorców kultury, ➤ Otwartość władz Gminy na różnorodną ofertę kulturalną, ➤ Innowacyjność w podejściu do oferty kulturalnej, ➤ Nowe formy uczestnictwa w kulturze (internet), ➤ Współpraca z gminami partnerskimi i sąsiednimi oraz organizacjami pozarządowymi, ➤ Wzrost znaczenia kultury w strategicznym rozwoju Gminy, ➤ Rozwijająca się turystyka rowerowa, ➤ Sprawna administracja lokalna otwarta na współpracę, ➤ Większy dostęp do kultury (muzea, filharmonia, etc.) dzięki otwarciu mostu. 	<p>młodych i wykształconych),</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Postępująca przestępczość, ➤ Mało zakładów pracy wspomagających kulturę sponsoringiem - zagrożenie kryzysem, ➤ Lokalizacja blisko miasta – lepsza oferta kulturalna, ➤ Wysokie koszty rozwoju instytucji kultury, w tym koszty na infrastrukturę, ➤ Niedostosowanie systemu planowania budżetowego w instytucjach kultury do specyfiki prowadzonej przez nie działalności, ➤ Możliwość wystąpienia braku środków na utrzymanie nowo powstałych obiektów kultury, po zakończeniu etapu inwestycyjnego, ➤ Uzależnienie oferty kulturalnej od możliwości budżetowych, ➤ Niski poziom świadomości w społeczeństwie potencjału kultury-jej walorów i wpływu na kształtowanie rozwoju społecznego i gospodarczego, ➤ Ignorowanie oferty instytucji ze względu na łatwość dostępu do produktów kultury za pośrednictwem Internetu, kina domowego itd., ➤ Brak wieloaspektowej, całościowej strategii promocji Gminy, w tym kultury.
---	---

6.1 Wizja rozwoju

Wizja rozwoju Gminy stanowi projekcję, opis pożądanego stanu rzeczywistości lokalnej w perspektywie do 2030 roku. Określa stan docelowy, do którego dążyć będzie cała wspólnota Gminy Kwidzyn, tj. władze samorządowe oraz ich partnerzy (lokalni oraz ponadlokalni), wykorzystując przy tym możliwości płynące z własnych atutów i szans pojawiających się w otoczeniu.

Wizja ukierunkowana jest prognostycznie, określa cel, do jakiego zmierza Gmina. Wskazuje ona zasadniczy kierunek działania.

Obraz, określony zapisami poniższej wizji, przewiduje stworzenie warunków do trwałego i zrównoważonego rozwoju gospodarczego i społecznego Gminy Kwidzyn.

WIZJA

„Gmina Kwidzyn w roku 2030 gminą przyjazną i bezpieczną dla

mieszkańców z rozwiniętą infrastrukturą oraz bogatą ofertą kulturalną i sportowo-rekreacyjną. Atrakcyjną dla turystów i przedsiębiorców stosującą zasady zrównoważonego rozwoju"

7. PLAN OPERACYJNY

7.1 Obszary priorytetowe, cele strategiczne i operacyjne

Obszary priorytetowe wraz z przyporządkowanymi im celami strategicznymi przedstawiono w formie tabelarycznej. Cele strategiczne skonkretyzowane zostały natomiast w postaci celów operacyjnych, które wyznaczają szczegółowe kierunki działań i którym przyporządkowano projekty kluczowe dla rozwoju Gminy Kwidzyn.

Na podstawie analizy obecnego stanu rozwoju gminy określono ściśle od siebie zależne oraz połączone obszary, na których powinien koncentrować się wysiłek strategiczny:

- **Obszar I- Gospodarka**
- **Obszar II- Kapitał społeczny**
- **Obszar III – Usługi publiczne**

Dla każdego z głównych obszarów rozwoju opracowano cel strategiczny, który został uszczegółowiony celami operacyjnymi. Wyznaczono również kierunki działań – przykładowe zadania do realizacji. Są to pewne propozycje stanowiące otwartą listę przedsięwzięć w danym zakresie, określającą ogólne ramy koncentracji aktywności finansowej, programowej oraz organizacyjnej gminy Kwidzyn.

Ponadto dla zapewnienia kontroli nad stopniem realizacji poszczególnych celów niniejszej Strategii Rozwoju stworzono listę rekomendowanych mierników z określeniem źródła ich uzyskania. Mierniki te, będą bardzo użyteczne przy monitoringu realizacji oraz przy aktualizacji dokumentu. Lista mierników stanowi bazową propozycję, która podczas prowadzenia procesów monitorowania i przeglądu strategicznego może być zmieniana i uzupełniana – zgodnie z potrzebami jednostek wdrażających.

7.2. Obszar I-Gospodarka

KONKURENCYJNA GOSPODARKA I POLITYKA PRZESTRZENNA OPARTA NA LOKALNYCH WALORACH, KAPITALE INTELEKTUALNYM ORAZ AKTYWNOŚCI I PRZEDSIĘBIORCZOŚCI MIESZKAŃCÓW

Jednym z najważniejszych celów rozwojowych Gminy Kwidzyn jest budowanie pozycji regionu atrakcyjnego dla inwestycji oraz korzystającego z wiedzy, aktywności zawodowej i przedsiębiorczości mieszkańców. Jakość i konkurencyjność gospodarki (w tym lokalnej) jest dziś uzależniona nie tylko od warunków ekonomicznych i prawnych, ale nade wszystko od jakości kapitału ludzkiego.

Rozwój zależy od otwartości i gotowości do współpracy, jakości kadr gospodarki, poziomu przedsiębiorczości mieszkańców, uniwersalnych kwalifikacji pracowników, zdolności do tworzenia absorpcji innowacji oraz zdolności do elastycznego reagowania na zachodzące na rynku pracy zmiany. Tym samym, edukacja w gminie nie może rozwijać się bez uwzględnienia jej wpływu na lokalną gospodarkę, tworzące ją podmioty, kadry i przedsiębiorczość. Podobnie gospodarka nie może się rozwijać bez wzajemnych relacji w zakresie kierunków i jakości sfery edukacji oraz jakości lokalnego rynku pracy. Potrzebne jest zatem nowe podejście do wsparcia przedsiębiorczości oraz kształcenia postaw przedsiębiorczych zarówno osób dorosłych, jak i dzieci i młodzieży, intensyfikacja współpracy i jej koordynacja w zakresie lepszego dopasowania systemu kształcenia do zmieniających się warunków społecznych oraz gospodarczych, zacieśnianie współpracy sfery gospodarki ze sferą nauki i edukacji oraz uspołnianie współpracy pomiędzy sektorem gospodarczym i systemem instytucji rynku pracy oraz partnerami społecznymi. Służyć temu mają zintegrowane interwencje w zakresie edukacji, przedsiębiorczości i rynku pracy.

Szansą na rozwój Gminy Kwidzyn jest inteligentne gospodarowanie i pomnażanie lokalnych zasobów (potencjałów) oraz umiejętne korzystanie z atrakcyjnego położenia gminy. Ponadto, w długiej perspektywie, zwiększenie tempa rozwoju nie będzie możliwe bez tworzenia infrastruktury gospodarczej, stanowiącej o konkurencyjności Gminy Kwidzyn i atrakcyjności inwestycyjnej. Potrzebne są również inwestycje, podnoszące wewnętrzną i zewnętrzną dostępność komunikacyjną gminy, która stanowi jedną z podstawowych determinant rozwoju każdej jednostki samorządu terytorialnego.

Tabela 6 Cele i kierunki – Obszar Gospodarka

KONKURENCYJNA GOSPODARKA I POLITYKA PRZESTRZENNA OPARTA NA LOKALNYCH WALORACH , KAPITALE INTELEKTUALNYM ORAZ AKTYWNOŚCI I PRZEDSIĘBIORCZOŚCI MIESZKAŃCÓW			
CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
1.1. Budowa infrastruktury gospodarczej	<ul style="list-style-type: none"> • Współpraca w zakresie rozwoju inkubatorów przedsiębiorczości oraz innych form stowarzyszeniowych, w szczególności ukierunkowanych na przedsiębiorców lokalnych. • Rozwój oferty inwestycyjnej oraz poprawa standardów obsługi inwestorów. • Wspieranie lokalnych inicjatyw gospodarczych m.in. poprzez promowanie i wprowadzanie ulg i zachęt dla przedsiębiorców i osób planujących rozpocząć własną działalność gospodarczą. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej Gminy. • Zwiększenie liczby ofert inwestycyjnych na terenie Gminy. • Zwiększenie liczby nowych inwestycji (napływ nowego kapitału inwestycyjnego) na terenie Gminy. • Zwiększenie liczby przedsiębiorstw na terenie Gminy. • Aktywizacja gospodarcza mieszkańców Gminy (np. poprzez zakładanie przez nich nowych działalności gospodarczych). • Nawiązanie ścisłej współpracy pomiędzy Urzędem a przedsiębiorcami. • Zmniejszenie bezrobocia. 	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba nowych podmiotów (stowarzyszeniowych) [szt.]. • Liczba przedsiębiorców zatrudniających osoby wykluczone społecznie, bądź zagrożone wykluczeniem społecznym [szt.].
1.2. Polityka przestrzenna Gminy oparta na zasadzie zrównoważonego rozwoju	<ul style="list-style-type: none"> • Opracowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla obszarów priorytetowych. • Uporządkowanie gospodarki przestrzennej i mieszkaniowej. • Prowadzenie aktywnej, zrównoważonej polityki mieszkaniowej Gminy. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zwiększenie funkcjonalności przestrzeni. • Usystematyzowanie polityki przestrzennej. • Zwiększenie bezpieczeństwa mieszkańców. • Zapewnienie bezpieczeństwa infrastruktury pod względem odporności na skutki zmian klimatycznych. 	<ul style="list-style-type: none"> • Udział powierzchni Gminy objętej miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego [%]. • Liczba powstałych mieszkań [szt.].
1.3. Wzmacnianie i promocja przedsiębiorczości wśród mieszkańców	<ul style="list-style-type: none"> • Wypracowanie systemu wsparcia przedsiębiorców - stworzenie tzw. zachęt inwestycyjnych. • Rozwój współpracy publiczno-prywatnej. • Zapewnienie terenów pod inwestycje miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, a także uzbrojenie terenów w infrastrukturę podstawową m.in.: gazyfikacja, rozwój Internetu szerokopasmowego, sieci kanalizacji. • Popieranie zakładania i funkcjonowania podmiotów ekonomii społecznej, przedsiębiorstw społecznych w tym spółdzielni socjalnych. • Współpraca z lokalnym biznesem w kreowaniu warunków do prowadzenia małej przedsiębiorczości. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej Gminy. • Promocja istniejących terenów inwestycyjnych wśród inwestorów (z terenu Gminy oraz z zewnątrz). • Zwiększenie liczby ofert inwestycyjnych na terenie Gminy. • Zwiększenie liczby nowych inwestycji (napływ nowego kapitału inwestycyjnego) na terenie Gminy. • Zwiększenie liczby przedsiębiorstw na terenie Gminy. 	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba nowych podmiotów gospodarczych [szt.]. • Liczba podjętych działań publiczno-prywatnych [szt.]. • Długość wybudowanej infrastruktury komunikacyjnej [km]. • Długość wybudowanej infrastruktury sieciowej – wodociągi, kanalizacja, gaz na terenach inwestycyjnych [km]. • Liczba spółdzielni socjalnych

	<ul style="list-style-type: none"> • Aktywizacja zawodowa osób wykluczonych społecznie, zagrożonych wykluczeniem, osób ze specjalnymi potrzebami, m.in. poprzez stworzenie programu wsparcia dla przedsiębiorców zatrudniających osoby wykluczone, niepełnosprawne i zagrożone wykluczeniem społecznym. • Wsparcie inicjatyw zmierzających do powstawania gospodarstw agroturystycznych. • Wsparcie działań środowiskowych w gospodarstwach rolnych m.in. w zakresie usuwania azbestu. • Aktywizacja zawodowa osób rezygnujących z prowadzenia działalności rolniczej, pomoc w nabywaniu kompetencji kluczowych i umiejętności uniwersalnych, a także edukacja z zakresu nowoczesnego rolnictwa oraz produkujących zdrową żywność. • Wsparcie rozwoju pozarolniczej działalności gospodarczej na terenie Gminy. 	<ul style="list-style-type: none"> • Aktywizacja gospodarcza. mieszkańców Gminy (np. poprzez zakładanie przez nich nowych działalności gospodarczych). • Nawiązanie ścisłej współpracy pomiędzy Urzędem a przedsiębiorcami. • Zmniejszenie bezrobocia. • Zwiększenie liczby miejsc noclegowych na terenie Gminy. • Zmniejszenie zanieczyszczenia środowiska ze źródeł rolniczych. • Zmniejszenie bezrobocia wśród osób rezygnujących z prowadzenia działalności rolniczej. • Promocja Gminy w oparciu o lokalne produkty i usługi z zakresu działalności około rolniczej. 	<p>wykonujących usługi w ramach zamówień in-house [szt.].</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba przedsiębiorców zatrudniających osoby wykluczone społecznie, bądź zagrożone wykluczeniem społecznym [szt.]. • Liczba nowo zarejestrowanych gospodarstw agroturystycznych [szt.]. • Liczba podmiotów korzystających ze wsparcia Gminy w zakresie działań środowiskowych [szt.]. • Liczba osób objętych aktywizacją zawodową [os.]. • Liczba nowych pozarolniczych działalności gospodarczych [szt.].
<p>1.4. Wysokiej jakości oferta turystyczna nastawiona na oczekiwania wszystkich grup społecznych</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Opracowanie i wdrożenie strategii promocji Gminy i produktów regionalnych. • Budowanie / utrwalanie świadomości ponadlokalnej i regionalnej wśród mieszkańców Gminy. • Modernizacja i rozbudowa infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej, w oparciu o zasoby i walory przyrodnicze. • Poprawa dostępu do miejscowości turystycznych poprzez rozbudowę dróg dojazdowych i ścieżek rowerowych. • Rozwój bazy turystycznej, rekreacyjnej i wypoczynkowej przy wykorzystaniu zasobów na terenie Gminy. • Budowa, modernizacja i rozbudowa szlaków turystycznych, w tym: rowerowych, pieszych, konnych, wodnych. • Zagospodarowanie lokalnego dziedzictwa historycznego. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zwiększenie zainteresowania ofertą turystyczną i rekreacyjną Gminy. • Wzmacnianie tożsamości społecznej i kulturowej mieszkańców. • Promocja Gminy na zewnątrz. • Wzmocnienie rozpoznawalności Gminy. • Integracja mieszkańców. • Zachęcenie potencjalnych mieszkańców do zamieszkania w Gminie. • Wzmocnienie i promocja działań lokalnych grup związanych z tradycyjnymi wyrobami oraz grup artystycznych. 	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba turystów odwiedzających gminę [os.]. • Liczba uroczystości, wydarzeń, w których uczestniczyli przedstawiciele Gminy [szt.]. • Liczba odbudowanych/zmodernizowanych/wybudowanych obiektów infrastruktury turystycznej [szt.]. • Długość rozbudowanych dróg i ścieżek rowerowych [km]. • Postępy w pracach nad opracowaniem koncepcji rozwoju turystycznego [%]. • Liczba miejscowości objętych działaniami z zakresu rozwoju bazy turystycznej, rekreacyjnej i wypoczynkowej [szt.]. • Długość rozbudowanych szlaków turystycznych [km]. • Liczba punktów promocyjnych w gminie [szt.].

7.3. Obszar II-Kapitał społeczny

7.3.1. Aktywni i wykształceni, zintegrowani mieszkańcy Gminy Kwidzyn

Dynamika rozwoju gospodarczego każdego obszaru uzależniona jest od aktywności zawodowej i stopnia integracji jego mieszkańców. W związku z powyższym aktywność ta powinna być stymulowana zintegrowanymi działaniami samorządu, Instytucji Otoczenia Biznesu, organizacjami pozarządowymi oraz przedsiębiorstw funkcjonujących na terenie gminy Kwidzyn.

Aktywność zawodowa społeczeństwa uzależniona jest przede wszystkim od wysokiej jakości oferty edukacyjnej, dostosowanej do lokalnego rynku pracy, oraz od intensywności wdrażania i jakości działań aktywizujących biernych zawodowo i bezrobotnych.

Integracja społeczna związana jest z koniecznością włączenia społecznego osób wykluczonych oraz próbą zacieśniania lokalnych więzów społecznych i budowa społeczeństwa obywatelskiego poprzez przygotowanie odpowiedniej infrastruktury społecznej obejmującej m.in. obiekty sportowe i rekreacyjne oraz wdrażanie różnorodnych tzw. „miękkich” projektów w w/w zakresie. Nowoczesna infrastruktura, a także wsparcie organizacji pozarządowych będzie stanowiła podstawę integracji mieszkańców gminy. Niezwykle ważnym aspektem w sferze społecznej jest wdrażanie na terenie gminy zasad ekonomii społecznej i tworzenie społecznych przedsiębiorstw, które działać będą w obszarach integracji społecznej i rynku pracy lub w obszarach dostarczania usług publicznych o różnym charakterze.

Aktywne społeczeństwo to również zdrowe społeczeństwo, dlatego też niezwykle ważnym dla gminy jest kwestia promowanie zdrowego stylu życia, wprowadzanie akcji profilaktycznych w zakresie chorób cywilizacyjnych.

Tabela 7 Cele i kierunki – Obszar Kapitał Społeczny

AKTYWNI I WYKSZTAŁCENI, ZINTEGROWANI MIESZKAŃCY GMINY KWIDZYN			
CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
2.1. Kształtowanie i rozwój aktywności obywatelskiej	<ul style="list-style-type: none"> • Promocja i wspomaganie aktywności obywatelskiej oraz partycypacji społecznej mieszkańców gminy. • Edukacja obywatelska mieszkańców gminy, w szczególności dzieci i młodzieży. • Doskonalenie procedur konsultacji społecznych • Promocja i wspieranie wolontariatu. • Promocja i wykorzystanie partnerstwa publiczno-prywatnego. • Wzmacnianie potencjału lokalnych organizacji pozarządowych – doskonalenie umiejętności aplikowania po środki zewnętrzne. 	<ul style="list-style-type: none"> • Udział mieszkańców w spotkaniach mających na celu integrację społeczną. • Udział młodzieży i dzieci w uroczystościach państwowych oraz lokalnych. • Angażowanie się do działania upowszechniające wolontariat. • Podejmowanie działań mających na celu rozwój partnerstwa PPP. 	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba mieszkańców biorących udział w spotkaniach [os.]. • Liczba uroczystości [szt.]. • Liczba akcji wolontariatu [szt.]. • Liczba osób w Młodzieżowej Radzie Gminy [os.].
2.2. Świadoma polityka demograficzna nastawiona na tworzenie warunków dodatniej migracji ludności i sprzyjających osiedlaniu się w Gminie	<ul style="list-style-type: none"> • Tworzenie warunków do rozwoju podstawowej i specjalistycznej opieki zdrowotnej m.in. poprzez udostępnianie pomieszczeń gminnych na preferencyjnych warunkach podmiotom opieki zdrowotnej. • Wspieranie przez gminę programów profilaktyki zdrowotnej i badań przesiewowych, m.in. we współpracy z podmiotami medycznymi. • Opracowanie planów zagospodarowania przestrzennego ze szczególnym uwzględnieniem zabudowy jednorodzinnej i wielorodzinnej. • Uporządkowanie i aktywizacja gospodarki mieszkaniowej poprzez zaangażowanie Gminy m.in. w budownictwo wielorodzinne. • Rozwój i promocja aktywności oraz wydarzeń sportowych, i kulturalnych. • Wsparcie aktywności zawodowej rodziców poprzez stworzenie przez różne formy miejsc opieki nad dziećmi do lat 3. • Stworzenie i prowadzenie placówek i innych 	<ul style="list-style-type: none"> • Stworzenie dobrych warunków do życia i zamieszkania dla rodzin wielopokoleniowych. • Powrót rodziców, a w szczególności kobiet na rynek pracy dzięki możliwości zapewnienia przez gminę miejsc opieki dla dzieci do lat 3. • Przyciągnięcie nowych mieszkańców z małymi dziećmi dzięki zapewnieniu ścieżki rozwoju dziecka od 3 roku życia, aż do momentu zakończenia edukacji. • Polepszenie zdrowia mieszkańców Gminy. • Dopasowanie oferty usług do zmieniającej się struktury demograficznej. • Integracja mieszkańców. • Pomoc i zagospodarowanie czasu dla seniorów. • Zapewnienie swobodnego dostępu do dóbr, usług oraz możliwości udziału w życiu społecznym i publicznym osób o szczególnych potrzebach. • Działalność Młodzieżowej Rady przy współpracy ze szkołami. 	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba mieszkańców biorących udział w programach prozdrowotnych [os.]. • Powierzchnia Gminy objęta miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego [%]. • Liczba nowych lokali mieszkalnych [szt.]. • Liczba dzieci objętych dostępem do form opieki nad dziećmi do lat 3 [os.]. • Liczba osób objętych wsparciem [os.]. • Liczba seniorów objętych wsparciem [os.]. • Liczba seniorów w Radzie Seniorów [os.]. • Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób ze specjalnymi potrzebami [szt.].

	<p>instrumentów wspierających osoby wykluczone i zagrożone wykluczeniem społecznym, w tym m.in. budowa i prowadzenie Środowiskowego Domu Samopomocy, powołanie asystentów osób niesamodzielnych.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zapewnienie wysokiej jakości usług opiekuńczych i oferty kulturalno integracyjnej dla seniorów. • Poprawa dostępności do obiektów i usług publicznych. 		
2.3. Zapewnienie strefy relaksu dla mieszkańców	<ul style="list-style-type: none"> • Systematyczna budowa, modernizacja i rozbudowa infrastruktury sportowej i rekreacyjnej. • Podkreślenie charakteru i wzmocnienie lokalnych centrów społecznych i kulturalnych. • Opracowanie programu modernizacji i doposażenia świetlic wiejskich oraz ich dalszego funkcjonowania przy uwzględnieniu aktywnej roli Ośrodka Kultury i Bibliotek, odpowiedzialnych za bogatą ofertę życia kulturalnego, a w tym również działalność kół zainteresowań dla młodzieży i seniorów. • Budowa i modernizacja nowoczesnych, bezpiecznych placów zabaw oraz innych obiektów integracji mieszkańców. 	<ul style="list-style-type: none"> • Poszerzenie oferty spędzania czasu wolnego wśród mieszkańców o charakterze kulturalno-społecznym. • Dopasowanie oferty usług do zmieniającej się struktury demograficznej. • Integracja mieszkańców. • Zwiększenie poziomu aktywności fizycznej mieszkańców, również w grupie seniorów. • Poprawa stanu zdrowia mieszkańców Gminy dzięki uczestnictwu w aktywności sportowo-rekreacyjnej. • Zachęcanie potencjalnych mieszkańców do osiedlenia się i założenia rodziny w Gminie. • Wielopłaszczyznowy rozwój dzieci i młodzieży, zarówno pod kątem integracyjnym, jak i ruchowym. 	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba nowych/ zmodernizowanych obiektów sportowych i rekreacyjnych [szt.]. • Liczba wydarzeń organizowanych wśród mieszkańców okolicznych wsi [szt.]. • Liczba osób uczestniczących w działaniach organizowanych w świetlicach wiejskich [os.]. • Liczba wybudowanych lub zmodernizowanych placów zabaw [szt.].
2.4 Wysoka jakość oświaty	<ul style="list-style-type: none"> • Efektywne zarządzanie majątkiem szkoły, obniżenie kosztów eksploatacji m.in. poprzez termomodernizację obiektów szkolnych. • Dostosowanie szkół do potrzeb rzeczywistego włączenia uczniów ze specjalnymi potrzebami. • Pomoc uczniom z trudnościami w nauce, a także stymulowanie i wspieranie rozwoju uczniów uzdolnionych. • Stałe podnoszenie jakości infrastruktury szkolnej; zapewnianie nowoczesnych pracowni, Internetu, technologii multimedialnych. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zmniejszenie kosztów związanych z oświatą ponoszonych przez Gminę. • Zapewnienie wysokiej jakości oświaty dzięki dostosowaniu jej do potrzeb współczesnego ucznia. • Przyciąganie nowych mieszkańców z małymi dziećmi dzięki zapewnieniu ścieżki rozwoju dziecka od 3 roku życia, aż do momentu zakończenia szkoły podstawowej. • Poprawa warunków nauczania w szkołach i przedszkolach. • Wielopłaszczyznowy rozwój dzieci i młodzieży, zarówno pod kątem edukacyjnym, ruchowym, jak i 	<ul style="list-style-type: none"> • Nakłady związane z eksploatacją szkół [zł]. • Liczba szkół bez barier dla osób ze specjalnymi potrzebami [szt.]. • Liczba zajęć dodatkowych [szt.]. • Liczba zmodernizowanych pomieszczeń szkolnych [szt.].

	<ul style="list-style-type: none"> • Szkoły jako inkubator aktywności uczniów – wsparcie dla projektów kulturalnych, oświatowych, społecznych. 	psychologiczno- pedagogicznym.	
2.5.Współpraca z jednostkami pomocniczymi i organizacjami pozarządowymi	<ul style="list-style-type: none"> • Wykorzystanie potencjału i środków z Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na terenie Gminy m.in. na realizację oddolnych inicjatyw promujących spędzanie czasu w zdrowy społecznie sposób. • Współpraca gminy z organizacjami pozarządowymi w zakresie aktywizacji osób niepełnosprawnych, aktywizacja osób starszych i/lub ze stwierdzoną niepełnosprawnością, kultura, historia lokalna, społeczności lokalne, sport). • Realizacja przedsięwzięć w ramach funduszu sołeckiego. • Współpraca gminy i jednostek organizacyjnych z kołami gospodyń wiejskich i radami sołeckimi w zakresie upowszechniania lokalnych tradycji i nawiązywania więzi międzypokoleniowych. • Wzrost poziomu tożsamości lokalnej. • Upowszechnianie wolontariatu. • Promowanie aktywności organizacji pozarządowych. • Działania na rzecz integracji społecznej lokalnej społeczności. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zwiększenie bezpieczeństwa na terenie Gminy. • Poprawa stanu zdrowia mieszkańców. • Integracja mieszkańców. • Zwiększenie poczucia wspólnoty i angażowanie się mieszkańców na rzecz małej ojczyzny. • Zwiększenie partycypacyjności w planowaniu wydatków z budżetu Gminy. 	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba przedsięwzięć promujących życie bez nałogów [szt.]. • Liczba zadań zleconych organizacjom pozarządowym [szt.]. • Liczba zrealizowanych projektów w ramach funduszu sołeckiego [szt.]. • Kwota środków do dyspozycji organizacji pozarządowych [zł]. • Liczba imprez organizowanych przy współudziale rad sołeckich i KGW [szt.].

7.4. Obszar III Usługi publiczne

7.4.1. Rozwinięta infrastruktura techniczna i czyste środowisko w Gminie Kwidzyn

Sektor usług publicznych wpływa bezpośrednio na jakość życia mieszkańców danej gminy. Zaliczają się do niego przede wszystkim usługi społeczne – edukacja, kultura, sport i rekreacja, opieka społeczna i medyczna oraz techniczne – gospodarka komunalna.

Kultura stanowi jeden z podstawowych czynników rozwoju społeczno-gospodarczego – wzmacnia otwartość, chęć współpracy, gotowość do ponoszenia ryzyka, prowadzenia własnej działalności gospodarczej, inwestowania, hamuje też rozwój patologii społecznych, pozytywnie wpływa na poziom integracji społecznej, jest sposobem na pielęgnację i rozwój więzi lokalnych. Równie ważnym aspektem życia społecznego jest sport i rekreacja. Działania służące promocji zdrowia, zdrowego stylu życia oraz kreowaniu mody na sport, rekreację ruchową i aktywność fizyczną, to szansa m.in. na zmniejszenie problemów zdrowotnych mieszkańców. Dlatego też niezwykle istotnym zadaniem stojącym przed całą wspólnotą Gminy Kwidzyn jest rozwój infrastruktury i oferty kulturalnej, rekreacyjno-sportowej, skierowanej do różnych grup odbiorców.

Kolejnym wyzwaniem jest dbałość o wysoki poziom bezpieczeństwa mieszkańców gminy w wymiarze zdrowotnym, publicznym i społecznym.

Realizacja polityki społecznej musi natomiast odzwierciedlać obecne problemy społeczne oraz wykorzystywać nowoczesne rozwiązania. W związku ze zjawiskiem starzenia się społeczeństwa, w naturalny sposób zwiększa się popyt na usługi z zakresu pomocy osobom starszym, niezdolnym do samodzielnego funkcjonowania. Działania instytucji pomocy społecznej winny uwzględniać zmiany demograficzne i związane z nimi zmiany zapotrzebowania na określone usługi. Potrzebne są również przedsięwzięcia, mające na celu zapewnienie wysokiego poziomu bezpieczeństwa publicznego. Wysoka stopa bezrobocia czy rozwarstwienie społeczeństwa mogą bowiem powodować negatywne skutki społeczne w postaci wzrostu przestępczości czy wandalizmu, co znacząco zmniejsza atrakcyjność osadniczą gminy.

Dbłość o wysoki komfort życia mieszkańców gminy realizować się winna także poprzez rozwijanie systemów infrastruktury technicznej, w tym służącej

poprawie bezpieczeństwa ekologicznego. Dążenie do równowagi sfery społecznej, gospodarczej i środowiska naturalnego winno stanowić podstawowe założenie rozwojowe Gminy Kwidzyn.

Systematyczne podwyższanie jakości świadczonych usług publicznych, a także dążenie do osiągnięcia jak najlepszej dostępności do nich uznano za strategiczny cel Gminy w perspektywie 2030 roku. Pomoże to wzmocnić poziom zadowolenia społecznego oraz przyczyni się do budowania korzystnego wizerunku gminy jako miejsca do życia, pracy i wypoczynku.

Tabela 8 Cele i kierunki – Obszar Usługi Publiczne

ROZWINIĘTA INFRASTRUKTURA TECHNICZNA I CZYSTE ŚRODOWISKO W GMINIE KWIDZYN			
CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI DO OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
3.1. Zwiększenie dostępności i funkcjonalności infrastruktury komunikacyjnej	<ul style="list-style-type: none"> Zwiększenie dostępności wszystkich obiektów i miejsc użyteczności publicznej dla osób niepełnosprawnych i osób starszych poprzez znoszenie barier architektonicznych. Lobbying władz Gminy na rzecz budowy/rozbudowy i przebudowy dróg innych niż gminne. Współpraca z zarządcami dróg: Wojewódzkim Zarządem Dróg oraz Powiatowym Zarządem Dróg. Zapewnienie bezpieczeństwa na drogach i chodnikach gminnych, poprzez budowę nowych lub modernizację istniejących dróg i chodników oraz ich właściwe utrzymanie i zarządzanie nimi. Rozbudowa sieci ścieżek rowerowych. 	<ul style="list-style-type: none"> Zapewnienie swobodnego dostępu do usług oraz możliwości udziału w życiu społecznym i publicznym osób o szczególnych potrzebach. Rozbudowa sieci drogowej na terenie Gminy (drogi gminne, powiatowe, wojewódzkie). Poprawa stanu i jakości dróg już istniejących na terenie Gminy. Zwiększenie bezpieczeństwa ruchu drogowego na terenie Gminy. Zachęcenie mieszkańców do korzystania z transportu rowerowego. 	<ul style="list-style-type: none"> Liczba budynków dostępnych dla grupy zainteresowanej [szt.]. Liczba zdarzeń drogowych na terenie gminy [szt.]. Długość nowych lub zmodernizowanych chodników i/lub dróg [km]. Długość nowych ścieżek rowerowych [km].
3.2. Ochrona środowiska i przeciwdziałanie zmianom klimatu	<ul style="list-style-type: none"> Ograniczenie emisji szkodliwych substancji do atmosfery poprzez m.in. stwarzanie warunków i współpracę z podmiotami zewnętrznymi w celu rozbudowy sieci gazowej do miejscowości gminnych. Prowadzenie programów przyczyniających się do ochrony powietrza i innych zasobów naturalnych oraz kształtujących postawę przyjazne środowisku, w tym edukacyjnych infrastrukturalnych. Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej i mieszkań komunalnych oraz zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii w obiektach gminnych. Uporządkowanie i podniesienie poziomu gospodarki odpadami na terenie Gminy. Prowadzenie różnych działań z zakresu edukacji 	<ul style="list-style-type: none"> Zwiększenie atrakcyjności Gminy dla nowych mieszkańców i przedsiębiorców. Zwiększenie świadomości mieszkańców w zakresie ochrony środowiska oraz postępowania z odpadami. Spełnienie wymaganych poziomów recyklingu. Optymalizacja kosztów systemu gospodarki odpadami. Zwiększenie liczby gospodarstw domowych ogrzewanych ekologicznymi źródłami ciepła. Zwiększenie udziału energii pozyskiwanej ze źródeł odnawialnych na potrzeby budynków użyteczności publicznej oraz ich promocja wśród mieszkańców. Poprawa ekologicznego wizerunku Gminy. Zabezpieczenie Gminy przed negatywnymi skutkami zmian klimatycznych. Zmniejszenie kosztów oświetlenia drogowego. Budowa nowych punktów świetlnych oświetlenia 	<ul style="list-style-type: none"> Liczba nowych przyłączy gazowych [szt.]. Liczba mieszkańców Gminy zaangażowanych / objętych programami z zakresu ochrony środowiska [os.]. Liczba obiektów poddanych termomodernizacji [szt.]. Liczba opracowanych standardów [szt.]. Udział odpadów segregowanych w odpadach ogółem [%]. Liczba przeprowadzonych kampanii edukacyjnych [szt.]. Liczba zmodernizowanych punktów świetlnych [szt.].

	<p>ekologicznej, skierowanej i dostosowanej do wszystkich grup społecznych.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Modernizacja oświetlenia drogowego na terenie gminy na energooszczędne źródła światła. • Zwiększenie dostępności do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej. • Zachowanie naturalnej zdolności retencyjnej gruntów - czynnika szczególnie istotnego w kontekście kształtowania stanu zasobów wodnych, przeciwdziałania występowaniu zjawisk ekstremalnych oraz adaptacji do zmian klimatu. 	<p>drogowego na terenie gminy.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Poprawa stanu jakości wód powierzchniowych. • Stosowanie powierzchni przepuszczalnych ze żwiru/pospółki, powierzchni ażurowych zamiast szczelnych powierzchni betonowych. • Zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych w sposób minimalizujący utratę naturalnej retencji lub spowalniający odpływ odprowadzanych wód (np. poprzez zbiorniki retencyjno-infiltracyjne; zastosowanie drenaży lub skrzynek rozsączających itp.). • Sadzenie kwiatnych łąk zamiast trawników. • Zakładanie terenów zielonych w gminie. • Zakładanie zielonych dachów i zielonych ścian na budynkach. • Zakładanie ogrodów deszczowych zasilanych deszczówką przy domach. • Zakładanie oczek wodnych w przestrzeniach gminnych i w przydomowych ogrodach. • Wprowadzenie i egzekwowanie standardów ochrony zieleni w procesie inwestycyjnym, obejmujących m.in. ograniczenie likwidacji terenów zieleni i wycinki drzew przy realizacji nowych inwestycji. • Unikanie „betonowania” miejscowości - stosowanie powierzchni przepuszczalnych, powierzchni ażurowych zamiast szczelnych powierzchni betonowych. • Uwzględnienie aspektów zapobiegania suszy i powodzi w planowaniu przestrzennym oraz przy wydawaniu decyzji administracyjnych, w celu ochrony terenów zieleni przed presją zabudowy i „betonowaniem” nieruchomości. 	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba nowych punktów świetlnych [szt]. • Liczba nowych punktów przyłączeniowych do kanalizacji [szt]. • Liczba nowych punktów przyłączeniowych do wodociągu [szt]. • Liczba nowych kwiatnych łąk [szt].
--	--	--	---

8. MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ GMINY KWIDZYN

Przyrodnicze uwarunkowania Gminy posiadają znaczenie ponadlokalne i stanowią wyznacznik dla struktury funkcjonalno-przestrzennej na terenie Gminy. Układ przestrzenny dzieli Gminę na rejony: wschodni, zachodni, południowy i północny.

W strukturze Gminy silnie zaznaczone są miejscowości o przeważającej funkcji turystycznej- tzw. punkty koncentracji atrakcji turystycznych (PT). Miejsca te wyróżniają się w przestrzeni poprzez atrakcyjność dla turystów, korzystne położenie w pasmach, dostępność komunikacyjną oraz skupienie usług turystycznych, bazy noclegowej i gastronomicznej. Wyróżniono:

- PT 1 RAKOWIEC,
- PT 2 MAREZA,
- PT 3 TYCHNOWY,
- PT 4 JANOWO.

Powyższe punkty łączy sieć komunikacji kołowej, szlaki pieszo-rowerowe. Dostrzega się jednak konieczność polepszenia jakości tej komunikacji, m.in. poprzez stworzenie sieci ścieżek rowerowych, dobrej jakości, których oczekuje współczesny turysta.

8.1 System monitoringu i ewaluacji strategii

Procedury wdrażania, monitorowania i aktualizacji zawierają listę działań, których podjęcie ma na celu ułatwienie realizacji Strategii Rozwoju Gminy Kwidzyn na lata 2021-2030 oraz umożliwienie stałego monitorowania i dostosowywania jej zapisów do zmieniających się warunków otoczenia społeczno-gospodarczego. Proces wdrażania Strategii jest rozpatrywany na trzech głównych poziomach:

- organizacyjnym,
- merytorycznym,
- społecznym.

Monitoring Strategii będzie polegał na stałym selekcyjonowaniu i gromadzeniu informacji niezbędnych do oceny postępów w realizacji Strategii.

Monitoring obejmował będzie cele w określonych obszarach priorytetowych Strategii. Równocześnie będą trwały prace nad rozwojem instytucjonalnym systemu monitoringu, np. w zakresie źródeł informacji i danych.

Za działania monitoringowe odpowiedzialny będzie Zespół, który raz w roku będzie opracowywał raport, będący podstawowym elementem monitoringu realizacji celów strategicznych i operacyjnych. W raporcie analizowane będą wskaźniki dla poszczególnych celów operacyjnych. W celu doskonalenia systemu monitoringu zespół będzie prowadził prace w zakresie głównych obszarów tematycznych:

- podjęcie decyzji odnośnie kontynuacji lub zaprzestania realizacji działań,
- zaplanowanie ewentualnych działań zapobiegawczych, które mogą prowadzić do aktualizacji Strategii w okresie jej obowiązywania,
- zweryfikowanie wpływu realizowanych projektów na otoczenie społeczno-gospodarcze.

Wskaźniki, które będą monitorowane zdefiniowane zostały dla każdego z celów operacyjnych i będą podstawą mierzenia postępu w osiąganiu celów.

Etapy monitoringu:

- zbieranie danych,
- analiza danych wraz z identyfikacją odchyłeń od planu,
- przygotowanie raportu,
- propozycje zmian i działań korygujących (aktualizacja Strategii).

8.2 Ewaluacja

Ewaluacja dotyczy efektów wdrażania Strategii oraz jej wpływu na rzeczywisty rozwój społeczno-gospodarczy Gminy Kwidzyn. Ewaluacja musi odpowiadać na pytanie, w jakim stopniu Strategia rozwiązała zdiagnozowane problemy i jakie powinny zostać wdrożone usprawnienia i działania korygujące w przyszłych latach.

Ewaluacja działań wynikających ze Strategii będzie trypoziomowa

- analiza i ocena ex ante - na etapie rozpoczęcia realizacji wyznaczonych działań (na ile działania mają poprawić stan społeczno – gospodarczy);
- analiza i ocena bieżąca (mid-term) - określenie zgodności realizacji działań z wyznaczonymi celami;

- analiza i ocena es post - ocena długoterminowego wpływu efektów wdrażania Strategii na wybrane grupy docelowe oraz na ogólną sytuację społeczno – gospodarczą Gminy.

Opracowane w trakcie zadań monitoringowych raporty będą stanowiły podstawę przygotowania ewaluacji Strategii na koniec okresu jej obowiązywania. Raport ewaluacyjny będzie obejmował ocenę efektów wdrażania Strategii na tle zdefiniowanych w niej wizji i celów, a w efekcie określi zakres ewentualnych działań korygujących.

Działania korygujące będą punktem wyjścia do opracowania Strategii na kolejne lata, która w dużej mierze będzie prowadziła do realizacji celów, które nie zostały osiągnięte do końca 2030 roku.

8.3 Poziom organizacyjny

Strategia proponuje przede wszystkim zadania, stanowiące wyzwania dla całej społeczności lokalnej i wszystkich instytucji działających na polu aktywizacji mieszkańców gminy, które mogą być partnerami administracji samorządowej w procesie wdrażania. Tak realizowana zasada partnerstwa jest jednym z fundamentalnych elementów polityki strukturalnej Unii Europejskiej. Wdrażanie Strategii, zawierającej zadania będące w kompetencjach wielu podmiotów, wymaga ścisłej koordynacji i współpracy pomiędzy zainteresowanymi stronami. Stąd też efektywność realizacji celów wyodrębnionych w Strategii, w dużej mierze będzie zależała od podmiotu zarządzającego jej wdrażaniem tzw.– „**Zespołu Koordynacyjnego**” – który winien być powołany Zarządzeniem Wójta Gminy Kwidzyn.

Podstawowymi zadaniami Zespołu w zakresie wdrażania Strategii i rozwoju lokalnego jest nadzór nad procesem wdrażania strategii oraz czuwanie nad realizacją jej celów na płaszczyźnie organizacyjnej.

Podstawą skutecznego wdrażania działań służących osiągnięciu celów Strategii Rozwoju jest dysponowanie wiedzą na temat postępów osiąganych w zakresie wdrażanych kierunków oraz zdolność do reagowania na pojawiające się różnice pomiędzy przyjętymi założeniami a uzyskiwanymi efektami realizacji kluczowych zadań. Wszyscy partnerzy realizujący zadania w Strategii Rozwoju

będą poproszeni o aktywną współpracę z Gminą. W tym celu u każdej jednostki koordynującej zadania w Strategii powinna zostać wyznaczona osoba do kontaktu, szczególnie w kontekście aktualizacji i monitorowania dokumentu. Utworzenie takiej struktury poziomej na terenie gminy z pewnością przyczyni się do koordynacji zadań w zakresie wspierania rozwoju lokalnego, efektywniejszego generowania pomysłów na wspólne projekty oraz realnego zarządzania Strategią Rozwoju Gminy Kwidzyn na lata 2021-2030.

Sprawozdawczość z monitoringu oraz aktualizacja Strategii Gminy Kwidzyn na lata 2021-2030 dokonywana będzie raz w roku. Powołany Zespół Koordynacyjny dokonuje okresowej oceny stopnia realizacji Strategii w oparciu o dwa elementy podsystemu monitorowania i ewaluacji:

- analizę wskaźnikową, opracowywaną przez Zespół na podstawie informacji otrzymanych od pracowników i kierowników referatów Urzędu Gminy Kwidzyn oraz jednostek gminy, bazującą na miernikach wyznaczonych dla każdego celu operacyjnego;
- raport z realizacji kierunków działań Strategii Rozwoju, przygotowywany przez Zespół na podstawie informacji otrzymanych od pracowników i kierowników referatów Urzędu Gminy Kwidzyn oraz jednostek gminy.

Analiza wskaźnikowa, bazująca na miernikach wyznaczonych dla każdego celu operacyjnego Strategii Rozwoju, będzie przygotowywana przez Zespół w oparciu o pozyskane dane statystyczne i informacje, w skład których wchodzi następujące źródła informacji:

- statystyka publiczna – generowana przez Główny Urząd Statystyczny w ramach Banku Danych Lokalnych, dostępna pod adresem www.stat.gov.pl – z uwzględnieniem opóźnienia w zamieszczeniu aktualnych danych statystycznych w Banku Danych Lokalnych;
- statystyka prowadzona przez samorząd gminny – generowana i gromadzona przez poszczególne osoby i referaty Urzędu Gminy Kwidzyn oraz jednostki gminne, zobowiązane do terminowego przekazywania danych i informacji do Zespołu;
- statystyka prowadzona przez podmioty prywatne, pozarządowe, samorząd powiatowy, samorząd regionalny i administrację rządową dot. działań zbieżnych merytorycznie z badanym celem operacyjnym – przekazywanie informacji i danych przez te podmioty i jednostki zewnętrzne do Zespołu

powinno odbywać się na mocy porozumień pomiędzy samorządem gminy oraz wskazanymi podmiotami i jednostkami. Porozumienia te dotyczą takich podmiotów i jednostek zewnętrznych, jak np.: izby i stowarzyszenia gospodarcze, Wojewódzki Konserwator Zabytków, zarządcy dróg, Starostwo Powiatowe w Kwidzynie, Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego.

W wyborze mierników określających postęp realizacji celów Strategii Rozwoju, przyjęto zasadę ograniczonej liczby mierników monitorowania dla każdego z celów – zgodnie z rekomendacjami zawartymi w Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego. Przy doborze mierników kierowano się adekwatnością, jednak głównym ograniczeniem była dostępność danych. Podstawowym źródłem danych do monitorowania poziomu realizowania Strategii Rozwoju Gminy Kwidzyn stała się statystyka publiczna i dane własne gminy.

W ramach analizy wskaźnikowej realizowanej przez Zespół, mierniki pochodzące ze statystyki publicznej (BDL GUS) mogą zostać przedstawione w układach porównawczych, tj. np. w porównaniach względnych do innych gmin oraz średniej dla powiatu kwidzyńskiego, województwa pomorskiego czy kraju. Zakres czasowy analizy powinien obejmować zmiany w stosunku do roku bazowego (2020 r.) i roku ostatniego badania (dynamika).

Pomocnicza tabela do przekazywania danych statystycznych do Zespołu przez pracowników i Kierowników referatów Urzędu Gminy Kwidzyn oraz jednostki gminy (jako dane własne oraz pozyskane od instytucji zewnętrznych) wygląda następująco:

CEL OPERACYJNY NR			
Nazwa miernika	Źródło danych i jednostka miary	Wartość dla roku bazowego (2019/20)	Wartość dla roku badanego (.....r.)
1.....			
2.....			
3.....			

Raport z realizacji kierunków działań, przygotowywany przez Zespół, opiera się na informacjach dotyczących stanu realizacji danego kierunku, przekazywanych przez poszczególnych pracowników i kierowników referatów Urzędu Gminy Kwidzyn oraz jednostki gminy, zbieżne merytorycznie z badanym celem operacyjnym. Konkretny pracownik, referat lub jednostka gminy składa raz

w roku sprawozdanie do Zespołu (na określonym formularzu sprawozdawczym), które jest podstawą zbiorczego raportu z realizacji kierunków działań całej Strategii.

Jeżeli dany kierunek działań mieści się w kompetencjach podmiotu zewnętrznego (podmioty prywatne, pozarządowe, samorząd powiatowy, samorząd regionalny i administracja rządowa), to jednostką monitorującą ze strony Gminy Kwidzyn jest konkretny pracownik, referat Urzędu Gminy Kwidzyn lub jednostka gminna, która merytorycznie jest zbieżna z przedmiotem danego kierunku działań.

W przypadku takich kierunków, jednostka monitorująca ze strony Gminy Kwidzyn pozyskuje informacje od podmiotu zewnętrznego, dotyczące stanu wdrożenia danego kierunku i składa raz w roku do Zespołu (na określonym formularzu sprawozdawczym), które jest podstawą zbiorczego raportu z realizacji kierunków działań. Okresowe sprawozdania z realizacji poszczególnych kierunków działań są składane przez pracowników i referaty Urzędu Gminy Kwidzyn oraz jednostki gminne do Zespołu Koordynacyjnego. Na podstawie złożonych sprawozdań z danego okresu sprawozdawczego, Zespół opracowuje raport z realizacji kierunków działań, który wraz z analizą wskaźnikową jest podstawą dla Rady Gminy do podejmowania oceny realizacji Strategii Rozwoju, wprowadzania uzupełnień oraz dokonywania niezbędnych i uzasadnionych zmian (reagowanie na zmieniające się uwarunkowania społeczno-gospodarcze w otoczeniu). Dla zwiększenia efektywności procesu sprawozdawczego z realizacji kierunków Strategii Rozwoju, pracownicy i referaty Urzędu Gminy w Kwidzynie oraz jednostki gminne składają sprawozdania na ujednoliconym druku sprawozdawczym, wg następującego wzoru:

CEL STRATEGICZNY	CEL OPERACYJNY	JEDOSTKA MONITORUJĄCA ZE STRONY GMINY:	JEDNOSTKA REALIZUJĄCA (JEŚLI DOTYCZY)
OPIS STANU REALIZACJI KIERUNKU (m.in.: zrealizowane przedsięwzięcia w danym okresie, stopień realizacji kierunku, skuteczność zastosowanych instrumentów realizacyjnych, ocena partnerów realizacyjnych, sukcesy realizacyjne, uzyskane efekty).			
OPIS POWSTAŁYCH TRUDNOŚCI REALIZACYJNYCH (m.in.: problemy powstałe na etapie realizacji, opóźnienia i ich przyczyny, środki podjęte w celu przezwyciężenia trudności, rekomendacje dotyczące zmian w realizacji kierunku , możliwe usprawnienia).			
OPIS ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA (wielkość środków finansowych wydatkowanych na realizację kierunku w danym okresie (lata realizacji), w podziale na źródła finansowania).			
Budżet gminy	(kwota w zł)		(% kwoty ogółem)
Budżet jednostki realizującej	(kwota w zł)		(% kwoty ogółem)
Środki zewnętrzne	(kwota w zł)		(% kwoty ogółem)
Ogółem	(kwota w zł)		(% kwoty ogółem)

8.4 Poziom merytoryczny

Poziom merytoryczny obejmuje wdrażanie i monitorowanie realizacji celów zapisanych w Strategii Rozwoju oraz przegląd jej zapisów i ich aktualizację. W konsekwencji systematycznych działań wdrożeniowych i monitorujących, osiągnięte zostaną cele operacyjne (średniookresowe) i strategiczne (długookresowe).

Strategia Rozwoju Gminy Kwidzyn określona została na lata 2021-2030. Okres ten odzwierciedla kolejny okres budżetowy Unii Europejskiej oraz działania aktualizacyjne dokumentów regionalnych i krajowych.

Strategia jest nadrzędnym dokumentem prowadzącym do osiągnięcia celów średniookresowych i długookresowych w rozwoju społeczno-gospodarczym gminy.

Na poziomie merytorycznym ważną rolę przypisuje się Radzie Gminy, reprezentującej różnorodne środowiska lokalne. Tym samym Rada będzie wsparciem merytorycznym dla Zespołu Koordynacji. Monitoring i aktualizacja będzie dokonywana w przedstawiony poniżej sposób:

1. Zadania związane z monitoringiem i aktualizacją Strategii powierza się Wójtowi Gminy Kwidzyn.
2. Odpowiedzialność za zwoływanie posiedzeń Rady Gminy w zakresie ewaluacji i aktualizacji Strategii powierza się Przewodniczącemu Rady, na wniosek Wójta Gminy Kwidzyn.
3. Odpowiedzialność za obsługę techniczną i organizacyjną prac aktualizacyjnych i monitorujących Rady Gminy powierza się Zespołowi Koordynacji.
4. Raz na rok wyznaczony „kierownik” Zespołu Koordynacji będzie składał Wójtowi Gminy Kwidzyn raport z realizacji działań oraz analizę wskaźnikową realizacji celów Strategii za dany okres sprawozdawczy.
5. Zakres raportu z realizacji kierunków działań obejmuje:
  - skrótowe przedstawienie aktualnego stanu realizacji poszczególnych kierunków,
  - skrótowe przedstawienie ewentualnych trudności realizacyjnych dla poszczególnych kierunków, z uwzględnieniem proponowanych działań naprawczych,
  - wielkość środków finansowych wydatkowanych na realizację kierunków w badanym okresie, w podziale na źródła finansowania.
6. Zakres analizy wskaźnikowej realizacji celów strategii obejmuje:
  - porównanie wskaźników bazowych (dla roku 2020) ze wskaźnikami dla badanego okresu realizacji Strategii,
  - wskazanie tendencji wzrostowych i malejących w poszczególnych celach operacyjnych Strategii.
7. Raport z realizacji kierunków oraz analiza wskaźnikowa są przygotowywane przez Zespół Koordynacji w oparciu o informacje i dane

statystyczne przesłane przez jednostki realizujące lub jednostki monitorujące ze strony Gminy Kwidzyn.

8. Zespół Koordynacji, na początku stycznia odpowiedniego roku, przesyła powiadomienie o rozpoczęciu procesu sprawozdawczego za dany okres do wszystkich jednostek realizujących lub do jednostek monitorujących ze strony Gminy Kwidzyn, jeżeli w przypadku danego kierunku jednostką realizującą jest podmiot zewnętrzny. Wraz z powiadomieniem Zespół Koordynacji przesyła formularze sprawozdawcze zawarte w Strategii oraz wykaz kierunków realizowanych lub monitorowanych przez danych pracowników, referat Urzędu Gminy w Kwidzynie lub jednostkę gminy.
9. Informacje o stopniu realizacji poszczególnych kierunków oraz osiąganych wskaźnikach za dany okres, jednostki przygotowują na formularzach sprawozdawczych przesyłanych przez Zespół - do końca stycznia odpowiedniego roku.

8.5 Poziom społeczny

Poziom społeczny dotyczy upowszechniania zapisów Strategii Rozwoju Gminy Kwidzyn na lata 2021-2030 wśród społeczności lokalnej oraz pozyskiwania partnerów (lokalnych i zewnętrznych) dla realizacji zadań Strategii. Głównym adresatem zapisów dokumentu są mieszkańcy gminy, a ponadto:

1. Radni, pracownicy Urzędu i gminnych jednostek organizacyjnych;
2. Posłowie i senatorowie reprezentujący w Parlamencie region oraz radni Sejmiku Województwa, związani z regionem;
3. Przedsiębiorcy, przedstawiciele sektora gospodarczego, instytucje otoczenia biznesu, instytucje szkoleniowe z regionu;
4. Sektor finansowy – banki, instytucje pożyczkowe i kredytowe;
5. Wyższe uczelnie z terenu regionu;
6. Organizacje pozarządowe z terenu gminy, Powiatowy Urząd Pracy, placówki edukacyjne.

Upowszechnianie zapisów Strategii wśród społeczności lokalnej ma na celu:

1. Poinformowanie o zakończeniu prac nad opracowaniem Strategii Rozwoju;

2. Objaśnienie dalszych etapów procesu planowania rozwoju społeczno-gospodarczego w gminie – realizacja zapisów Strategii, zaproszenie partnerów do współpracy;
3. Prezentację lokalnego potencjału społeczno-gospodarczego Gminy Kwidzyn, priorytetów i kierunków jego rozwoju w najbliższych latach (obszary priorytetowe i cele strategiczne, cele operacyjne, kierunki);
4. Objaśnienie roli funduszy strukturalnych Unii Europejskiej w finansowaniu rozwoju lokalnego i sposobu ich pozyskiwania poprzez przygotowanie projektów wynikających ze Strategii Rozwoju – z kierunków;
5. Zachęcenie do wzięcia udziału w realizacji zapisów Strategii Rozwoju Gminy Kwidzyn na lata 2021-2030.

W celu upowszechnienia treści Strategii należy przeprowadzić proponowane działania:

1. Opracowanie krótkiego materiału przybliżającego mieszkańcom treść Strategii Rozwoju Gminy Kwidzyn na lata 2021-2030.
2. Umieszczenie do pobrania w wersji elektronicznej na stronie internetowej gminy i w Biuletynie Informacji Publicznej (BIP) materiału Strategii.
3. Udzielanie przez władze samorządowe gminy wywiadów dla prasy lokalnej i regionalnej oraz lokalnych rozgłośni radiowych na temat zakończenia prac nad Strategią Rozwoju Gminy Kwidzyn na lata 2021-2030 oraz sposobów realizacji jej zapisów.
4. Przekazanie bibliotekom publicznym oraz szkołom z terenu gminy wydrukowanego egzemplarza tekstu Strategii wraz z nagraniem płyty CD, zawierającą materiał informacyjny.

Ważnym adresatem Strategii Rozwoju Gminy Kwidzyn na lata 2021-2030 jest również otoczenie jednostki, szczególnie:

- Sąsiednie gminy,
- Powiat kwidzyński,
- Zarząd Województwa Pomorskiego,
- Wojewoda Pomorski,
- Organizacje rządowe, samorządowe i pozarządowe o ponadlokalnym zasięgu (regionalnym i krajowym),

- Potencjalni inwestorzy zainteresowani inwestycjami w gminie.

9. ZGODNOŚĆ STRATEGII Z DOKUMENTAMI WYŻSZEGO RZĘDU I OBSZARY INTERWENCJI

W Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego do 2030 roku wyznaczono następujące cele strategiczne:

1. Trwałe Bezpieczeństwo,
2. Otwarta Wspólnota Regionalna,
3. Odporna Gospodarka.

Poniższa tabela przedstawia spójność celów strategicznych i operacyjnych zawierających się w Strategii Rozwoju Gminy Kwidzyn na lata 2021-2030 ze Strategią Rozwoju Województwa Pomorskiego do 2030 roku oraz ze Strategią rozwoju kraju 2030

Tabela 9 Komplementarność celów strategicznych i operacyjnych z celami Strategii Rozwoju Kraju 2030 oraz Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030

Strategia Rozwoju Gminy Kwidzyn na lata 2021-2030	Strategia Rozwoju Kraju 2030	Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030
KONKURENCYJNA GOSPODARKA I POLITYKA PRZESTRZENNA OPARTA NA LOKALNYCH WALORACH, KAPITALE INTELEKTUALNYM ORAZ AKTYWNOŚCI I PRZEDSIĘBIORCZOŚCI MIESZKAŃCÓW		
1.1. Budowa infrastruktury gospodarczej.	II.2.1. Zwiększenie produktywności gospodarki. II.2.4. Poprawa warunków ramowych dla prowadzenia działalności gospodarczej. II.3.4. Zwiększenie wykorzystania rozwiązań innowacyjnych.	3. Odporna Gospodarka. 3.1 Pozycja Konkurencyjna.
1.2. Polityka przestrzenna Gminy oparta na zasadzie zrównoważonego rozwoju.	II.2.2. Wzrost udziału przemysłów i usług średnio i wysoko zaawansowanych technologicznie. II.3.4. Zwiększenie wykorzystania rozwiązań innowacyjnych.	3. Odporna Gospodarka. 3.1 Pozycja Konkurencyjna. 1. Trwałe bezpieczeństwo. 1.1. Bezpieczeństwo środowiskowe.
1.3. Wzmacnianie i promocja przedsiębiorczości wśród	II.2.2. Wzrost udziału przemysłów i usług średnio i wysoko	2. Otwarta Wspólnota Regionalna. 2.1. Fundamenty

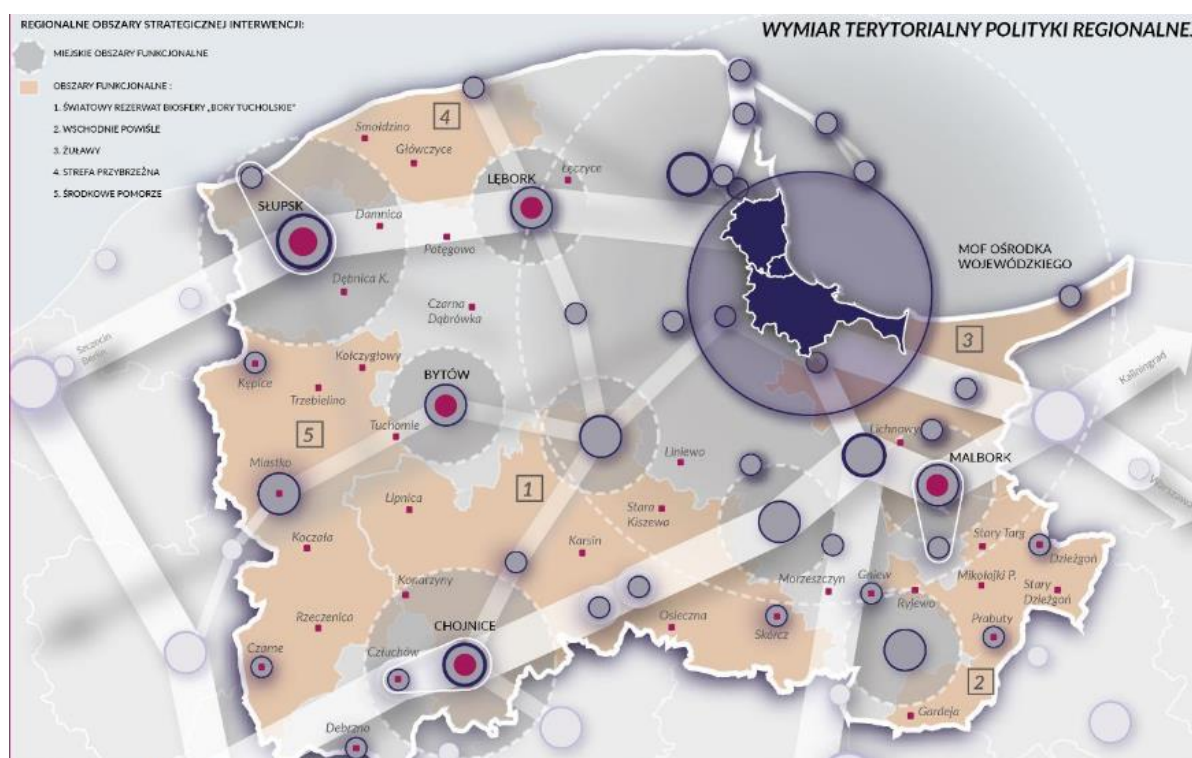
mieszkańców	zaawansowanych technologicznie. II.3.4. Zwiększenie wykorzystania rozwiązań innowacyjnych.	edukacji. 3. Odporna Gospodarka. 3.1. Pozycja konkurencyjna. 3.2. Rynek pracy.
1.4. Wysokiej jakości oferta turystyczna nastawiona na oczekiwania wszystkich grup społecznych.	III.2.1. Podnoszenie jakości i dostępności usług publicznych. III.2.2. Zwiększenie efektywności systemu świadczenia usług publicznych. II.2.4. Poprawa warunków ramowych dla prowadzenia działalności gospodarczej. III.3.3. Tworzenie warunków dla rozwoju ośrodków regionalnych, subregionalnych i lokalnych oraz wzmacniania potencjału obszarów wiejskich.	3. Odporna Gospodarka. 3.3. Oferta turystyczna i czasu wolnego.
AKTYWNI I WYKSZTAŁCENI, ZINTEGROWANI MIESZKAŃCY GMINY KWIDZYN		
2.1. Kształtowanie i rozwój aktywności obywatelskiej.	III.1.1. Zwiększenie aktywności osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym	2. Otwarta Wspólnota Regionalna. 2.2. Wrażliwość społeczna. 2.3. Kapitał społeczny.
2.2. Świadoma polityka demograficzna nastawiona na tworzenie warunków dodatniej migracji ludności i sprzyjających osiedlaniu się w Gminie.	III.2.1. Podnoszenie jakości i dostępności usług publicznych. III.2.2. Zwiększenie efektywności systemu świadczenia usług publicznych. III.3.3. Tworzenie warunków dla rozwoju ośrodków regionalnych, subregionalnych i lokalnych oraz wzmacniania potencjału obszarów wiejskich.	2. Otwarta Wspólnota Regionalna. 2.2. Wrażliwość społeczna. 3.2 Rynek pracy. 3.3. Oferta turystyczna i czasu wolnego.
2.3. Zapewnienie strefy	III.2.1. Podnoszenie	3. Odporna Gospodarka.

relaksu dla mieszkańców.	jakości i dostępności usług publicznych. III.2.2. Zwiększenie efektywności systemu świadczenia usług publicznych.	3.3. Oferta turystyczna i czasu wolnego.
2.4. Wysoka jakość Oświaty.	III.2.1. Podnoszenie jakości i dostępności usług publicznych. III.2.2. Zwiększenie efektywności systemu świadczenia usług publicznych.	2. Otwarta Wspólnota Regionalna. 2.1. Fundamenty edukacji.
2.5. Współpraca z jednostkami pomocniczymi i organizacjami pozarządowymi.	III.1.1. Zwiększenie aktywności osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym.	2. Otwarta Wspólnota Regionalna. 2.2. Wrażliwość społeczna.
ROZWIĘTA INFRASTRUKTURA TECHNICZNA GMINY ORAZ CZYSTE ŚRODOWISKO W GMINIE KWIDZYN		
3.1. Zwiększenie dostępności i funkcjonalności infrastruktury.	I.3.3. Zwiększenie bezpieczeństwa obywatela. III.2.1. Podnoszenie jakości i dostępności usług publicznych. III.2.2. Zwiększenie efektywności systemu świadczenia usług publicznych.	1. Trwale Bezpieczeństwo. 1.1 Bezpieczeństwo środowiskowe.
3.2. Ochrona środowiska i przeciwdziałanie zmianom klimatu.	I.3.3. Zwiększenie bezpieczeństwa obywatela. II.6.2. Poprawa efektywności energetycznej. II.6.3. Zwiększenie dywersyfikacji dostaw paliw i energii. III.2.1. Podnoszenie jakości i dostępności usług publicznych. III.2.2. Zwiększenie	1. Trwale Bezpieczeństwo. 1.1. Bezpieczeństwo środowiskowe. 1.2. Bezpieczeństwo energetyczne.

	efektywności systemu świadczenia usług publicznych.	
--	---	--

Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego wskazuje również obszary strategicznej interwencji (OSI), które są podstawą terytorialnego ukierunkowania celów interwencji. Projektowanie interwencji przebiegać będzie zgodnie z zasadami wielopoziomowego zarządzania, subsydiarności, partycypacji społecznej, w dialogu z partnerami społeczno-gospodarczymi.

Rys. 4 Obszar strategicznej interwencji

Źródło: Strategia rozwoju województwa pomorskiego do 2030 roku

Gmina Kwidzyn należy do Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Kwidzyn. Funkcjonowanie MOF Kwidzyn służy wzmocnieniu ich konkurencyjności i zdolności do dyfuzji czynników rozwojowych na sąsiednie obszary zurbanizowane i obszary wiejskie, stymulując rozwój całego regionu jako rozwoju zrównoważonego terytorialnie.

Poszczególne elementy i obszary składające się na strukturę funkcjonalno-przestrzenną województwa pomorskiego wyraźnie pokazują zróżnicowanie potencjałów, problemów i specyfiki poszczególnych jej składowych. Wymiar terytorialny SRWP 2030 wyraża potrzebę zróżnicowania

zakresu interwencji publicznej w przestrzeni całego regionu, ale też zintegrowanie jej różnych wątków tematycznych wobec wyraźnie wyodrębniających się obszarów funkcjonalnych. Wyodrębnienie poszczególnych składowych struktury funkcjonalno-przestrzennej, w tym OSI krajowych i regionalnych służyć ma skierowaniu wsparcia przede wszystkim na te tereny województwa, które tego najbardziej potrzebują w danym zakresie tematycznym.

Ukierunkowanie terytorialne SRWP 2030 i przyjęte mechanizmy realizacyjne będą zmierzały do objęcia wsparciem całego województwa, aby jego rozwój był trwały i zrównoważony. Z kolei wymiar terytorialny SRWP 2030 na poziomie operacyjnym może przełożyć się na wykorzystanie instrumentów terytorialnych, w szczególności:

- zintegrowanych inwestycji terytorialnych w miejskich obszarach funkcjonalnych,
- innych instrumentów terytorialnych (skierowanych do obszarów innych niż miejskie obszary funkcjonalne), negocjowanych z partnerskimi reprezentacjami danego obszaru funkcjonalnego,
- instrumentów identyfikowanych i realizowanych z wykorzystaniem elementów podejścia oddolnego, integrujących aktywności wielu podmiotów w ujęciu wielosektorowym w oparciu o wspólną strategię działania.

Kluczowa interwencja wskazana dla poszczególnych obszarów funkcjonalnych określa szeroki zakres tematyczny predysponowany do uprzestrzennienia w ramach SRWP 2030, jednak nie jest tożsama z zakresem tematycznym przyszłych instrumentów terytorialnych. Szczegółowy zakres instrumentów terytorialnych uwarunkowany będzie ukierunkowaniem narzędzi ich finansowania oraz realnymi potrzebami współpracy ponadgminnej w ramach obszarów funkcjonalnych. Dotyczy to zwłaszcza mechanizmów unijnego finansowania, dla których zakres stosowanych instrumentów terytorialnych wyznaczają unijne akty prawne i dokumenty strategiczne oraz Umowa Partnerstwa na lata 2021-2027 (źródło: https://strategia2030.pomorskie.eu/wp-content/uploads/2021/06/Zalacznik-do-uchwaly_SWP_376_XXXI_21_SRWP2030_120421.pdf).

10. RAMY FINANSOWE I ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Gmina Kwidzyn na bieżąco analizuje możliwości pozyskania zewnętrznych źródeł finansowania działalności, w tym kierunków działań przewidzianych

w Strategii, zarówno stanowiących wydatki bieżące i majątkowe. Przy podejmowaniu decyzji o realizacji zadań prowadzone są analizy możliwości pozyskania środków zewnętrznych na realizację zadań m.in.:

- ✓ fundusze unijne, w ramach Pomorskiego Regionalnego Programu Operacyjnego dla bieżącej perspektywy finansowej (wdrażanej do roku 2023) oraz kolejnego okresu, Program Rozwoju Obszarów Wiejskich, a także ogólnopolskich programów operacyjnych;
- ✓ programy rządowe, w tym m.in. Fundusz Rozwoju Dróg Samorządowych, Maluch+, Senior+, Dostępność+, Mieszkanie+, Fundusz Inwestycji Lokalnych, oraz inne programy w obszarze ochrony środowiska, sportu, kultury, edukacji i innych;
- ✓ programy jednostek samorządu terytorialnego wyższych szczebli, w tym zwłaszcza programy finansowane ze środków Samorządu Województwa Pomorskiego;
- ✓ fundusze międzynarodowe, np. Fundusze Norweskie.

Wskazane instrumenty finansowe, jak i środki własne Gminy wskazują na potencjalne źródła finansowania, na realizację niektórych zadań Strategii Rozwoju Gminy Kwidzyn na lata 2021-2030.

Głównymi źródłami finansowania celów rozwojowych będą dochody własne Gminy, w szczególności udział w podatku dochodowym od osób fizycznych i podatek od nieruchomości. Część zadań przewidzianych w Strategii realizowanych będzie w ramach bieżącej działalności poszczególnych komórek Urzędu Gminy Kwidzyn oraz jednostek organizacyjnych Gminy.

Realizacja niektórych zadań wymaga również i zakłada współpracę z Gminami sąsiednimi, powiatem, województwem pomorskim i ich jednostkami organizacyjnymi, a także stowarzyszeniami, których członkiem jest Gmina Kwidzyn. Współpraca ta może obejmować również wymiar finansowy, w tym przekazanie dotacji na realizację zadania.

Podstawę do określenia ram finansowych działań strategicznych stanowić będzie budżet Gminy oraz wieloletnia prognoza finansowa. Gmina winna utrzymywać nadwyżkę operacyjną w sposób nie zagrażający dyscyplinie finansów publicznych. Pozostałe środki, a także dochody majątkowe

przeznaczone będą na realizację zaplanowanych inwestycji. Długookresowe cele strategiczne określone będą w wieloletniej prognozie finansowej.

SPIS TABEL.

Tabela 1 Charakterystyka sieci hydrograficznej gminy Kwidzyn	13
Tabela 2 Charakterystyka zbiorników wodnych w gminie Kwidzyn	14
Tabela 3 wykaz stowarzyszeń.....	62
Tabela 4 Rodzaje przestępstw na terenie Gminy Kwidzyn w latach 2017-2020	66
Tabela 5 Rodzaje wypadków drogowych na terenie Gminy Kwidzyn w latach 2017-2020	67
Tabela 6 Cele i kierunki – Obszar Gospodarka	87
Tabela 7 Cele i kierunki – Obszar Kapitał Społeczny	91
Tabela 8 Cele i kierunki – Obszar Usługi Publiczne	96
Tabela 9 Komplementarność celów strategicznych i operacyjnych z celami Strategii Rozwoju Kraju 2030 oraz Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030	108

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1 Odsetek ludności korzystający z instalacji wodociągowej w roku 2020	16
Wykres 2 Odsetek ludności korzystający z kanalizacji w roku 2020	17
Wykres 3 Odsetek ludności korzystający z sieci gazowej w roku 2020	17
Wykres 4 Ilość odpadów powstająca w gospodarstwach domowych na terenie Gminy Kwidzyn w latach 2017-2021.....	19
Wykres 5 Masa wytworzonych odpadów komunalnych przez jednego mieszkańca w latach 2020-2021 w kg.....	20
Wykres 6 Ilość odpadów powstająca na terenie gminy Kwidzyn w latach 2017-2020 zbierana selektywnie.....	21
Wykres 7 Ilość odpadów powstająca w gospodarstwach domowych na terenie gminy Kwidzyn Góra w latach 2017-2021 zbierana selektywnie z podziałem na frakcje.....	21
Wykres 8 Liczba podmiotów gospodarczych według klas wielkości w Gminie Kwidzyn w roku 2020	39
Wykres 9 Liczba podmiotów gospodarczych według klas wielkości dla jednostek porównawczych w roku 2020	40
Wykres 10 Liczba podmiotów zarejestrowanych w rejestrze REGON na 1000 mieszkańców w roku 2020	41
Wykres 11 Bezrobocie w Gminie Kwidzyn w latach 2016-2020.....	43
Wykres 12 Bezrobocie w Gminie Kwidzyn w latach 2016-2020 według płci	43
Wykres 13 Udział % bezrobotnych w wieku produkcyjnym (dla roku 2020)	44
Wykres 14 Udział % bezrobotnych osób w wieku produkcyjnym z podziałem na płeć (dla roku 2020).....	45
Wykres 15 Dochody i wydatki budżetu gminy w latach 2017 - 2020	45
Wykres 16 Wynik finansowy budżetu gminy Kwidzyn w latach 2017-2020.	46
Wykres 17 Dynamika dochodów własnych gminy w stosunku do dochodów ogółem gminy Kwidzyn w latach 2017-2020.....	47
Wykres 18 Zmiany liczby ludności Gminy Kwidzyn w latach 2016-2020	48

Wykres 19 Zmiany liczby ludności w grupie porównawczej w stosunku roku 2020 do roku 2016.....	48
Wykres 20 Przebieg procesów demograficznych w Gminie Kwidzyn w latach 2016-2020	49
Wykres 21 Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych ogółem na 1000 mieszkańców w Gminie Kwidzyn w latach 2016-2020	50
Wykres 22 Przeciętny przyrost naturalny na 1000 osób w latach 2016 – 2020 w grupie porównawczej.....	51
Wykres 23 Przeciętne saldo migracji wewnętrznych w latach 2016 – 2020 w grupie porównawczej	52
Wykres 24 Przeciętne saldo migracji zagranicznych w latach 2016 – 2020 w grupie porównawczej	53
Wykres 25 Ludność Gminy Kwidzyn w latach na lata 2016 -2020 w podziale na ekonomiczne grupy wiekowe.....	54
Wykres 26 Ludność Gminy Kwidzyn w latach 2016 – 2020 wskaźniki obciążenia demograficznego.....	55
Wykres 27 Odsetek dzieci objętych nauczaniem przedszkolnym w wieku 3-5 lat	56
Wykres 28 Ilość dzieci objętych nauczaniem przedszkolnym w wieku 3-5 lat na 1000 dzieci ogółem	56
Wykres 29 Ilość szkół podstawowych na przełomie 2016-2020.....	57
Wykres 30 Liczba uczniów szkół podstawowych w latach 2016 2020 w Gminie Kwidzyn	58
Wykres 31 Ilość czytelników w latach 2016-2020.....	59
Wykres 32 Ilość księgozbiorów w zbiorach bibliotecznych w latach 2016-2020	60
Wykres 33 Poziom czytelnictwa na przestrzeni lat 2016-2020	60
Wykres 33 Ilość osób korzystających z zajęć systematycznych w świetlicach kulturalno oświatowych 2016-2020.....	60
Wykres 33 Ilość imprez kulturalnych realizowanych przez GOK w latach 2016-2020.	61
Wykres 34 Ilość (%) osób w Gminie Kwidzyn korzystających z pomocy GOPS w latach 2017-2020 pobierająca świadczenia rodzinne	64
Wykres 35 Przyczyny przyznania pomocy przez GOPS w roku 2017	65
Wykres 36 Przyczyny przyznania pomocy przez GOPS w roku 2020	65

SPIS RYSUNKÓW

Rys. 1 Położenie gminy Kwidzyn na tle powiatu kwidzyńskiego	8
Rys. 2 Gmina Kwidzyn.....	9
Rys. 3 Mapa obszarów zagrożonych powodzią w gminie Kwidzyn.....	69
Rys. 4 Obszar strategicznej interwencji.....	111